

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

MEMBER OF THE EUROPEAN ASSOCIATION OF LAWYERS (EAL) 1998 - 11081-7313

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ - ΑΡ. ΦΥΛ. 147, ΧΡΟΝΟΣ 35ος, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2025 - ΜΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

- ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2025
- ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
- ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΕΣΚΝΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ Δ.Σ.Π.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ & ΚΡΑΤΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ (άρθρο 90 ΚτΔ)

Υπεύθυνος: Παναγιώτης Σαπουνιτζάκης - **Αναπληρωτής:** Ευάγγελος Αναγνώστου

Μέλη: Ιωάννης Καρδαράς, Στρατής Σημαντήρας, Ηλίας Ιωάννου, Ιωάννα Θεοδωράτου, Μάρθα Κάσση

ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ (άρθρο 14 ΚτΔ)

Υπεύθυνος: Ηλίας Κιλάνης

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΜΕΝΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

Υπεύθυνος: Βασίλειος Πεταλάς, Ηλίας Παηδόλης - **Αναπληρωτές:** Νικόλαος Μπιλιρίης, Αθηνά Σταμελάκη

Μέλη: Αντώνης Κιτσιάδης, Έφη Μοχαίρα, Παναγιώτης Σταματογιάννης, Κωνσταντίνος Φιλόγκας, Μαρίνα Λαυρεντιάδου, Μαρία Δελαγαρμάτσικα

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΜΗΙΣΘΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

Υπεύθυνος: Κίμων Γκουλιτσάνης - **Αναπληρωτές:** Μαρία Σταματογιάννη, Ευάγγελος Αναγνώστου

Συντονιστής: Μιητάδης Κίλαπαδόκης

Μέλη: Νικόλαος Κωνσταντινίδης, Αλεξάνδρα Τσίμη, Στέφανος Μυλωνάς, Μαρία Καραγκιοζοπούλου, Τερενκίρη Κακκινάκη, Γρηγόρης Καϊλαποθαράκος, Όλγα Σαββίδου, Μαργιέλη Καταλήτρα, Θεοδώρα Αρβανιτάκη

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΝΔΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

Υπεύθυνος: Αθηνά Σταμελάκη

Μέλη: Πολυχρόνης Περιβολάρης, Βασίλειος Πεταλάς, Ηλίας Παηδόλης, Μαρία Σταματογιάννη

Εκπροσώπηση Δ.Σ.Π. στο Τ.Α.Χ.ΔΙ.Κ

Υπεύθυνος: Γεώργιος Σταματογιάννης - **Αναπληρωτής:** Γεώργιος Καραμιζόςης

Εκπροσώπηση Δ.Σ.Π. στο ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΥΡΩΠΗΣ (C.C.B.E.)

Υπεύθυνος: Μαρία Σταματογιάννη - **Αναπληρωτής:** Ηλίας Παηδόλης

Μέλη: Ισμήνη Ζώρζου, Μαρία Φλωροπούλου-Μακρή, Ιωάννης Μανουσαάκης

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Υπεύθυνος: Νικόλαος Μπιλιρίης - **Αναπληρωτές:** Γεώργιος Καρατζάς, Αθηνά Σταμελάκη

Μέλη: Νικόλαος Κάσσης, Μαργαρίτα Ανδρουλή

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

Υπεύθυνος: Γεώργιος Καρατζάς - **Αναπληρωτής:** Χρήστος Π. Ηλιάδης

Μέλη: Αίζα Πετρίδη, Ειρήνη Κραβαρίτη

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΙΑΤΡΕΙΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Υπεύθυνος: Χρήστος Π. Ηλιάδης - **Αναπληρωτής:** Νικόλαος Μπιλιρίης

Συντονιστής για Ιατρεία: Στρατής Σημαντήρας

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Υπεύθυνος: Ηλίας Κιλάνης - **Αναπληρωτής:** Πολυχρόνης Περιβολάρης

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Υπεύθυνος: Ισμήνη Ζώρζου - **Αναπληρωτές:** Ιωάννης Βούτας, Παναγιώτα Μπουριετίδου, Βασίλειος Πεταλάς

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΑΛΑΓΕΣ

Υπεύθυνος: Ιωάννης Βούτας - **Αναπληρωτής:** Διονύσιος Πλέσσας

Συντονίστρια: Ιωάννα Μέρμηγκα

Μέλη: Βασιλεία Βαθιλιάνου, Ήρα Γκαβέρα, Σταυρούλα Δημητριάδη, Παναγιώτα Κουτουλάκου, Νικόλαος Μαθιόπουλος, Παναγιώτης Σγούρας

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ-ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Υπεύθυνος: Στυλιανός Φαζάκης - **Αναπληρωτής:** Ιωάννης Βούτας

Υποεπιτροπή ασφαλιστικών θεμάτων: Αρχοντούλα Βουδγιάρη, Μάνθος Τριαντάφυλλος, Πέτρος Βαροβός-Κοκοβιγιάννης,

Υποεπιτροπή φορολογικών θεμάτων: Γεωργία Φλωράτου, Ειρήνη Κραβαρίτη, Ιωάννης Σοράντου

EDITORIAL

Νέα Χρονιά- Καινούργιες Προκλήσεις

Ζούμε σε καιρούς ανατροπών και προκλήσεων, σε καιρούς όπου ακόμη και όσα μέχρι χθες φάνταζαν ως αυτονόητα, πλέον μοιάζουν να κλονίζονται. Η ηθική του Διεθνούς Δικαίου δεν είναι πια αδιαπραγμάτευτη, οι παγκόσμιες ισορροπίες ταλαντεύονται επικίνδυνα. Οι υπερδυνάμεις δείχνουν τα δόντια τους, προκαλούν, δοκιμάζουν τις αντοχές η μια της άλλης. Το «δικαιο της ισχύος» επιχειρεί να ανατρέψει τους Κανόνες, που μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο,

αλλά και μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, η ανθρωπότητα θεωρούσε ως δεδομένους. «Ζούμε σε ταραγμένες εποχές», όπως επισήμανε ο Πρόεδρος **Ηλίας Κλάππας**, στην ομιλία του στην πρωτοχρονιάτικη γιορτή του Συλλόγου, συμπληρώνοντας: «Προτεραιότητα για όλους μας η διατήρηση της ειρήνης και η προστασία του διεθνούς δικαίου».

Το ξάφνιασμα -και για πολλούς η δυσάρεσκεια- ήταν μεγάλο, έπειτα από τη σύλληψη από Αμερικανούς του προέδρου της Βενεζουέλας και της συζύγου του μέσα στην κατοικία τους. «Αν ένας εν ενεργεία αρχηγός κράτους μπορεί να συλληφθεί μονομερώς από ξένη δύναμη, χωρίς απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, τότε μιλάμε για ποιοτική μεταβολή των κανόνων εμπλοκής στη διεθνή πολιτική», επισημαίνει ο **Δημ. Σταθακόπουλος** στο ιδιαίτερα κατατοπιστικό άρθρο του. Ας ελπίσουμε ότι στο τέλος θα επικρατήσουν η ηθική, η νομιμότητα και η ειρήνη.

Μια και ο λόγος για την ηθική των κρατών, αξίζει να διαβαστεί το κείμενο του **Γρηγόρη Γαϊτανάρου**, σχετικά με τη μεταφορά επικίνδυνων βιομηχανιών στις αναπτυσσόμενες χώρες, ο οποίος επιχειρεί να απαντήσει στο ερώτημα: Οι μεγάλες εταιρίες μεταφέροντας τα εργοστάσιά τους σε φτωχότερες χώρες, ενεργούν ανήθικα; Ας μην ξεχνάμε όμως και την ατομική ηθική. Και

Φωτογραφία του Γιάννη Λυκούρη, δικηγόρου Πειραιά

τι πιο αντιπροσωπευτικό, από την ηθική στάση του στρατηγού Μακρυγιάννη, για την οποία γράφει με την τόσο γλαφυρή και διεισδυτική του πένα ο **Δημήτρης Πιστικός**.

Στα του «σπιτιού» μας, σε κλίμα αντάξιο της ποιότητας, της ευγένειας, της σύμπνοιας και του πολιτισμού, που διαχρονικά χαρακτηρίζουν τους Πειραιώτες δικηγόρους, διεξήχθησαν οι εκλογές του Συλλόγου μας. Ο Ηλίας Κλάππας, που επανεξελέγη πρόεδρος και το νέο Δ.Σ., δεν θα έχουν καθόλου εύκολο έργο, αφού βρίσκονται αντιμέτωποι με μεγάλες προκλήσεις, μεγαλύτερη από τις οποίες είναι η επικείμενη εφαρμογή του νέου δικαστικού χάρτη και η μετεγκατάσταση όλων των δικαστικών σχηματισμών του Πειραιά στο υπό ανέγερση νέο δικαστικό μέγαρο, που όλα δείχνουν πως θα είναι έτοιμο στην ώρα του. Δεν έχουμε παρά να ευχηθούμε στον πρόεδρο και τα μέλη του Δ.Σ. καλή επιτυχία στο έργο τους, για το καλό της απονομής της Δικαιοσύνης, του Συλλόγου και όλων εμάς των δικηγόρων-μελών του.

Εκτός όμως από τον νέο δικαστικό χάρτη, έχουμε μπροστά μας για μια ακόμη φορά, μεγάλες νομοθετικές αλλαγές: Πρωτίστως στη νέα Πολιτική Δικονομία, που ήδη η εφαρμογή της ξεκίνησε, αλλά και άλλες, όπως η επικείμενη τροποποίηση του Κληρονομικού Δικαίου, μια πρώτη ενημέρωση για την οποία επιχειρεί στο άρθρο της η **Αριάνα Στυλιανού**. Ταυτόχρονα, ο **Αθανάσιος Καβούκας**, επιχειρεί μια πολύ ενδιαφέρουσα συγκριτική επισκόπηση του κληρονομικού δικαίου μεταξύ ελληνικής και αγγλοσαξονικής έννομης τάξης. Ο **Γιώργος Σαπουντζάκης** γράφει για την 13ωρη απασχόληση, που τόσες

αντιδράσεις έχει προκαλέσει.

Πολύς λόγος γίνεται για την παραβατικότητα των νέων. Υπάρχουν άραγε ελπίδες επανένταξης των παραβατών στην κοινωνία; Η **Αναστασία Πέππα**, διευθύντρια των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο Ειδικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Νέων Αυλώνα, μιλά στην **Ιωάννα Θεοδωράτου** για την προσπάθεια μόρφωσης των νεαρών κρατουμένων και τα προβλήματα που έχει να αντιμετωπίσει. Τι σημαίνει κατοικία στην Ελλάδα και πόσο μας αξίζει να ζούμε στα σύγχρονα διαμερίσματα-«κουτιά», αναρωτιέται στο πολύ ενδιαφέρον άρθρο του ο Διονύσης Τσελέντης. Τέλος, η **Κική Τσαγκαράκη** μας θυμίζει το ιστορικό πλοίο «ΜΑΤΑΡΟΑ», όχι ένα απλό πλοίο, αλλά μια «κιβωτό πολιτισμού», όπως εύστοχα το χαρακτηρίζει.

Η παραδοσιακά γιορτινή ατμόσφαιρα του Δεκέμβρη, σκοτείνιασε από την τραγική είδηση της αιφνίδιας, τόσο πρόωρης απώλειας του αγαπητού σε όλους συναδέλφου **Κίμωνα Γκιουλιστάνη**, ενεργού μέλους του Δ.Σ. του Συλλόγου μας. Ο πάντα ήρεμος, γελαστός, ευθυτενής, ο φίλος όλων μας Κίμωνα, δυστυχώς δεν είναι πια ανάμεσά μας. Η Συντακτική Επιτροπή όπως και σύσσωμος ο δικηγορικός κόσμος του Πειραιά, εκφράζουμε τη θλίψη μας και τα συλλυπητήριά μας στους οικείους του.

Ευχόμαστε σε όλους το 2016 που ήδη ξεκίνησε, να είναι μια πραγματικά καλή και ειρηνική χρονιά, με υγεία, δύναμη, αγάπη, έμπνευση, δημιουργικότητα, τύχη.

του **ΗΛΙΑ ΤΖΙΤΖΙΚΑΚΗ**
Συντονιστή Σ.Ε.

ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ
ISSN: 1108-7315
ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 47, ΠΕΙΡΑΙΑΣ
ΤΗΛ.: 210-4176.251
<http://www.dspeir.gr>
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ
ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:

ΗΛΙΑΣ ΚΛΑΠΠΑΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.Π.

ΗΛΙΑΣ ΤΖΙΤΖΙΚΑΚΗΣ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
itzizikakis@gmail.com

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΛΙΛΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ
apostev@gmail.com
ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΚΟΥΤΣΗΣ
lakoutsis.p@gmail.com

ΜΕΛΗ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:
Αβραμίδης Γιάννης
Αλειφεροπούλου Μαρίνα
Αποστολίδου Λίλη
Βλάχος Μιχάλης
Βούτας Ιωάννης
Γαϊτανάρος Γρηγόρης
Γεωργούλια Ιωάννα
Θεοδωράτου Ιωάννα
Καρυδάς Κυριάκος
Λακούτσας Πέτρος
Μητροπούλου Μαρία
Μιχαλάκας Θεόδωρος
Πιστικός Δημήτριος
Σαπουντζάκης Γιώργος
Σαράντη Μαρία Τριανταφυλλιά
Σαρρής Θεόδωρος
Στυλιανού Αριάννα
Τσαγκαράκη - Μπαϊζου Κική
Τσελέντης Διονύσης
Τσουρούλης Ευάγγελος
Φλώροπούλου - Μακρή Μαίρη

*Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή μη δεν επιστρέφονται

*Τα ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν προσωπικές απόψεις

*Επιτρέπεται η αναδημοσίευση κειμένου υπό
τον όρο να αναγραφεί η πηγή

Τυπογραφείο
Καρυγιάννη

Ημιστάδ 162, Πειραιάς 115 33 | τηλ.: 210-4136 322 - 210-4170 471
e-mail: info@tyπογραφειοκαρυγιαννη.gr | www.tyπογραφειοκαρυγιαννη.gr

Editorial:

Συγκρότηση σε Σώμα του Δ.Σ
και Εκλογή Προεδρείου

σελ. 1

σελ. 4

Αποτελέσματα Εκλογών για την ανάδειξη
Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου
Πειραιά κατά την επαναληπτική
ψηφοφορία που διενεργήθηκε
στις 7 & 8/12/2025

σελ. 5

Αποτελέσματα Αρχαιρεσιών στον ΔΣΠ
(30.11.2025 και 1.12.2025) για την
ανάδειξη Προέδρου και Συμβούλων
του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά
για την περίοδο από 01/01/2026
μέχρι 31/12/2029

σελ. 6

Δικηγορικές εκλογές 2025

σελ. 10

Δημόσιος διάλογος υποψηφίων Προέδρων ΔΣΠ

σελ. 11

Οι προτεραιότητες της νέας
Διοίκησης του ΔΣΠ

σελ. 12

Εορταστική Εκδήλωση - Κοπή Πίτας Δικηγορικού
Συλλόγου Πειραιά για το Νέο Έτος 2026

σελ. 15

Σχολείο: Μια ανάσα για ανθρώπους
που ζουν στη φυλακή

σελ. 16

Νέο Νομοσχέδιο για το κληρονομικό
δικαίο: Τι αλλάζει μετά από 80 χρόνια

σελ. 19

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ / ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ
ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ κληρονομικού δικαίου,
μεταξύ ελληνικής και αγγλοσαξονικής
έννομης τάξης

σελ. 22

Ενημερωτική Ημερίδα - Νέες αλλαγές
στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
(Νόμος 5221/2025)

σελ. 25

Δήλωση Προέδρου Δικηγορικού
Συλλόγου Πειραιά - Καταδική
στρατιωτικής επέμβασης των ΗΠΑ
στη Βενεζουέλα

σελ. 25

Το Πειραικό αρχοντικό που έγινε
η στέγη των Δικηγόρων Πειραιά

σελ. 26

Η μεταφορά επικίνδυνων βιομηχανιών
στις αναπτυσσόμενες χώρες

σελ. 28

ΝΟΜΟΣ για το 13ωρο

σελ. 33

Βράβευση Πολυχρόνη Τσιριδίη

σελ. 35

Αστεγία και σπίτι

σελ. 37

Βενεζουέλα, Μαδούρο και διεθνές δίκαιο.
Όταν η ισχύς υπερισχύει των κανόνων

σελ. 39

ΣΤΙΞΙΣ - Η ηθική στάση τού Μακρυγιάννη

σελ. 41

ΜΑΤΑΡΟΑ: 80 χρόνια από τον απόπλου
του ιστορικού πλοίου

σελ. 44

Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ
Καστελλορίζου Beyond Borders

σελ. 47

εις μνήμην

σελ. 48

Συγκρότηση σε Σώμα του Δ.Σ και Εκλογή Προεδρείου

Στις 15 Ιανουαρίου 2026 στα γραφεία του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά σε ανοιχτή συνεδρίαση κι ύστερα από πρόσκληση του εκλεγμένου Προέδρου Ηλία Κλάππα, συγκροτήθηκε σε Σώμα το Διοικητικό Συμβούλιο του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά και εκλέχτηκαν τα μέλη του Προεδρείου κατόπιν αποδοχής των προτάσεων των επικεφαλής των συνδυασμών που πήραν μέρος στις εκλογές, ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή αντιπροσωπευτικότητα σε αυτό. Κατόπιν αυτού το Προεδρείο του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά έχει ως ακολούθως

- Πρόεδρος Ηλίας Κλάππας
- Αντιπρόεδρος Πολυχρόνης Περιβολάρης
- Αντιπρόεδρος Ηλίας Τζιτζικάκης
- Γεν. Γραμματέας Ιωάννης Βούτας
- Σύμβουλος - Ταμίας Ηλίας Πολλάλης
- Σύμβουλος - Αναπλ. Ταμίας Ισμήνη Ζώρζου

Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου:

Ευαγγελία Αποστολίδου, Ζωή Γεράνη, Χρήστος Πλ. Ηλιάδης, Γεώργιος Καραμιζάρης, Γεώργιος Καρατζάς, Κυριάκος Καρυδάς, Δήμος Κοντοδήμος, Αριστομένης Μπαλάσκα, Βασίλειος Πεταλάς, Διονύσιος Πλέσσας, Παναγιώτης Σταματογιάννης, Αθηνά Σταμελάκη, Στυλιανός Φαζάκης.

Της συγκρότησης σε σώμα του Συμβουλίου, προηγήθηκε τιμητική εκδήλωση, στην οποία, κατόπιν πρόσκλησης του Προέδρου Ηλία Κλάππα, προσκλήθηκαν και συμμετείχαν οι πρώην Πρόεδροι του Συλλόγου και τα μέλη των προηγούμενων Διοικητικών Συμβουλίων του Συλλόγου.

Το νέο Προεδρείο του ΔΣ του ΔΣΠ

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΣΠ

Αποτελέσματα Εκλογών για την ανάδειξη Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά κατά την επαναληπτική ψηφοφορία που διενεργήθηκε στις 7 & 8/12/2025

Εγγεγραμμένοι:	2443
Εψήφισαν	1150
Έγκυρα Ψηφοδέλτια:	1108
Άκυρα Ψηφοδέλτια:	15
Λευκά Ψηφοδέλτια:	27

Έλαβαν:

- 1. Ηλίας Ι. Κλάππας 754 ψήφους (68,05%)**
(Συνδυασμός «ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ»)
- 2. Πολυχρόνης Γ. Περιβολάρης 354 ψήφους (31,95%)**
(Συνδυασμός «ΣΥΜΜΑΧΙΑ για την ΑΝΑΝΕΩΣΗ»)

Με βάση τις ψήφους που έλαβαν οι ανωτέρω υποψήφιοι, Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά ανακηρύσσεται ο κ. **Ηλίας Κλάππας** του **Ιωάννη**, για την χρονική περίοδο από 01/01/2026 έως 31/12/2029.

Η Πρόεδρος της Κεντρικής
Εφορευτικής Επιτροπής
Παναγιώτα Α. Μπουρλετίδου

Επανεκλεγείς Πρόεδρος
Ηλίας Κλάππας

Αποτελέσματα Αρχαιρεσιών στον ΔΣΠ (30.11.2025 και 1.12.2025) για την ανάδειξη Προέδρου και Συμβούλων του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά για την περίοδο από 01/01/2026 μέ- χρι 31/12/2029

Κατά τις αρχαιρεσίες της 30ης Νοεμβρίου & 1ης Δεκεμβρίου 2025 για την ανάδειξη Προέδρου και μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά για την περίοδο από 01/01/2026 έως 31/12/2029, η σειρά επιτυχίας των υποψηφίων είναι η ακόλουθη:

Α) Σειρά επιτυχίας υποψηφίων του Συνδυασμού «ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ» (Συνδυασμός 482 ψήφους)

Ο Υποψήφιος Πρόεδρος **Κλάππας Ηλίας του Ιωάννη** έλαβε

Οι Υποψήφιοι Σύμβουλοι έλαβαν:

Βούτας Ιωάννης του Ζαχαρία
Πολλάλης Ηλίας του Δημητρίου
Σταμελάκη Αθηνά του Γεωργίου
Ηλιάδης Χρήστος του Πλούταρχου
Φαζάκης Στυλιανός του Κωνσταντίνου
Αποστολίδου Ευαγγελία (Αίλη) του Γεωργίου
Κοντοδήμος Δήμος του Γεωργίου
Αλειφεροπούλου Μαρίνα του Νικολάου
Φλέγκας Κωνσταντίνος του Δημητρίου
Κασιμάτης Αντώνιος του Νικήτα
Ιωάννου Ηλίας του Δημητρίου
Μαχαίρα Ευσταθία (Εφη) του Ιωάννη
Χλούπης Γεώργιος του Δημητρίου
Σουμάκη Δήμητρα του Κωνσταντίνου
Ανδρουλή Μαργαρίτα του Θεοδώρου
Τσάκωνας Ιωάννης του Δημητρίου
Χαραλαμπίδης Νικόλαος του Βασιλείου
Πετρίδη Ελισσάβητ του Ελευθερίου

Κατόπιν ισοψηφίας των:

Α. Μαχαίρα Ευσταθία (Εφη) του Ιωάννη
Χλούπης Γεώργιος του Δημητρίου

η Εφορευτική Επιτροπή διενήργησε κλήρωση και έλαβαν την ακόλουθη σειρά:

Α. Χλούπης Γεώργιος του Δημητρίου
Μαχαίρα Ευσταθία (Εφη) του Ιωάννη

Β) Σειρά επιτυχίας υποψηφίων του Συνδυασμού «ΣΥΜΜΑΧΙΑ για την ΑΝΑΝΕΩΣΗ» (Συνδυασμός 440) ψήφους

Ο Υποψήφιος Πρόεδρος **Περιβολάρης Πολυχρόνης του Γεωργίου** έλαβε

Οι Υποψήφιοι Σύμβουλοι έλαβαν:

Πεταλάς Βασίλειος του Κωνσταντίνου
Ζώρζου Ισμήνη του Αντωνίου

657 ψήφους (48,38%)

244 ψήφους
198 ψήφους
161 ψήφους
157 ψήφους
153 ψήφους
142 ψήφους
134 ψήφους
131 ψήφους
128 ψήφους
126 ψήφους
120 ψήφους
116 ψήφους
116 ψήφους
112 ψήφους
111 ψήφους
107 ψήφους
103 ψήφους
98 ψήφους

116 ψήφους
116 ψήφους

116 ψήφους
116 ψήφους

331 ψήφους (24,37%)

258 ψήφους
186 ψήφους

**Πλέσσας Διονύσιος του Πέτρου
Καρατζάς Γεώργιος του Μιχαήλ
Γεράνη Ζωή του Μιχαήλ**

Γκαβέρα Ήρα του Κωνσταντίνου
Γκιουλιστάνης Κίμων του Δημητρίου
Στρατηγός Διονύσιος του Γεωργίου
Τζαμάκου Ασημίνα-Άννα του Γεωργίου
Σταθακόπουλος Κωσταντίνος του Φιλίππου
Κατσαλήρα Μαρία-Νικολέττα του Ανδρέα
Κοκλιώτη Σταυρούλα του Σταματίου
Παύλου Κωνσταντίνος του Νικολάου
Κρουστάλλης Κωνσταντίνος του Πολυχρόνη
Φραγκιαδάκης Γεώργιος του Αριστείδη
Παναγιωτακοπούλου Διονυσία του Δημητρίου
Καζαντζίδου Μάρθα του Χρήστου
Κούπα Άννα του Σπυρίδωνος

Κατόπιν ισοψηφίας των:

Α. Κατσαλήρα Μαρία-Νικολέττα του Ανδρέα
Κοκλιώτη Σταυρούλα του Σταματίου

η Εφορευτική Επιτροπή διενήργησε κλήρωση και έλαβαν την ακόλουθη σειρά:

Α. Κοκλιώτη Σταυρούλα του Σταματίου
Κατσαλήρα Μαρία-Νικολέττα του Ανδρέα

173 ψήφους
171 ψήφους
128 ψήφους
120 ψήφους
118 ψήφους
114 ψήφους
107 ψήφους
105 ψήφους
101 ψήφους
101 ψήφους
86 ψήφους
77 ψήφους
72 ψήφους
65 ψήφους
56 ψήφους
53 ψήφους

101 ψήφους
101 ψήφους

101 ψήφους
101 ψήφους

Ο υποψήφιος Κίμων Γκιουλιστάνης του Δημητρίου εκλεγείς κατά τις αρχαιρεσίες της 30ης/11 και 1ης/12/2025 ως β' αναπληρωματικός σύμβουλος στον συνδυασμό «ΣΥΜΜΑΧΙΑ για την ΑΝΑΝΕΩΣΗ» ανακηρύσσεται τιμητικά ως β' αναπληρωματικός σύμβουλος του ως άνω συνδυασμού, πλην όμως λόγω του επισυμβάντος θανάτου του την 09/12/2025 και κατ' αναλογική εφαρμογή του άρθρου 123 του Κώδικα Δικηγόρων την θέση του καταλαμβάνει ο υποψήφιος Διονύσιος Στρατηγός του Γεωργίου, ο οποίος ανακηρύσσεται β' αναπληρωματικός σύμβουλος του συνδυασμού «ΣΥΜΜΑΧΙΑ για την ΑΝΑΝΕΩΣΗ».

**Γ) Σειρά επιτυχίας υποψηφίων του Συνδυασμού
«ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΠΕΙΡΑΙΑ» (Συνδυασμός 203 ψήφους)**

Ο Υποψήφιος Πρόεδρος **Καραμιζάρης Γεώργιος του Παναγιώτη** έλαβε

145 ψήφους (10,68%)

Οι Υποψήφιοι Σύμβουλοι έλαβαν:

Σταματογιάννης Παναγιώτης του Γεωργίου
Τζιτζικάκης Ηλίας του Εμμανουήλ
Αναγνώστου Ευάγγελος του Σταματίου
Αθανασόπουλος Γεώργιος του Κωνσταντίνου
Σταυρουλάκη Ευδοκία (Εύη) του Νικολάου
Κεπεσίδης Αντώνιος του Ιορδάνη
Απέργης Στέφανος του Παύλου
Κρητικού Ραχήλ του Εμμανουήλ
Βαλλιάνου Βασιλεία του Μιχαήλ
Κολοβός Κωνσταντίνος του Βασιλείου
Κουπλίδου Παρασκευή του Ιορδάνη
Μαθιοπούλου Ειρήνη Νεκταρία του Δημητρίου
Μιχαλάκη Πολυτίμη του Χρήστου
Ζάκκας Κίμωνα του Αριστοτέλη
Ιωσηφέλλη Μαρία Ελισσάβητ του Ιωάννη
Κωνσταντινίδου Σταυρούλα του Χρήστου
Μητροπούλου Μαρία του Αλεξίου
Γαβουνέλη Ευαγγελία του Δημητρίου

106 ψήφους
78 ψήφους
62 ψήφους
58 ψήφους
58 ψήφους
54 ψήφους
45 ψήφους
39 ψήφους
37 ψήφους
35 ψήφους
25 ψήφους
25 ψήφους
25 ψήφους
24 ψήφους
24 ψήφους
24 ψήφους
21 ψήφους

Κατόπιν ισοψηφίας των:

Α. Αθανασόπουλος Γεώργιος του Κωνσταντίνου
Σταυρουλάκη Ευδοκία (Εύη) του Νικολάου
Β. Κουπλίδου Παρασκευή του Ιορδάνη
Μαθιοπούλου Ειρήνη Νεκταρία του Δημητρίου
Μιχαλάκη Πολυτίμη του Χρήστου

58 ψήφους
58 ψήφους
25 ψήφους
25 ψήφους
25 ψήφους

Γ. Ζάκκας Κίμωνας του Αριστοτέλη 24 ψήφους
Ιωσηφέλλη Μαρία Ελισσάβητ του Ιωάννη 24 ψήφους
Κωνσταντινίδου Σταυρούλα του Χρήστου 24 ψήφους
Μητροπούλου Μαρία του Αλεξίου 24 ψήφους

η Εφορευτική Επιτροπή διενήργησε κλήρωση και έλαβαν την ακόλουθη σειρά:
Α. Αθανασόπουλος Γεώργιος του Κωνσταντίνου 58 ψήφους
Σταυρουλάκη Ευδοκία (Εύη) του Νικολάου 58 ψήφους

Β. Μαθιοπούλου Ειρήνη Νεκταρία του Δημητρίου 25 ψήφους
Μιχαλάκη Πολυτίμη του Χρήστου 25 ψήφους
Κουπλίδου Παρασκευή του Ιορδάνη 25 ψήφους

Γ. Ιωσηφέλλη Μαρία Ελισσάβητ του Ιωάννη 24 ψήφους
Ζάκκας Κίμωνας του Αριστοτέλη 24 ψήφους
Κωνσταντινίδου Σταυρούλα του Χρήστου 24 ψήφους
Μητροπούλου Μαρία του Αλεξίου 24 ψήφους

**Δ) Σειρά επιτυχίας υποψηφίων του Συνδυασμού
«ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΔΙΚΗΓΟΡΟ»** (Συνδυασμός 86 ψήφους)

Ο Υποψήφιος Πρόεδρος **Μπιλίρης Νικόλαος του Θεοδώρου** έλαβε

153 ψήφους (11,27%)

Οι Υποψήφιοι Σύμβουλοι έλαβαν:
Μπαλάσκας Αριστομένης (Άρης) του Παναγιώτη 46 ψήφους
Βλάχου Κυριακή (Κική) του Δημητρίου 38 ψήφους
Θεοδωροπούλου Γεωργία (Ζέτα) του Αριστείδη 37 ψήφους
Μπανταβάνης Κωνσταντίνος (Κώστας) του Χρήστου 37 ψήφους
Πετρίδου Ευφροσύνη (Έφη) του Παντελή 37 ψήφους
Μαστρομηνά Θεοδώρα (Δώρα) του Νικολάου 34 ψήφους
Δάλλα Γεωργία του Θεοφάνη 33 ψήφους
Γιαννακοπούλου Θεοδώρα (Δώρα) του Αθανασίου 32 ψήφους
Μαυρομάτη Γεωργία (Γωγώ) του Βασιλείου 31 ψήφους
Λαμπαδάριος Στυλιανός (Στέλιος) του Παναγιώτη 30 ψήφους
Μανιάτης Νεκτάριος του Γεωργίου 30 ψήφους
Φουφόπουλος Δημήτριος του Αντωνίου 30 ψήφους
Κικνάτζε Ρεβάζ του Βασίλ 28 ψήφους
Αλ Τουρκ Αμαλία του Ιωακείμ-Ουαχίμπ 27 ψήφους
Νούση-Περάκη Χαραλαμπία (Χαρά) του Αρτεμίου 27 ψήφους
Παπαβασιλείου Ανδρέας του Γεωργίου 27 ψήφους
Γουνάκης Ευστάθιος (Στάθης) του Νικολάου 23 ψήφους

Κατόπιν ισοψηφίας των:
Α. Θεοδωροπούλου Γεωργία (Ζέτα) του Αριστείδη 37 ψήφους
Μπανταβάνης Κωνσταντίνος (Κώστας) του Χρήστου 37 ψήφους
Πετρίδου Ευφροσύνη (Έφη) του Παντελή 37 ψήφους

Β. Λαμπαδάριος Στυλιανός (Στέλιος) του Παναγιώτη 30 ψήφους
Μανιάτης Νεκτάριος του Γεωργίου 30 ψήφους
Φουφόπουλος Δημήτριος του Αντωνίου 30 ψήφους

Γ. Αλ Τουρκ Αμαλία του Ιωακείμ-Ουαχίμπ 27 ψήφους
Νούση-Περάκη Χαραλαμπία (Χαρά) του Αρτεμίου 27 ψήφους
Παπαβασιλείου Ανδρέας του Γεωργίου 27 ψήφους

η Εφορευτική Επιτροπή διενήργησε κλήρωση και έλαβαν την ακόλουθη σειρά:
Α. Πετρίδου Ευφροσύνη (Έφη) του Παντελή 37 ψήφους
Θεοδωροπούλου Γεωργία (Ζέτα) του Αριστείδη 37 ψήφους
Μπανταβάνης Κωνσταντίνος (Κώστας) του Χρήστου 37 ψήφους

Β. Μανιάτης Νεκτάριος του Γεωργίου 30 ψήφους

Φουφόπουλος Δημήτριος του Αντωνίου
Λαμπαδάριος Στυλιανός (Στέλιος) του Παναγιώτη

30 ψήφους
30 ψήφους

Γ. Νούση-Περάκη Χαραλαμπία (Χαρά) του Αρτεμίου
Αλ Τουρκ Αμαλία του Ιωακείμ-Ουαχίμπ
Παπαβασιλείου Ανδρέας του Γεωργίου

27 ψήφους
27 ψήφους
27 ψήφους

**Ε) Σειρά επιτυχίας υποψηφίων του Συνδυασμού
«ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ»** (Συνδυασμός 106 ψήφους)

Ο Υποψήφιος Πρόεδρος **Σαπουντζάκης Παναγιώτης του Γεωργίου** έλαβε

72 ψήφους (5,30%)

Οι Υποψήφιοι Σύμβουλοι έλαβαν:

Καρυδάς Κυριάκος του Ελευθερίου

53 ψήφους

Παπαϊκονόμου Στυλιανή (Στέλα) του Ιωάννη
Κόντος Απόστολος του Γεωργίου
Σαπουντζάκης Γεώργιος του Παναγιώτη
Δίπλα Μαριάννα του Ηρακλή
Τσερκέζογλου Αικατερίνη του Κυριάκου
Κωνσταντέλου Βασιλική (Αλίκη) του Παναγιώτη
Αργυρόπουλος Θεόδωρος του Ηλία
Γεωργοπούλου Αγγελική του Ευσταθίου
Καρδαράς Λεωνίδα του Εμμανουήλ
Λέλη Γεωργία του Παναγιώτη
Συκαρά Μαρία του Χαραλάμπους
Ανδριομένου Κυριακή (Κορίνα) του Εμμανουήλ
Κριτσιώπης Γεώργιος του Κωνσταντίνου
Μαριόλης Δημήτριος του Παναγιώτη
Καπελλάκου Ευαγγελία του Ελευθερίου
Σταυροπούλου Ελισάβετ του Πολυβίου
Μανουδάκης Γεώργιος του Κωνσταντίνου

50 ψήφους
43 ψήφους
39 ψήφους
38 ψήφους
38 ψήφους
35 ψήφους
34 ψήφους
34 ψήφους
34 ψήφους
34 ψήφους
34 ψήφους
32 ψήφους
31 ψήφους
27 ψήφους
24 ψήφους
23 ψήφους
23 ψήφους
18 ψήφους

Κατόπιν ισοψηφίας των:

A. Δίπλα Μαριάννα του Ηρακλή
Τσερκέζογλου Αικατερίνη του Κυριάκου

38 ψήφους
38 ψήφους

B. Αργυρόπουλος Θεόδωρος του Ηλία
Γεωργοπούλου Αγγελική του Ευσταθίου
Καρδαράς Λεωνίδα του Εμμανουήλ
Λέλη Γεωργία του Παναγιώτη

34 ψήφους
34 ψήφους
34 ψήφους
34 ψήφους

Γ. Καπελλάκου Ευαγγελία του Ελευθερίου
Σταυροπούλου Ελισάβετ του Πολυβίου

23 ψήφους
23 ψήφους

η Εφορευτική Επιτροπή διενήργησε κλήρωση και έλαβαν την ακόλουθη σειρά:

A. Τσερκέζογλου Αικατερίνη του Κυριάκου
Δίπλα Μαριάννα του Ηρακλή

38 ψήφους
38 ψήφους

B. Αργυρόπουλος Θεόδωρος του Ηλία
Γεωργοπούλου Αγγελική του Ευσταθίου
Καρδαράς Λεωνίδα του Εμμανουήλ
Λέλη Γεωργία του Παναγιώτη

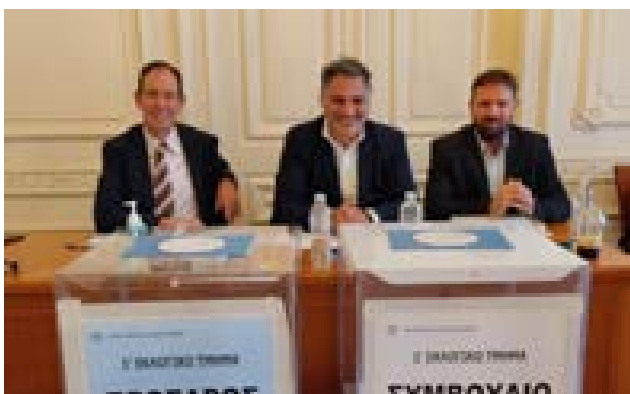
34 ψήφους
34 ψήφους
34 ψήφους
34 ψήφους

Γ. Σταυροπούλου Ελισάβετ του Πολυβίου
Καπελλάκου Ευαγγελία του Ελευθερίου

23 ψήφους
23 ψήφους

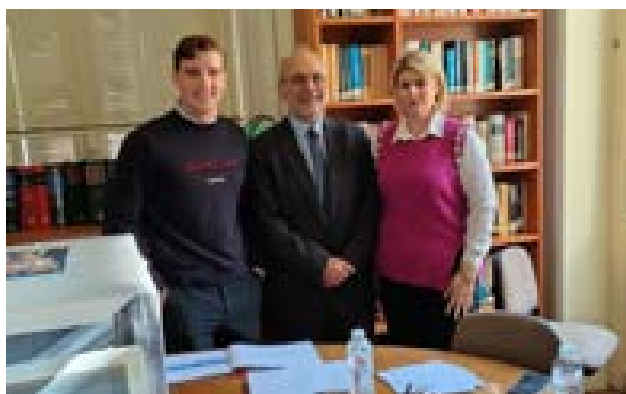
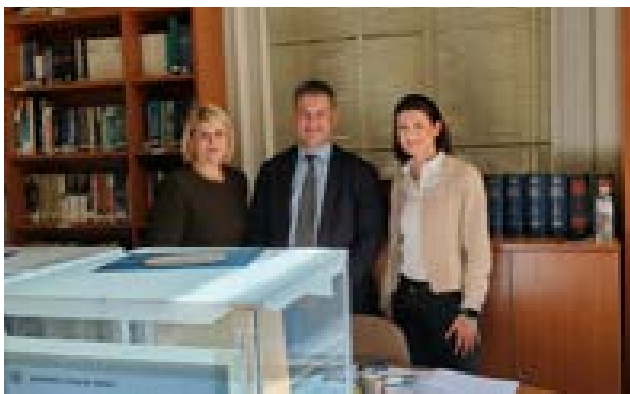
Στη νέα σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγονται: επτά (7) μέλη από το συνδυασμό «ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ», έξι (6) μέλη από το συνδυασμό «ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΝΕΩΣΗ», τρία (3) μέλη από το συνδυασμό «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΠΕΙΡΑΙΑ», ένα (1) μέλος από το συνδυασμό «ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΔΙΚΗΓΟΡΟ» και ένα (1) μέλος από το συνδυασμό «ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ».

Δικηγορικές εκλογές 2025 - Εκλογικά τμήματα

Σε κλίμα πολιτισμού, συναδελφικότητας και σύμπνοιας, διεξήχθησαν οι εκλογές για την ανάδειξη του Προέδρου και των μελών του Δ.Σ. του Δ.Σ.Π., για την περίοδο 2026-2029. Αξίζουν συγχαρητήρια στην Πρόεδρο της Κεντρικής Εφορευτικής Επιτροπής Γιώτα Μπουρλετίδου, τους

προέδρους των εκλογικών τμημάτων Νικόλαο Κουλουρίδη, Ιωάννη Ροδίτη, Γρηγόριο Μπλαβέρη, Στέφανο Μυλωνά και Αντώνιο Ανούστη, καθώς και σε όλα τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών για την άψογη εκλογική διαδικασία.

Δημόσιος διάλογος υποψηφίων Προέδρων ΔΣΠ

Την Τετάρτη 26/11/2025 διεξήχθη στα γραφεία του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά εν όψει των δικηγορικών εκλογών Δημόσιος Διάλογος (debate) μεταξύ των πέντε υποψηφίων Προέδρων.

Στον Δημόσιο Διάλογο συμμετείχαν, κατά τη σειρά που έλαβαν τον λόγο κατόπιν σχετικής κλήρωσης, οι Γεώργιος Καραμιζάρης, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Νικόλαος Μπιλέρης, Ηλίας Κλάππας και Παναγιώτης Σαπουντζάκης. Τη συζήτηση συντόνισε ο δικηγόρος Σταύρος Κατσούλης, νομικός σύμβουλος του Συλλόγου.

Η απόφαση για διεξαγωγή Δημοσίου Δια-

λόγου λήφθηκε από το Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, κατά τη συνεδρίασή του της 18/11/2025, επικυρώνοντας προηγούμενη απόφαση της Διαπαραταξιακής Επιτροπής, ώστε κάθε υποψήφιος να έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει τις απόψεις του και να απευθυνθεί σε όλους τους δικηγόρους Πειραιά. Το debate μεταδόθηκε απευθείας διαδικτυακά από το κανάλι του ΔΣΠ στο YouTube, όπου παραμένει αναρτημένο μετά την ολοκλήρωσή του. Η σειρά εμφάνισης και ομιλίας των υποψηφίων καθορίστηκε με κλήρωση. Ο δημόσιος διάλογος έγινε σε 5 γύρους και κάθε υποψήφιος Πρόεδρος είχε χρόνο 3' για κάθε απάντηση.

Οι προτεραιότητες της νέας Διοίκησης του ΔΣΠ

του **ΗΛΙΑ ΚΛΑΠΠΑ**
Προέδρου ΔΣΠ

Εκλεκτές και εκλεκτοί προσκεκλημένοι, Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, Απευθύνομαι με τιμή σε όλους εσάς αναφερόμενος στις ονομαστικές προσφωνήσεις που έκανε η Σύμβουλος κα. Ζώρζου.

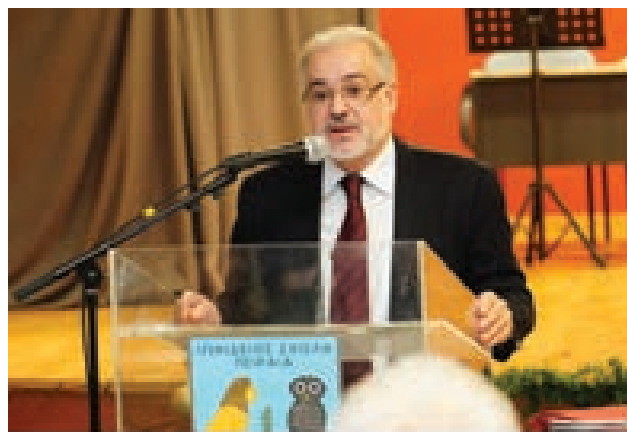
Θέλω να σας εκφράσω τις **θερμές ευχαριστίες** του Διοικητικού Συμβουλίου για την τιμητική παρουσία σας στη σημερινή εορταστική εκδήλωση του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά στην έναρξη της νέας χρονιάς του 2026 που λαμβάνει χώρα στη φιλόξενη αίθουσα εκδηλώσεων της Ιωνιδείου Σχολής Πειραιά που ευγενικά μας παραχώρησε ο Διευθυντής του Λυκείου κ. Σωτήρης Ματακιάς έχοντας τη συνδρομή του Συλλόγου αποφοίτων της Ιωνιδείου Σχολής.

1 Η έναρξη της νέας χρονιάς συμπίπτει με την απαρχή της τετραετούς θητείας της νέας Διοίκησης του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά που εκλέχθηκε στις εκλογές του Δεκεμβρίου.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ για την προσφορά τους σε όλες και όλους τους Συμβούλους της προηγούμενης Διοίκησης.

Θερμά συγχαρητήρια από το δημόσιο αυτό βήμα σε όλα τα μέλη του νέου Συμβουλίου για την εκλογή τους και την εμπιστοσύνη που τους έδειξαν οι Δικηγόροι Πειραιά. Το νέο Συμβούλιο, στηριζόμενο στο έργο της προηγούμενης τετραετίας και τιμώντας τις δημοκρατικές παραδόσεις του Συλλόγου μας, θα προσπαθήσει να ανταποκριθεί στις μεγάλες προκλήσεις της εποχής μας για τη δικηγορία, τον Σύλλογο, τη Δικαιοσύνη και το Κράτος Δικαίου.

2 Στο σημερινό μεταβαλλόμενο περιβάλλον εργασίας για τους δικηγόρους, ως Διοίκηση έχουμε την προσοχή μας στραμμένη **σε όλους τους δικηγόρους**, άμισθους και έμμισθους, αυτοαπασχολούμενους, μέλη δικηγορικών εταιρειών και συνεργάτες δικηγόρους

και στην **υποστήριξη της καθημερινότητάς τους, την αξιοπρεπή άσκηση της δικηγορίας** και την προάσπιση των επαγγελματικών, οικονομικών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων τους.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδουμε στη στήριξη των **νέων και των ασκουμένων δικηγόρων**, καθώς και των πιο ευάλωτων και αδύναμων **συναδέλφων**.

Διαχρονική προτεραιότητα του Συλλόγου μας αποτελεί η **προστασία και η περαιτέρω διεύρυνση της δικηγορικής ύλης και η πάταξη των φαινομένων παραδικηγορίας** και αντιποίησης δικηγορίας που δυστυχώς έχουν ενταθεί στη σημερινή ψηφιακή εποχή.

Και, επιπλέον, η **προαγωγή της επιστήμης μας** με ανάπτυξη επιστημονικού διαλόγου σε ημερίδες και συνέδρια με την ευρύτερη νομική και επιστημονική κοινότητα και η **διαρκής ενημέρωση και επιμόρφωση των μελών μας**, ειδικά σε μία περίοδο με συχνές νομοθετικές αλλαγές ακόμη και σε βασικούς Κώδικες που δημιουργούν σε Δικαστές και Δικηγόρους αλλά και στους πολίτες μεγάλη ανασφάλεια δικαίου.

Ο πρόσφατος Οδηγός για τις αλλαγές στον ΚΠολΔ από 1-1-2026 που επιμελήθηκε ο Σύλλογος με την συμμετοχή εξαιρετικών συναδέλφων είναι απόδει-

***Η ομιλία του Προέδρου του ΔΣΠ δόθηκε κατά την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας για το 2026**

ξη της έγνοιας του Συλλόγου να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των συναδέλφων και να μην τους αφήνει μόνους στον διαρκή αγώνα ενημέρωσης και επιμόρφωσής τους. Και βέβαια αποδεικνύει τη σημασία που έχει η ευρεία συμμετοχή των συναδέλφων στην αποτελεσματικότητα των δράσεων του Συλλόγου.

3 Για τον Δικηγορικό Σύλλογο είναι προτεραιότητα η προστασία **του κύρους και της αξιοπρέπειας** καθενός και καθεμίας συναδέλφου κατά την άσκηση των καθηκόντων του και ο σεβασμός στον ρόλο **του δικηγόρου ως συλλειτουργού** της Δικαιοσύνης.

Στο πλαίσιο αυτό καθοριστική σημασία έχει η **αρχή της αυτορρύθμισης** του δικηγορικού λειτουργήματος και της **ανεξαρτησίας** των Δικηγορικών Συλλόγων. Δεν πρόκειται για συντεχνιακή κατάκτηση, καθώς συνδέεται με τη φύση του δικηγόρου ως ανεξάρτητου συλλειτουργού της Δικαιοσύνης και περαιτέρω με το συνταγματικό δικαίωμα των πολιτών για εκπροσώπηση ενώπιον των δικαστηρίων από δικηγόρους, ανεξάρτητους, της δικής τους επιλογής.

4 Για εμάς έχει πρωταρχική σημασία η **ανάπτυξη σχέσεων αμοιβαίου σεβασμού και συνεργασίας με τους δικαστές και τους εισαγγελείς και τις ενώσεις που τους εκπροσωπούν**. Τα προβλήματα που εμφανίζο-

νται από μεμονωμένες αντιδεοντολογικές συμπεριφορές και από τις δύο πλευρές πρέπει να αντιμετωπίζονται μέσα από θεσμικό διάλογο και διαδικασίες και όχι με υπονόμηση του θεσμικού ρόλου ενός εκάστου. **5** Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά **έχει ευρεία θεσμική εμβέλεια** με παρεμβάσεις για την προστασία του Κράτους Δικαίου και ευρύτερα σε θέματα μείζονος οικονομικού κοινωνικού και εθνικού ενδιαφέροντος που απασχολούν τα μέλη του και την κοινωνία, συντονίζοντας τη δράση του με την Ολομέλεια και τους άλλους Δικηγορικούς Συλλόγους της χώρας.

Αξίζει να αναφερθώ **σε παρεμβάσεις μας μέσα στη χρονιά που πέρασε** για την προστασία του θεμελιώδους για τη δημοκρατία δικαιώματος στην ελευθερία της έκφρασης, για την κατάσταση στο σωφρονιστικό σύστημα και τις φυλακές, για την ανεξαρτησία δικαστών και δικαιοσύνης, για τη στήριξη των ανεξάρτητων αρχών, για την προστασία των δημόσιων Πανεπιστημίων ενάντια στην ιδιωτικοποίηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης, για ζητήματα έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, για περιβαλλοντικά θέματα στον λιμένα Πειραιά, για τους δανειολήπτες που έχουν υπαχθεί στον νόμο Κατσέλη και τον τρόπο εκτοκισμού των οφειλών τους, για τις ρήτρες αναπροσαρμογής του ηλεκτρικού ρεύματος, για τη 13ωρη εργασία και τα μέτρα ασφαλείας στους χώρους εργασίας, για το νερό και το ρεύμα ως δημόσια αγαθά, για την υπόθεση των παράνομων τηλεφωνικών υποκλοπών, για την αυστηροποίηση των ποινών, για την καταδίκη της αστυνομικής βίας και ατιμωρησίας, για την προστασία της πρώτης κατοικίας, για την τήρηση του διεθνούς δικαίου.

6 Το 2026 είναι η χρονιά του **νέου Δικαστικού Μεγάρου Πειραιά**. Ο αγώνας δεκαετιών των δικηγόρων και του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά πλησιάζει στη δικαίωσή του με την ολοκλήρωση της κατασκευής του. Η μετεγκατάσταση των δικαστηρίων Πειραιά στο νέο Δικαστικό Μέγαρο και η διεύρυνση της τοπικής αρμοδιότητάς τους είναι **μία μεγάλη πρόκληση** της νέας χρονιάς και, ταυτόχρονα, ένα μεγάλο στοίχημα για τη Δικαιοσύνη.

Χθες προσκεκλημένος από τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, δόθηκε η δυνατότητα να επισκεφθώ για πρώτη φορά το νέο Δικαστικό Μέγαρο που βρίσκεται σε προχωρημένη φάση κατασκευής και να επισκεφθώ και το διώροφο νεοκλασικό κτίριο που υπάρχει στον ευρύτερο χώρο και το οποίο η Πολιτεία έχει δεσμευτεί ότι θα δοθεί προς χρήση του

Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά και των δικηγόρων.

Μπροστά στη μετεγκατάσταση και τη διεύρυνση της αρμοδιότητας είναι ανάγκη να υπάρξει **οργανωτική και λειτουργική προετοιμασία των δικαστικών υπηρεσιών**. Ο ΔΣΠ συνδράμει με κάθε τρόπο τις ηγεσίες των Δικαστηρίων Πειραιά, με τις οποίες έχει εξαιρετική συνεργασία, καθώς και την προσπάθεια των δικαστικών υπαλλήλων, των οποίων το έργο με κάθε τρόπο αναγνωρίζει και υποστηρίζει.

Η Πολιτεία από την πλευρά της πρέπει να εισακούσει τα αιτήματά μας για **σημαντική αύξηση τόσο των δικαστικών υπαλλήλων όσο και των Δικαστών και Εισαγγελέων** α' και β' βαθμού, ώστε να υποστηρι-

χθεί η λειτουργία των Δικαστηρίων Πειραιά με τη νέα διευρυμένη τοπική αρμοδιότητά τους.

Ένα πολύ σοβαρό θέμα που πρέπει να αντιμετωπιστεί είναι αυτό της **συγκοινωνιακής σύνδεσης και πρόσβασης** στο νέο Δικαστικό Μέγαρο από το κέντρο της πόλης και από το μετρό. Προσδοκούμε στην πολύ καλή συνεργασία με τον Δήμαρχο και τον Δήμο Πειραιά στο ζήτημα αυτό.

Αντίστοιχη σημασία πρέπει να δοθεί στην επίλυση του στεγαστικού προβλήματος, αλλά και της στελέχωσης με ικανό αριθμό δικαστικών υπαλλήλων των **περιφερειακών εδρών Καλλιθέας και Ελευσίνας** που θα ενταχθούν στο Πρωτοδικείο Πειραιά όταν εφαρμοστεί ο νέος Δικαστικός Χάρτης στην Αττική και στη βελτίωση των υποδομών στην περιφερειακή έδρα Πόρου, οι σημερινές υποδομές της οποίας δεν ανταποκρίνονται στον νέο ρόλο της στον δικαστικό χάρτη.

7 Ζούμε σε ταραγμένες εποχές. Προτεραιότητα για όλους μας η διατήρηση της ειρήνης και η προστασία του διεθνούς δικαίου. Έχει σημασία η προστασία αυτή να είναι συνεπής, χωρίς διπλά μέτρα και σταθμά.

Η τήρηση της διεθνούς νομιμότητας δεν παίρνει αναβολή είτε πρόκειται για την Ουκρανία και τη Γάζα είτε τη Βενεζουέλα, τη Γροιλανδία και την ανοικτή θάλασσα. Δεν πρέπει να κλείνουμε τα μάτια στην παραβίαση του διεθνούς δικαίου και να υποτασσόμαστε στο δίκαιο της ισχύος. Ο κίνδυνος ενός γενικευμένου πολέμου στην Ευρώπη αλλά και ευρύτερα γίνεται όλο και μεγαλύτερος. Μόνο ανάχωμα θα μπορούσε να είναι η συνεπής εφαρμογή των κανόνων του διεθνούς δικαίου. Οι μικρές χώρες, όπως η Ελλάδα, έχουν ανάγκη το διεθνές δίκαιο περισσότερο από τις ισχυρές και μεγάλες.

Εκλεκτές και Εκλεκτοί προσκεκλημένοι
Αγαπητές και Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Η αλλαγή του χρόνου δημιουργεί σε όλους μας **ελπίδα και αισιοδοξία**. Η αισιοδοξία αυτή στον Σύλλογό μας πηγάζει από τις αρχές, το έργο και τη θεσμική παρουσία του, τη συλλογική και ενωτική δράση μας και την ευρεία συμμετοχή των συναδέλφων στις δραστηριότητες του Συλλόγου.

Προσωπικά και εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΣΠ, θέλω να ευχηθώ σε όλες και όλους εσάς και στις οικογένειές σας **ένα ειρηνικό 2026 με υγεία, αγωνιστικότητα, δημιουργικότητα και δικαιοσύνη**.

Καλή Χρονιά!

Εορταστική Εκδήλωση - Κοπή Πίτας Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά για το Νέο Έτος 2026

Με ιδιαίτερη επιτυχία και με μεγάλη συμμετοχή επισήμων από τον πολιτικό, δικαστικό

και αυτοδιοικητικό χώρο και δικηγόρων Πειραιά, πραγματοποιήθηκε η ετήσια εορταστική εκδήλωση του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά για την κοπή της Πρωτοχρονιάτικης πίτας στην αίθουσα εκδηλώσεων της Ιωνιδείου Σχολής το Σάββατο 10 Ιανουαρίου 2026.

Στην εκδήλωση μίλησε ο Πρόεδρος του Δικηγο-

ρικού Συλλόγου Πειραιά Ηλίας Κλάππας, ο οποίος ευχήθηκε για τη νέα χρονιά και αναφέρθηκε στην ευρεία θεσμική και κοινωνική εμβέλεια που έχει ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά. Και στις προτεραιότητες της νέας διοίκησης. Στην εκδήλωση απηύθυναν χαιρετισμό ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης Πέλοπας Λάσκος, ο Δήμαρχος Πειραιά Γιάννης Μώραλης και ο Πρόεδρος της Ολομέλειας και Πρόεδρος του Δ.Σ.Α. Ανδρέας Κουτσόλαμπρος.

Την πρωτοχρονιάτικη πίτα ευλόγησε ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Πειραιώς & Φαλήρου κ.Σεραφεΐμ. Η χορωδία του Δ.Σ.Π. τραγούδησε κάλαντα της Πρωτοχρονιάς από διάφορες περιοχές της χώρας.

Το φλουρί κέρδισε ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης Πέλοπας Λάσκος, και ο Δικηγόρος Πειραιά Νίκας Σωτήρης.

Σχολείο: Μια ανάσα για ανθρώπους που ζουν στη φυλακή

Συνέντευξη της Αναστασίας Πέππα, Διευθύντριας των σχολικών μονάδων του ΕΣΚΝΑ

της ΙΩΑΝΝΑΣ ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΥ
Δικηγόρου ΔΣΠ

Το σχολείο των φυλακών του Αυλώνα επισκεφθήκαμε ένα πρωί με τον Ηλία Τζιτζικάκη και την Ισμήνη Ζώρζου για να μεταφέρουμε είδη ρουχισμού και υγιεινής που είχε συγκεντρώσει ο ΔΣΠ για τους κρατούμενους. Περάσαμε μέσα από τη φυλακή σ' ένα στενό διάδρομο που οδηγούσε στο φωτεινό χώρο του σχολείου. Στην αυλίτσα έκαναν μάθημα χορού: μια ομάδα Αφρικανών μαθητών παρακολουθούσε κάποιους άλλους μαθητές να χορεύουν τσάμικο. Οι ζωγραφιές στους τοίχους μας προϊδέασαν: παρά τον ψυχρό και γκρίζο χώρο των φυλακών θα μεταβαίναμε σε μια νησίδα χαράς και δημιουργίας. Η διευθύντρια, Αναστασία Πέππα, μας ξενάγησε και μας μίλησε για το έργο των εκπαιδευτικών και τις ανάγκες της σχολικής αυτής μονάδας. Όσο μιλούσαμε, οι μαθητές, ένα πολύβουο πλήθος από νεαρούς ενήλικες διαφόρων εθνικοτήτων, μπαινόβγαιναν στις τάξεις, γελούσαν, μας χαιρετούσαν, ήθελαν να μας δείξουν τι έφτιαχναν με τους δασκάλους τους. Ήταν η ώρα των δραστηριοτήτων: μπήκαμε στις μικρές σχολικές αίθουσες να δούμε τι μάθαιναν και τους είδαμε να κάνουν κατασκευές, να ζωγραφίζουν, να κεντούν. Με μεράκι, όρεξη και πολύ χρώμα.

Στο Ειδικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Νέων Αυλώνα λειτουργεί Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο και Σχολή Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΑΕΚ). Οι μαθητές είναι νέοι ηλικίας

18-21 ετών, διαφόρων εθνοτήτων, γλωσσών, πολιτισμών και θρησκειών, καθώς και μαθησιακού επιπέδου. Τα ποσοστά ημεδαπών και αλλοδαπών μεταβάλλονται τακτικά λόγω συνεχών μετακινήσεων (προσαγωγές, μεταγωγές, αποφυλακίσεις). Στα σχολεία υπηρετούν περίπου 40 εκπαιδευτικοί, κυρίως αναπληρωτές ή μόνιμοι αποσπασμένοι από άλλα σχολεία.

Η Αναστασία Πέππα υπηρετεί στο Γυμνάσιο-Λύκειο από το 2013 ως φιλόλογος. Έχει σπουδάσει Φιλολογία στη Φιλοσοφική σχολή του ΕΚΠΑ. Από το 2020 κατείχε τη θέση της Υποδιευθύντριας κι από τον Ιούλιο του 2024 έχει αναλάβει τη θέση της Διευθύντριας όλων των σχολικών μονάδων. Πριν βρεθεί στο σχολείο της φυλακής υπηρετούσε στην ειδική αγωγή, όπου βρίσκεται και η οργανική της θέση.

- Πόσους κρατούμενους έχει το ΕΚΝΑ και πόσοι εξ αυτών φοιτούν στο σχολείο; Υπάρχει αριθμητικό όριο στους μαθητές που μπορεί να δεχθεί το σχολείο; Δηλαδή να θέλουν περισσότεροι να φοιτήσουν και να μην υπάρχουν αντίστοιχες θέσεις;

Αυτή τη χρονική στιγμή στη φυλακή κρατούνται 360 νεαροί και το 85% με 90% αναμένεται να φοιτήσουν στα σχολεία μας, σε όλες τις βαθμίδες. Όλοι οι κρατούμενοι μπορούν να αιτηθούν και να φοιτήσουν στα σχολεία, εφόσον το επιθυμούν. Δεν υπάρχει κανένας περιορισμός.

Αυτό είναι κάτι που, προς το παρόν, γίνεται μόνο στα σχολεία του Αυλώνα. Στις υπόλοιπες φυλακές υπάρχει περιορισμός στον αριθμό των μαθητών από το συμβούλιο της φυλακής.

- Ένα σχολείο εντός σωφρονιστικού καταστήματος προσιδιάζει σε κανονικό σχολείο; Εκτός από τα καθιερωμένα μαθήματα, διδάσκονται οι μαθητές κάτι άλλο; Υπάρχουν, επίσης, κοινωνικής φύσης προγράμματα γι' αυτούς τους νέους κι αν ναι, ποια;

Το σχολείο μας δεν διαφέρει σε τίποτα από τα τυπικά σχολεία της υπόλοιπης κοινωνίας. Οι μαθητές μας παρακολουθούν το ωρολόγιο πρόγραμμα που ορίζει το Υπουργείο Παιδείας, λαμβάνουν τους ανάλογους τίτλους σπουδών και συμμετέχουν επί ίσοις όροις και χωρίς καμία εύνοια στις πανελλαδικές εξετάσεις. Στη ΣΑΕΚ παρακολουθούν τα δύο έτη της ειδικότητάς τους (Αρχιμάγειρας CHEF) και λαμβάνουν τον ίδιο τίτλο με τις υπόλοιπες ΣΑΕΚ. Αυτό που γίνεται επιπλέον στα σχολεία μας είναι ο μεγάλος αριθμός Προαιρετικών Προγραμμάτων (αγωγής υγείας, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά) και οι ποικίλες δράσεις καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς (σχολικές γιορτές, αθλητικές εκδηλώσεις, θεατρικές παραστάσεις, συναντήσεις με άλλα σχολεία, κοινά μαθήματα και δράσεις με πανεπιστημιακά ιδρύματα κ.α.). Τον Ιούνιο του 2024 έγινε έκθεση ζωγραφικής με ατομικά έργα των μαθητών που δημιούργησαν, με το δάσκαλό τους, στο μάθημα των εικαστικών, σε συνεργασία με τη Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών

και το σωματείο Ερμής για ΑΜΕΑ.

- Για ποια μαθήματα επιδεικνύουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον οι μαθητές;

Οι μαθητές μας, όπως και όλοι οι υπόλοιποι μαθητές της χώρας μας, ενδιαφέρονται για όλα τα μαθήματα όταν απέναντί τους έχουν έναν δάσκαλο να τους εμπνεύσει και να τους κινήσει το ενδιαφέρον.

- Ποιος είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη φυλακή; Τι προκλήσεις έχει ν' αντιμετωπίσει;

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι να κινητοποιήσει το ενδιαφέρον των μαθητών του, να τους εμπνεύσει ώστε να ασχοληθούν με την εκπαίδευση, την οποία, οι περισσότεροι είχαν εγκαταλείψει, να κερδίσει το σεβασμό τους και να τους αποδώσει το σεβασμό που τους αξίζει. Να τονώσει την αυτοπεποίθησή τους, να τους εμπνεύσει όταν πέφτουν συναισθηματικά και ψυχολογικά και να τους κάνει να πιστέψουν στον καλό τους εαυτό. Τέλος, στόχος είναι να τους κάνει να ελευθερώσουν την ψυχή και το πνεύμα τους, ακόμα και όσο βρίσκονται κλεισμένοι πίσω από τα κάγκελα της φυλακής, ώστε να πάρουν τα εφόδια για την καλύτερη δυνατή επανένταξη στην κοινωνία.

- Από τα παιδιά αυτά, που υπήρξαν παραβατικά, κάτι έλειπε. Μπορεί τελικά το σχολείο σ' ένα κατάσταση κράτησης να τα βοηθήσει να επανενταχθούν;

Από τα παιδιά αυτά έλειπε, κατά τη γνώμη

μου η αγάπη με όρια και τα όρια με αγάπη, καθώς και ο σεβασμός προς τον εαυτό τους και τους άλλους. Στόχος του σχολείου είναι να ενερ-

γοποιήσει τις θετικές πλευρές της προσωπικότητάς τους, ώστε να γίνουν άνθρωποι χρήσιμοι στον εαυτό τους και την κοινωνία. Μπορεί οι στόχοι αυτοί να μην είναι επιτεύξιμοι για όλους, αξίζει όμως η προσπάθεια!

- Υπάρχει σεβασμός στο χώρο του σχολείου; Ή μεταφέρονται στις αίθουσές του συγκρούσεις και περιστατικά βίας, όπως στο χώρο της φυλακής;

Ο βασικότερος εσωτερικός κανονισμός του σχολείου είναι ο σεβασμός. Αυτό κάνουμε διακριτό και ξεκάθαρο στην έναρξη της σχολικής χρονιάς στους μαθητές μας. Ο σεβασμός στον εαυτό τους, στους δασκάλους τους, στους συμμαθητές τους. Η αλήθεια είναι πως αυτό περνάει ως άγραφος νόμος από χρονιά σε χρονιά και οι μαθητές μας σέβονται το σχολείο τους. Ως εκ τούτου, εντάσεις και συγκρούσεις, αναπόφευκτα στο χώρο και τις συνθήκες που ζουν, σπάνια μεταφέρονται και εκτονώνονται στο σχολείο.

- Τι προβλήματα αντιμετωπίζει το σχολείο του ΕΚΝΑ; Τι έκκληση θα απευθύνετε και σε ποιους;

Το σχολείο, λόγω του μεγάλου πληθυσμού έχει αρχικά πρόβλημα χωρητικότητας. Θα χρειαζόμασταν κάποιες αίθουσες ακόμα. Στην υπάρχουσα κατάσταση υπάρχουν υλικοτεχνικές ελλείψεις. Χρειαζόμαστε άμεσα διαδραστικούς

πίνακες οι οποίοι είναι απολύτως απαραίτητοι για την επικοινωνία και κινητοποίηση των μαθητών. Δεν διαθέτουμε ούτε ένα φωτοτυπικό μηχάνημα, αρμοδιότητα του Δήμου, η οποία όμως ακόμα δεν έχει διευθετηθεί. Γραφική ύλη, νεότερης τεχνολογίας υπολογιστές είναι βασικές μας ελλείψεις. Έχω έρθει σε επικοινωνία με το Υπουργείο Παιδείας και κάποιους χορηγούς, όμως ο καιρός περνάει και οι βασικές τουλάχιστον ανάγκες πρέπει να καλυφθούν.

- Είναι τελικά το σχολείο ένας θύλακας ελευθερίας μέσα στο ιδρυματικό περιβάλλον των φυλακών; Πώς βιώνεται η μαθητική ιδιότητα από τους κρατούμενους; Έρχονται με χαρά;

Το σχολείο, εκτός από τον ευεργετικό προσδιορισμό που είναι ωφέλιμος για όλους, είναι μια ανάσα για ανθρώπους που ζουν σε μια φυλακή. Είναι οι ώρες της ελευθερίας τους, μια διαφορετική πινελιά στην ασχήμια του εγκλεισμού, η επαφή τους με την κοινωνία, μια πόρτα προς την ελευθερία. Οι ημέρες των διακοπών είναι μαρτύριο και τις μετρούν μία μία, μέχρι να ξαναοίξει το σχολείο. Επίσης, η μαθητική ιδιότητα κάνει τους νεαρούς μας να ζουν την εφηβική τους ηλικία, την οποία οι περισσότεροι δεν είχαν την ευκαιρία να βιώσουν.

Νέο Νομοσχέδιο για το κληρονομικό δίκαιο: Τι αλλάζει μετά από 80 χρόνια

Της **ΑΡΙΑΝΑΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ**
Δικηγόρου ΔΣΠ, Διαμεσολαβήτριας

Το πρώτο τρίμηνο του 2026 φιλοδοξεί το υπουργείο Δικαιοσύνης να καταστήσει νόμο του κράτους το νέο Κληρονομικό Δίκαιο. Οκτώ δεκαετίες μετά την ψήφιση των 326 άρθρων που αποτελούν το σημερινό Κληρονομικό Δίκαιο, η φιλοσοφία του αλλάζει ριζικά προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες της σύγχρονης εποχής.

Τις βασικές αλλαγές του σχεδίου νόμου παρουσίασε ο εμπνευστής του, πρόεδρος της αρμόδιας επιτροπής Απόστολος Γεωργιάδης, ομότιμος καθηγητής και ακαδημαϊκός.

Στη συνέχεια, θα αναφερθούμε στα δέκα βασικά σημεία του νέου Κληρονομικού Δικαίου:

1. Κληρονομική σύμβαση

Βασική καινοτομία των προτεινόμενων ρυθμίσεων είναι η εισαγωγή του θεσμού της κληρονομικής σύμβασης, δηλαδή μιας συμφωνίας ανάμεσα σε κάποιον που επιθυμεί να ρυθμίσει την τύχη της περιουσίας του μετά θάνατον και σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα, που θα την κληρονομήσουν. Η κληρονομική σύμβαση θα είναι δεσμευτική για όλα τα μέρη, χωρίς δυνατότητα μονομερούς ανάκλησης εκτός εάν κάποιος κληρονόμος υποπέσει σε σοβαρό παράπτωμα, όπως η τέλεση κακουργήματος. Η κληρονομική

σύμβαση επιτρέπει σε περισσότερα πρόσωπα να διαθέσουν από κοινού την περιουσία τους, ενώ παρέχει στον κληρονομούμενο τη δυνατότητα να επιλέξει το εφαρμοστέο δίκαιο της σύμβασης, το οποίο μπορεί να είναι ακόμη και διαφορετικό από το ελληνικό.

2. Κληρονόμος με αντάλλαγμα

Πλέον θα δίνεται η δυνατότητα σε κάποιον να καταστεί κληρονόμος παρέχοντας αντάλλαγμα στον κληρονομούμενο. Αν ο κληρονόμος δεν εκπληρώνει την παροχή στην οποία δεσμεύθηκε, τότε ο κληρονομούμενος μπορεί να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση.

3. Συνδιαθήκη

Προτείνεται δύο ή περισσότερα πρόσωπα να μπορούν να καταρτίσουν μια 'συνδιαθήκη', εφόσον προκύπτει κοινή βούληση δέσμευσης. Η πράξη αυτή θα μπορεί να έχει ισχύ κληρονομικής σύμβασης αν συνάγεται ότι οι συνδιαθέτες είχαν βούληση δέσμευσης.

4. Μερίδιο συζύγων

Αλλαγές υπάρχουν και στην εξ αδιαθέτου δι-

αδοχή, τις περιπτώσεις δηλαδή που δεν υπάρχει διαθήκη ή κληρονομική σύμβαση. Μέχρι σήμερα ο σύζυγος κληρονομεί το ½ της περιουσίας, ενώ εάν υπάρχουν παιδιά το ¼, εφόσον δεν υπάρχει διαθήκη. Με τις προωθούμενες αλλαγές ο επιζών σύζυγος θα λαμβάνει το 1/3 της κληρονομιάς, στην περίπτωση που κληρονομεί μαζί με ένα παιδί. Εάν υπάρχουν δύο ή περισσότερα παιδιά, τότε ο επιζών σύζυγος λαμβάνει το ¼, όπως συμβαίνει μέχρι σήμερα.

5. Σύντροφοι Ζωής

Για πρώτη φορά θα μπορεί στην Πέμπτη τάξη να κληρονομήσει υπό αυστηρές προϋποθέσεις και ο σύντροφος σε ελεύθερη ένωση. Ωστόσο πρέπει να τηρούνται κάποιες προϋποθέσεις, όπως το να μην υπάρχει επιζών σύζυγος ή σύντροφος με σύμφωνο συμβίωσης του κληρονομούμενου αλλά ούτε και άλλος συγγενής που κληρονομεί εξ αδιαθέτου. Ο σύντροφος σε ελεύθερη σχέση κληρονομεί μόνο όταν δεν υπάρχουν συγγενείς μέχρι τέταρτου βαθμού, ενώ το ζευγάρι θα πρέπει να συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση για τουλάχιστον τρία χρόνια. Αυτός ο χρονικός περιορισμός δεν ισχύει εάν υπάρχει παιδί.

6. Νόμιμη μοίρα σε ενοχική μορφή

Για την εξάλειψη του φαινομένου των ακούσιων συνιδιοκτησιών που συχνά παραλύουν την αξιοποίηση ενός ακινήτου, ο θεσμός της νόμιμης μοίρας αλλάζει ριζικά. Η νόμιμη μοίρα παύει πλέον να έχει εμπράγματο χαρακτήρα και μετατρέπεται σε ενοχική- δηλαδή σε χρηματική αξίωση του μεριδούχου έναντι της κληρονομιάς. Με τη νέα διάταξη που προωθείται, θα υπάρχει μόνο αξίωση χρηματικής αποζημίωσης από την κληρονομιά, με τον νόμιμο μεριδούχο να ζητά από τους κληρονόμους να του καταβάλλουν σε χρήματα το ποσό που δικαιούται.

7. Ιδιόγραφες διαθήκες

Μία σειρά ασφαλιστικών δικλίδων εισάγεται

για τις ιδιόγραφες διαθήκες- εκείνες που συντάσσονται αποκλειστικά από το χέρι του διαθέτη, χωρίς συμβολαιογραφικό τύπο. Κάθε τέτοια διαθήκη θα πρέπει υποχρεωτικά να παραδίδεται σε συμβολαιογράφο, ο οποίος θα την δημοσιεύει μετά τον θάνατο του διαθέτη. Όταν η ιδιόγραφη διαθήκη εγκαθιστά ως κληρονόμους πρόσωπα πέραν των στενών συγγενών, για να αποκτήσει νομική ισχύ απαιτείται να κηρυχθεί «κυρία». Αυτό σημαίνει ότι να επιβεβαιωθεί πλήρως η γνησιότητά της και ότι έχει γραφτεί πράγματι από το χέρι του διαθέτη. Για τον λόγο αυτό καθίσταται πλέον υποχρεωτική η γραφολογική πραγματογνωμοσύνη από ειδικό, προπόθεση που ενεργοποιείται επίσης όταν μια ιδιόγραφη διαθήκη εντοπιστεί πολλά χρόνια μετά τον θάνατο του διαθέτη.

8. Χρέη κληρονομιάς

Οριστικό τέλος δίνεται στη συνένωση μεταξύ των χρεών της κληρονομιάς και της προσωπικής περιουσίας του κληρονόμου, που επί χρόνια οδηγούσε ακόμη και μακρινούς συγγενείς σε αποποιήσεις από φόβο για άγνωστα βάρη. Με το νέο πλαίσιο, ο κληρονόμος δεν θα ευθύνεται πλέον με τη δική του περιουσία για τα χρέη της κληρονομιάς, παρά μόνο εάν επιλέξει ρητά να το κάνει. Έτσι, οι υποχρεώσεις προς τους πιστωτές θα καλύπτονται αποκλειστικά από το ενεργητικό της κληρονομιάς. Η κληρονομιά αποσπάται αυτομάτως από την ατομική περιουσία του κληρονόμου και λειτουργεί ως μια ξεχωριστή οικονομική ενότητα, την οποία διαχειρίζεται δικαστικός εκκαθαριστής. Μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, ό,τι απομένει –εφόσον απομένει– αποδίδεται στους κληρονόμους αναλογικά με το μερίδιό τους.

9. Ευάλωτοι διαθέτες

Ένα από τα νέα μέτρα που εισάγεται αφορά τις διαθήκες που συντάσσονται από άτομα τα οποία νοσηλεύονται σε νοσοκομεία ή θεραπευτήρια. Για να αποτραπούν φαινόμενα άσκησης

επιρροής σε ευάλωτους διαθέτες, προβλέπεται ότι ιδιόγραφη διαθήκη που συντάσσεται κατά τη διάρκεια της νοσηλείας ή μέσα σε τρεις μήνες από τη λήξη της είναι άκυρη, εάν με αυτή αφήνονται περιουσιακά στοιχεία σε γιατρούς, νοσηλευτές ή πρόσωπα που εργάζονται στον εκάστοτε χώρο περίθαλψης. Εξαίρεση υπάρχει μόνο όταν τα πρόσωπα αυτά ανήκουν στους συγγενείς που θα κληρονομούσαν εξ αδιαθέτου.

10. Συναινετικό διαζύγιο, αίρεση χηρείας

Διευκρινίζεται στο νόμο ότι η διάταξη διαθήκης υπέρ του συζύγου είναι ακυρώσιμη και στην περίπτωση του συναινετικού διαζυγίου, ενώ προστέθηκε αντίστοιχη ρύθμιση περί ακυρώσιμης της διάταξης υπέρ του συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης αν μετά τη σύνταξή της είχε υπογραφεί συναινετική ή μονομερής πράξη λύσης του συμφώνου. Παράλληλα, καταργείται ως αναχρονιστική η αίρεση χηρείας, η διάταξη βάσει της οποίας κάποιος μπορούσε να αφήσει την περιουσία του στον σύζυγό του, με την προϋπόθεση αυτός να μην ξαναπαντρευτεί.

Συμπερασματικά, θα λέγαμε ότι με τις νέες διατάξεις επέρχονται σημαντικές αλλαγές έπειτα από οκτώ δεκαετίες, οπότε και καθιερώθηκε το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, προσαρμόζοντας τη σχετική νομοθεσία στις σύγχρονες κοινωνικές και οικογενειακές ανάγκες, με βαθιές τομές στη ρύθμιση της περιουσίας μετά τον θάνατο.

Το έργο της επιστημονικής επιτροπής κινήθηκε στους εξής βασικούς άξονες:

- Προσαρμογή στις σύγχρονες ανάγκες: Αναμορφώθηκε το πλαίσιο της εξ αδιαθέτου διαδοχής και της νόμιμης μοίρας, ενώ αναθεωρείται όλο το σύστημα της ευθύνης του κληρονόμου για τις υποχρεώσεις της κληρονομιάς. Παράλληλα, αναβαθμίστηκε ο θεσμός της δικαστικής εκκαθάρισης και απλοποιήθηκε η διαδικασία διευθέτησης των σχέσεων μεταξύ των συγγληρονόμων.

- Εισαγωγή νέων θεσμών: Θεσπίζονται για πρώτη φορά οι κληρονομικές συμβάσεις (αιτία θανάτου)

- Κατάργηση παρωχημένων διατάξεων, γλωσσική ομοιομορφία και συστηματική συνοχή των νέων διατάξεων.

Σύμφωνα με τις δηλώσεις του Υφυπουργού Δικαιοσύνης, οι προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις στοχεύουν στη διεύρυνση της ελευθερίας του διαθέτη, στη διασφάλιση της πραγματικής του βούλησης, στην ενίσχυση της ασφάλειας των συναλλαγών και στην αξιοποίηση της περιουσίας προς όφελος της οικονομίας.

<https://ministryofjustice.gr>,
www.kathimerini.gr
Lawspot

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΟΜΟΙΟΤΗΤΗΤΕΣ ΚΑΙ **ΔΙΑΦΟΡΕΣ** κληρονομικού δικαίου, μεταξύ ελληνικής και αγγλοσαξονικής έννομης τάξης

του **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΑΒΟΥΚΑ**
Δικηγόρου ΔΣΠ

Το ελληνικό κληρονομικό δίκαιο αλλάζει μετά από 80 χρόνια περίπου, με την εισαγωγή των κληρονομικών συμβάσεων και άλλων μεγάλων αλλαγών-

επ' αφορμής αυτής και λόγω της ενασχόλησής μου με το αγγλοσαξονικό νομικό σύστημα, δράττομαι της ευκαιρίας να προσπαθήσω ακροθιγώς να προσεγγίσω κάποιες μείζονες διαφορές, αλλά και σημαντικές ομοιότητες, μεταξύ του ελληνικού και του αγγλοσαξονικού κληρονομικού δικαίου.

Η διαθήκη, ως διάταξη τελευταίας βούλησης του διαθέτη, αποτελεί ένα από τα μείζονα ζητήματα που απασχολούν κάθε άνθρωπο ως ιδιώτη, αλλά και κάθε έννομη τάξη. Άλλωστε, το νομικό status του ανθρώπου αλλάζει σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως πχ με το γάμο ή με το θάνατο. Παράλληλα, κάθε έννομη τάξη που σέβεται τον πολίτη αλλά και διέπεται από ασφάλεια δικαίου (legal certainty), οφείλει να μεριμνά και για όσους αποβιώνουν δίχως να συντάξουν διαθήκη. Όπερ μεθερμηνευόμε-

νον εστί...για όσους πεθαίνουν αδιάθετοι, πρέπει να υπάρχει ένα νομικό πλαίσιο (legal framework) το οποίο ex lege ορίζεται a priori, όσον αφορά τη μετά θάνατον διάθεση των περιουσιακών στοιχείων (assets) του αδιάθετου. Ένα πλαίσιο που να είναι ακριβοδίκαιο και παράλληλα ουσιώδες. Ταυτόχρονα, ευκαίριο είναι να συντρέχει παράλληλα ένα έτερο νομικό πλαίσιο, το οποίο θα αφορά τις διαθήκες, στις οποίες θίγονται τα συμφέροντα ανθρώπων-είτε εξ αίματος είτε όχι-που τυγχάνουν αποκλεισμού από την κληρονομιά από τον διαθέτη, καίτοι δεν υφίσταται κάποιος σοβαρός λόγος.

Τόσο στην Ελλάδα, συνεπώς, όσο και στην Αγγλία, ο νομοθέτης μεριμνά για όσους αποβιώνουν αδιάθετοι, χωρίς δηλαδή να έχουν συντάξει διαθήκη, όσον αφορά την κατανομή της κληρονομιαίας περιουσίας, στους κληρονόμους. Να σημειωθεί, πως η έννοια της «διαθήκης», ως μονομερούς διάταξης (μονομερούς δικαιοπραξία) τελευταίας βουλήσεως ονομάζεται “will” στην Αγγλία, ως **κατασήμευση***, όπως ορίζουν οι γλωσσολόγοι, της «βούλησης» (will) του διαθέτη, ενώ στις ΗΠΑ η διαθήκη ορίζεται ως “testament”-μια λέξη συνήθως υπό την έννοια της «συμφωνίας». Μάλιστα, old testament λεγεται η παλαιά διαθήκη και new testament η καινή διαθήκη, κατά τους αγγλοσάξονες θεολόγους-γενικά η λέξη testament είναι πιο επίσημη και λόγια από τη λέξη “agreement”=συμφωνία.

Μελετώντας τον αγγλοσαξονικό τρόπο κατανομής περιουσιακών στοιχείων (assets), φαίνεται ανοίκειο σε σχέση με τη δική μας έννομη τάξη, στην περίπτωση που υπάρχει διαθήκη (will), έγκυρη, νομότυπη, η ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ αυτοπρόσωπη παράσταση και υπογραφή (signature) από 2 μάρτυρες (witnesses), οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι by operation of law (εκ του νόμου) να είναι παρόντες και να επικυρώσουν (attest) ότι όλα έγιναν νομότυπα από τον διαθέτη (testator). Δίχως 2 μάρτυρες (witnesses), οι οποίοι πρέπει να είναι παρόντες με τον διαθέτη ταυτόχρονα κατά την υπογραφή του στη διαθήκη για λόγους ευθυκρισίας και αντικειμενικότητας, (αλλά όχι και μεταξύ τους απαραίτητα), η διαθήκη στην Αγγλία λογίζεται null and void, δηλαδή είναι άκυρη και δεν δύναται να παράσχει έννομα αποτελέσματα (not legally enforceable). Πρόκειται για μείζων διαφορά, σε σχέση με το ελληνικό κληρονομικό δίκαιο, το οποίο έχει τις

ιδιόγραφες διαθήκες, στις οποίες προτάσσεται η ιερότητα της μυστικότητας της τελευταίας βούλησης του διαθέτη, έναντι της δημοσιότητας. Οι εν λόγω μάρτυρες (witnesses), απαγορεύεται ρητά, να είναι δικαιούχοι (beneficiaries) της διαθήκης, για ευνόητους λόγους αντικειμενικής και αμερόληπτης κρίσης. Εάν όμως, τεθούν ως δικαιούχοι (beneficiaries) εκ παραδρομής, η διαθήκη (will) δεν καθίσταται άκυρη-εξακολουθεί και έχει νομική ισχύ-όμως ακυρώνονται οι δωρεές (gifts become void), δηλ ακυρώνεται η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων (assets) που θα ελάμβαναν οι δικαιούχοι (beneficiaries) που εξετέλεσαν μόνο μάρτυρα (witness).

Σε κάθε περίπτωση, στην Αγγλία, ο διαθέτης λέγεται testator, η περιουσία της κληρονομιάς λέγεται estate (μια λέξη, η οποία έχει πολλές ερμηνείες ανάλογα με το πλαίσιο και τα συμφραζόμενα) και το υπόλοιπο της κληρονομιάς (περιλαμβανόμενο) λέγεται residuum (στα λατινικά) ή residuary estate-το υπόλοιπο της κληρονομιάς αφορά όσα περιουσιακά στοιχεία απέμειναν (συνήθως είναι η μερίδα του λέοντος), έπειτα από την πληρωμή των χρεών και των δανειστών του αποθανόντος, του φόρου κληρονομιάς (estate tax), την τήρηση όλων των νομότυπων διαδικασιών και τα έξοδα κηδείας (funeral expenses) και έπειτα τον διαμοιρασμό της κληρονομιαίας περιουσίας (estate) ξεκινώντας από: κληροδοσίες και δωρεές αιτία θανάτου (gifts, donations-υφίσταται το donatio causa mortis), ενώ η έννοια legacy σε αυτό το πλαίσιο ορίζεται ως κληροδοσία. Υφίστανται διάφορα είδη κληροδοσιών (legacies), όπως pecuniary legacy όταν πρόκειται για χρήματα και specific legacy είναι η κληροδοσία ενός συγκεκριμένου ειδικά προσδιορισμένου αντικειμένου (πχ ένα ακριβό ρολόι της «τάδε» γνωστής εταιρίας.) Η έννοια legacy, στην αγγλική γλώσσα, υπό άλλο πρίσμα έχει και την ευρύτερη έννοια της «κληρονομιάς», όπως και η λέξη “heritage”-δεν αναφέρονται μόνο σε υλικά αγαθά, αλλά σε έννοιες όπως το όνομα ενός απογόνου ενός καταξιωμένου ανθρώπου-ταιριάζει με την ελληνική έκφραση «όνομα βαρύ σαν ιστορία».

Σημαντική είναι η πρόβλεψη του αγγλοσάξονα νομοθέτη, για όσους έχουν συντάξει νομότυπη διαθήκη (will) και αποφασίζουν να νυμφευτούν/παντρευτούν μετά. Ο νομοθέτης, καθιστά αυτοδικαίως άκυρη την διαθήκη, by operation of law,

υπό την επιφύλαξη της ύπαρξης μιας διαθήκης που αναφέρεται ΡΗΤΑ και στον επικείμενο γάμο και στο πρόσωπο με το οποίο πρόκειται να γίνει ο γάμος του διαθέτη. Προσωπικά, θεωρώ σωστή την παρέμβαση του αγγλοσάξονα νομοθέτη εν προκειμένω, καθώς ο νέος γάμος αλλάζει πάρα πολλά δεδομένα στο status του διαθέτη και σε συνδυασμό με την τυχόν ύπαρξη τέκνων από τον πρώτο γάμο και τη δυνητική ύπαρξη τέκνων και στον δεύτερο. Πιστεύω, πως και στο ελληνικό δίκαιο καλό θα ήταν ex lege να εισαχθεί μια αντίστοιχη νομοθετική πρόβλεψη.

Ο ρόλος του εκτελεστή διαθήκης στην Ελλάδα, θεωρείται παρωχημένος και ξεπερασμένος-με το νέο ελληνικό κληρονομικό δίκαιο αναμένεται «αναβίωση» του θεσμού. Τουναντίον, ο αγγλοσάξονας νομοθέτης ορίζει ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ την ύπαρξη ενός προσώπου (ένας έως τέσσερις) είτε στη διαθήκη, που θα είναι επιφορτισμένος με την διεκπεραίωση όλων των τυπικών υποχρεώσεων και ζητημάτων που ανάγονται κατά χρόνο στο θάνατο του διαθέτη. Γι αυτό οι προσωπικοί αντιπρόσωποι (personal representatives) αναλαμβάνουν αυτόν τον ρόλο: είτε ως εκτελεστές της διαθήκης (executors) ορισθέντες από τον διαθέτη, είτε ως διαχειριστές της περιουσίας εκ του δικαστηρίου (administrators).

Αξίζει να τονιστεί, ότι στο αγγλοσαξονικό σύστημα ο executor λογίζεται προσωρινά σαν κύριος (ως trustee δηλ εμπιστευματοδόχος) της περιουσίας του διαθέτη, έως την αποπληρωμή των χρεών και την κατανομή της περιουσίας στους κληρονόμους (beneficiaries). Σε περίπτωση κακού διαμοιρασμού, καλείται να λογοδοτήσει στους κληρονόμους, καθώς υπάρχει fiduciary duty δηλ καθήκον πίστης (εμπιστοσύνης) μεταξύ trustee και beneficiaries και, φέρει και (civil) liability δηλ νομική (αστική) ευθύνη σε περίπτωση που δεν επιδείξει την προσήκουσα επιμέλεια (due diligence) και γίνουν λάθη και αδικίες εις βάρος των κληρονόμων (beneficiaries).

Για λόγους συντομίας, δεν θα παραθέσω τις θεμελιώδεις διαφορές, μεταξύ της κατανομής της περιουσίας στην εξ αδιαθέτου διαδοχή (intestacy), στο αγγλοσαξονικό σύστημα, ούτε τις ρηξικέλευθες και πρωτοποριακές μεθόδους που δίνουν τη δυνατότητα σε ανθρώπους δίχως εξ αίματος συγγένεια με τον αποθανόντα να διεκδικήσουν νο-

μότυπα με αίτηση χρήματα, από την κληρονομιά, εφ όσον αποδείξουν πως έμπρακτα είχαν στενή σύνδεση με τον διαθέτη, τον οποίο υποστήριζαν σχεδόν αφιλοκερδώς και με πολλούς τρόπους και πράξεις και επί μακρύ χρονικό διάστημα. Θα αναφέρω ακροθιγώς όμως, πως στο αγγλοσαξονικό σύστημα ο/η επιζών, -ούσα σύζυγος λαμβάνει από τις 27 Ιουλίου 2023 εξ αδιαθέτου 322.000 στερλίνες Αγγλίας εκ του νόμου (statutory legacy) σε χρήματα (εάν υπάρχουν) και σωρευτικά το 1/2 της συνολικής υπόλοιπης περιουσίας, Είναι προφανής η βούληση του νομοθέτη να πριμοδοτήσει (ορθά κατ'εμέ) τον/την επιζώντα/επιζούσα σύζυγο, ως αναγνώριση της γενικότερης προσφοράς στον κοινό βίο και την αρμονική ζωή του ζεύγους. Στην Ελλάδα, φυσικά ο/η επιζών, -ούσα ελάμβαναν μόλις το 1/4 και το εξάιρετο (δηλ τα προσωπικά είδη του ζεύγους), ενώ πλέον με το νέο κληρονομικό δίκαιο, έπειτα από 80 χρόνια, θα λαμβάνει νομότυπα το 1/3 (όταν υπάρχει ένα τέκνο) και το εξάιρετο.

Σημείωση: στο παρόν κείμενο, εσκεμμένα αποφεύγω την ολιστική σύγκριση κληρονομικών δικαίων μεταξύ Ελλάδας και Αγγλίας, καθώς στο αγγλοσαξονικό σύστημα υπάρχουν θεσμοί, οι οποίοι δεν υπάρχουν καν στην Ελλάδα, όπως το Law of Equity (το οποίο λειτουργεί διορθωτικά απέναντι στους άκαμπτους (rigid) και αυστηρούς (strict) κανόνες του common law) και τα TRUST, ως διαχείριση κεφαλαίων. Δυστυχώς, η απουσία αυτών των θεσμών στην Ελλάδα-οι οποίοι ενίοτε αποτελούν δικονομικά βοηθήματα και προσφέρουν «θεραπείες» (remedies) καθιστά ανέφικτη μια πληρέστερη και πιο ενδελεχή σύγκριση. Παρ'όλα αυτά, κάποια σημεία, τα οποία παρουσιάζουν έντονη διαφοροποίηση, έχοντα ιδιαίτερο ενδιαφέρον, μπορούν να τεθούν και να σχολιαστούν.

Συνοψίζοντας, μελετώντας το κληρονομικό δίκαιο μεταξύ Ελλάδας και Αγγλίας, αντιλαμβάνεται κανείς την ύπαρξη ομοιοτήτων, αλλά και μεγάλων διαφορών, οι οποίες απορρέουν τόσο από τις θεμελιώδεις διαφορές δικαιοκίνων συστημάτων αυτών καθεαυτών, όσο και από τη διαφοροποίηση πολιτιστικών και κοινωνικών παραγόντων, κουλτούρας, ιστορίας και θεσμών.

***κατασήμευση, είναι η παράσταση μιας έννοιας (αόριστος ως επί το πλείστον) με λέξεις ή σύμβολα.**

Ενημερωτική Ημερίδα - Νέες αλλαγές στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Νόμος 5221/2025)

Στις 19/12/ 2025 ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά διοργάνωσε ενημερωτική ημερίδα με θέμα τις νέες αλλαγές στον Κώδικα Πολιτικής

και ο κ. **Στέφανος Καραμέρος**, Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής ΑΠΘ, δικηγόρος Θεσσαλονίκης και ο κ. **Αθανάσιος Καστανίδης**, Δ.Ν, δικηγόρος Πειραιά. Τον συντονισμό της ημερίδας είχε ο κ. **Διονύσιος Πλέσσας**, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΣΠ. Το Σεμινάριο συγκέντρωσε το ζωηρό ενδιαφέρον των συναδέλφων ενώ συζητήθηκαν επίσης οι περαιτέρω τροποποιήσεις που φέρει προς νομοθέτηση το Υπουργείο Δικαιοσύνης και έχουν ήδη ενσωματωθεί σε νομοσχέδιο του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Δικονομίας. (ΝΟΜΟΣ 5221/2025) Στην εκδήλωση απηύθυνε χαιρετισμό ο κ. **Ηλίας Κλάμπας**, Πρόεδρος του ΔΣΠ ενώ ομιλητές ήταν ο κ. **Ιωάννης Μαντζουράνης**, Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής Δ.Π.Θ., δικηγόρος Αθηνών, ο

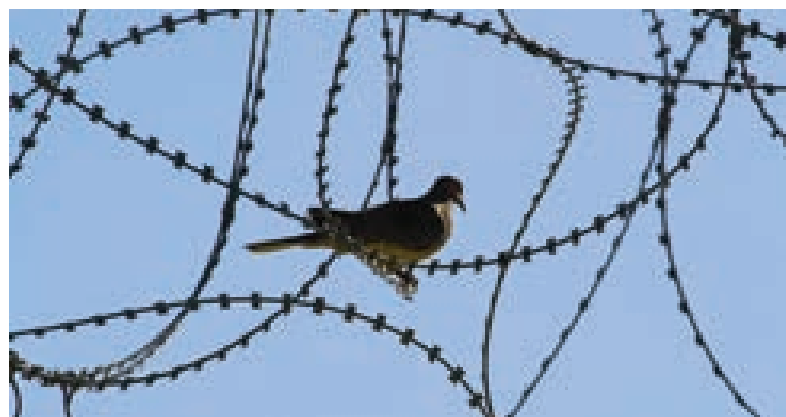
Η ημερίδα αφιερώθηκε στη μνήμη του συναδέλφου και συμβούλου του ΔΣΠ Κίμωνα Γκιουλιστάνη που τόσο πρόωρα και άδικα έφυγε από κοντά μας και προς τιμή της μνήμης του τηρήθηκε ενος λεπτού σιγή.

Δήλωση Προέδρου Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά - Καταδίκη στρατιωτικής επέμβασης των ΗΠΑ στη Βενεζουέλα

Η στρατιωτική επέμβαση των ΗΠΑ στη Βενεζουέλα αποτελεί κατάφωρη παραβίαση του Διεθνούς Δικαίου και της διεθνούς νομιμότητας.

Είναι ανάγκη η διεθνής κοινότητα να μεσολαβήσει για την προστασία της ανθρώπινης ζωής, την προάσπιση της ειρήνης και την αποκατάσταση της νομιμότητας.

Στο Διεθνές Δίκαιο δεν επιτρέπονται δύο μέτρα και δύο σταθμά. Το Διεθνές Δίκαιο δεν είναι δυνατόν να τηρείται επιλεκτικά ανάλογα με τα συμφέροντα των ισχυρών και την ανοχή όσων υποτάσσονται σε αυτούς.

Το Πειραιϊκό αρχοντικό που έγινε η στέγη των Δικηγόρων Πειραιά

του **ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΦΑΖΑΚΗ**
Δικηγόρου ΔΣΠ

Ο ΔΣΠ στα πλαίσια των εκδηλώσεων και των δράσεων που πραγματοποιεί για θέματα με ευρύτερο ιστορικό και κοινωνικό ενδιαφέρον, πραγματοποίησε την Τετάρτη 15 Οκτωβρίου 2025 μια εκδήλωση με θέμα: «**ΤΟ ΠΕΙΡΑΪΚΟ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ Η ΣΤΕΓΗ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ**».

Η εκδήλωση αφορούσε το ιστορικό δώροφο νεοκλασσικό κτίριο που στεγάζει τα γραφεία του Συλλόγου, επί της Λεωφόρου Ηρώων Πολυτεχνείου αρ. 47 και το οποίο κατασκευάστηκε ως κατοικία του βιομήχανου Ευσταθίου Δηλαβέρη και της οικογένειάς του.

Το συγκεκριμένο κτίριο που ανήκει στο Ταμείο Αλληλοβοηθείας Δικηγόρων Πειραιά, αποτελεί την έδρα του Δικηγορικού Συλλόγου τις τελευταίες 8 δεκαετίες και αποτελεί ένα από τα πολύ σημαντικά και καλοδιατηρημένα αρχοντικά της πόλης του Πειραιά.

Ομιλητές στην συγκεκριμένη εκδήλωση ήταν η **Λίτσα Μπαφούνη**, Διευθύντρια Πολιτισμού του Δήμου Πειραιά και ο **Νίκος Μπελαβίλας**, Καθηγητής Σχολής Αρχιτεκτό-

νων Μηχανικών ΕΜΠ. Τον συντονισμό ανέλαβαν οι **Στέλιος Φαζάκης**, Σύμβουλος -Ταμίας και ο **Ηλίας Τζιτζικάκης**, Σύμβουλος του Συλλόγου. Χαιρετισμό απηύθυνε ο **Μιχάλης Μερσίνης**, Πρόεδρος Ταμείου Αλληλοβοηθείας Δικηγόρων Πειραιά και ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου **Ηλίας Κλάπας**.

Οι ομιλητές έκαναν αναφορά στην ιστορική εποχή κατά την οποία ανεγέρθη το αρχοντικό, συνδέοντας την ευρύτερη ιστορία της πόλης με την ιστορία της οικογένειας Δηλαβέρη. Επίσης έκαναν ιδιαίτερη αναφορά σε αρχιτεκτονικά στοιχεία που διαθέτει το συγκεκριμένο κτίριο και τα οποία μάλιστα το διαφοροποιούν από αντίστοιχα κτίρια της ίδιας περιόδου στην πόλη του Πειραιά. Η κα Μπαφούνη επίσης προέβαλε και πλήθος φωτογραφιών από το ιστορικό

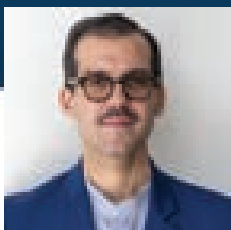
αρχείο του Πειραιά που σχετίζονται με το ακίνητο και την ιστορία της οικογένειας Δηλαβέρη.

Ο Πρόεδρος Ηλίας Κλάπας, στον χαιρετισμό του αναφέρθηκε στη μνήμη του πρόσφατα αποβιώσαντος επίτιμου δικηγόρου Πειραιά, πρώην Αντιπροέδρου ΔΣΠ, **Μανώλη Κοτσώνη**. Επίσης στα πλαίσια της εκδήλωσης τιμήθηκε ο επίτιμος δικηγόρος Πειραιά, με μεγάλο συγγραφικό ιστορικό έργο, **Μιχάλης Βλάμος**.

Την εκδήλωση παρακολούθησαν, μεταξύ άλλων, ο Αντιδήμαρχος Προγραμματισμού και Βιώσιμης Ανάπτυξης Δήμου Πειραιά Δημήτρης Καρύδης και ο Αντιδήμαρχος Πολιτισμού Γιάννης Χατζηαλέξης, καθώς και πλήθος δικηγόρων τόσο διά ζώσης, όσο και μέσω της προβολής της εκδήλωσης στο διαδίκτυο (διαδικτυακό κανάλι youtube του ΔΣΠ, στο οποίο μπορεί κάποιος να την παρακολουθήσει όποτε το επιθυμεί).

Η εκδήλωση έκλεισε με την κοινή διαπίστωση ότι ο Δικηγορικός Σύλλογος πρέπει να συνεχίσει με τις εκδηλώσεις του να προάγει όχι μόνο την επιστήμη μέσω νομικών εκδηλώσεων, αλλά και τον πολιτισμό και την ιστορία της πόλης, αφού αποτελεί τον μεγαλύτερο επιστημονικό Σύλλογο του Πειραιά, τα δε μέλη του αναπτύσσουν πολυσχιδή δραστηριότητα σε όλες τις εκφάνσεις της επιστημονικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής της πόλης.

Η μεταφορά επικίνδυνων βιομηχανιών στις αναπτυσσόμενες χώρες

του **ΓΡΗΓΟΡΗ ΓΑΪΤΑΝΑΡΟΥ**
Δικηγόρου ΔΣΠ

Το παρόν άρθρο θα επιχειρήσει να παρουσιάσει το ζήτημα της μεταφοράς επικίνδυνων βιομηχανιών, όπως λόγου χάρη τα εργοστάσια αμιάντου, από τις αναπτυγμένες στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η προγενέστερη της διμερούς αυτής τυπολογίας των χωρών ήταν έμπνευσης του Αλφρέντ Σωβί, ο οποίος εισήγαγε στον δημόσιο λόγο το τριμερές σχήμα: Στον πρώτο κόσμο ανήκαν οι χώρες της Δύσης (του ΝΑΤΟ), στον δεύτερο κόσμο οι χώρες του υπαρκτού σοσιαλισμού (του Συμφώνου της Βαρσοβίας) και στον τρίτο κόσμο όλες οι υπόλοιπες¹. Ο όρος αναπτυσσόμενες χώρες επικράτησε υπό τη λογική ότι ο τρίτος κόσμος δεν παραμένει στάσιμος, ωστόσο προτάθηκε και μία ακόμη δομή, τετραμερής αυτή τη φορά, η οποία λαμβάνει υπόψη της το ετήσιο κατά κεφαλήν μικτό εισόδημα και κατηγοριοποιεί τις χώρες σε χαμηλό-χαμηλό προς μέσο-μέσο προς υψηλό-υψηλό εισόδημα. Σημειωτέον δε, ότι πέρα από τις άνω κατηγοριοποιήσεις και εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (μέρος του πρώτου κόσμου) υφίστανται χώρες με αδύναμες οικονομίες που λειτουργούν για τις οικονομικά ισχυρές χώρες όπως οι ανα-

πτυσσόμενες για τις αναπτυγμένες, με χαρακτηριστικά παραδείγματα τη Βουλγαρία, την Ελλάδα, τη Λετονία, τη Σλοβακία και την Κροατία².

Λαμβάνοντας υπόψη την κάτωθι περίπτωση, η οποία αποτελεί υπόθεση εργασίας, τα κατάλληλα ερωτήματα, και κατ' επέκταση μια προσπάθεια για τις αρμόζουσες απαντήσεις, θα αποτελέσουν τον βασικό άξονα της παρούσας συλλογιστικής: Η Asbestos USA (φανταστικό όνομα) παράγει προϊόντα αμιάντου για την αγορά των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Η άνω εταιρεία ανταγωνίζεται προϊόντα αμιάντου που κατασκευάζονται στο Μεξικό, παρόλο που στο Μεξικό η εργασία αμείβεται πολύ φθηνότερα από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Ο προηγμένος εξοπλισμός της Asbestos USA τη βοηθά να μηδενίσει τυχόν αποκλίσεις λόγω της διαφοράς του κόστους εργασίας μεταξύ των δύο χωρών. Αποτελεί δε πλέον πασιδηλο ότι ο αμιάντος προκαλεί καρκίνο. Ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά καρκίνου έχουν εντοπιστεί σε ανθρώπους που εκτέθηκαν στον αμιάντο επί μακρόν, καθώς και στους εργάτες των οικείων εργοστασίων. Για τον λόγο αυτόν, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερι-

1. Alfred Sauvy, *Trois mondes, une planète*, L'observateur politique, économique et littéraire, τχ. 18 (14 Αυγούστου 1952).

2. Eurostat, *GDP per Capita, Consumption per Capita and Price Level Indices*, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=GDP_per_capita_consumption_per_capita_and_price_level_indices, (ημερομηνία πρόσβασης: 11.5.2025).

κής θέσπισαν ειδική νομοθεσία που αφορά σε συγκεκριμένα μέτρα προφύλαξης των ατόμων που εργάζονται στα εργοστάσια αμιάντου. Η Asbestos USA, μετά από τον υπολογισμό του κόστους της εφαρμογής των μέτρων προφύλαξης, αντί κλεισίματος, αποφασίζει να παραμείνει στην αγορά, ωστόσο μεταφέροντας το εργοστάσιό της στο Μεξικό, όπου δεν έχει θεσπιστεί σχετικό νομοθετικό πλαίσιο. Η Asbestos USA συνεχίζει το εμπόριο στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, παρόλο που λειτουργεί χωρίς προφυλάξεις στο Μεξικό, πληρώνοντας τους εργαζομένους της με αμοιβές Μεξικού, χωρίς κανένα επιπλέον προνόμιο. Η Asbestos USA, μεταφέροντας το εργοστάσιό της στο Μεξικό, ενεργεί ανήθικα³;

Πριν απαντηθεί το άνω ερώτημα δέον είναι να αναφερθούν πρώτα τα εξής: Στην Ευρώπη, με την οδηγία 1999/77/ΕΚ έχουν απαγορευτεί από 1ης.1.2005 όλες οι χρήσεις αμιάντου και με την οδηγία 2003/18/ΕΚ έχει απαγορευτεί η εξόρυξη, η κατασκευή και η επεξεργασία προϊόντων αμιάντου. Επειδή όμως, το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η έκθεση στον αμιάντο κατά τις εργασίες απομάκρυνσης, κατεδάφισης, συντήρησης και επισκευής των κτιρίων εντός των οποίων βρίσκεται το επικίνδυνο αυτό υλικό, η οδηγία 2009/148/ΕΚ ελέγχει αυστηρά την έκθεση των εργαζομένων στον αμιάντο όλων των ειδών και μορφών⁴. Στη Νότια Αφρική έχει επίσης απαγορευτεί η χρήση αμιάντου και στην Αμερική μόλις το έτος 2024 θεσπίστηκε η απαγόρευση του χρυσοσιλικού αμιάντου, της μόνης μορφής αμιάντου της οποίας επιτρεπόταν η εισαγωγή, επεξεργασία και χρήση τα τελευταία

χρόνια, απαγόρευση η οποία θα τεθεί σε ισχύ εντός του προβλεπόμενου διαστήματος μετατροπής των υφιστάμενων εγκαταστάσεων από τη δημοσίευση του νέου κανονισμού⁵. Στον Καναδά δε, που κάποτε φιλοξενούσε το μεγαλύτερο ορυχείο αμιάντου στον κόσμο η εξόρυξη, χρήση και εξαγωγή αμιάντου απαγορεύτηκε το έτος 2018⁶.

Σε άλλες χώρες όμως, όπως η Ρωσία, η Κιργιζία, το Καζακστάν και η Κίνα όχι απλά δεν έχει απαγορευτεί η χρήση του αμιάντου, παρά υποβαθμίζονται συνειδητά οι επιβλαβείς επιπτώσεις του στην υγεία του ανθρώπου. Δεν είναι τυχαίο φυσικά που στις χώρες αυτές βρίσκονται κάποια από τα μεγαλύτερα κοιτάσματα αμιάντου παγκοσμίως. Προσφορά χωρίς ζήτηση δεν υφίσταται σε καμία αγορά, επομένως χώρες όπως η Ινδία, το Πακιστάν, το Βιετνάμ, η Ινδονησία και ορισμένες χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Αφρικής είναι χώρες που χρησιμοποιούν τον αμιάντο ως φθηνό οικοδομικό υλικό, ειδικότερα εφόσον δεν υπάρχει σχετικό προστατευτικό και ελεγκτικό πλαίσιο⁷.

Ας επιστρέψουμε τώρα στο ερώτημα που τέθηκε παραπάνω: Καταρχάς, το ερώτημα περιστρέφεται γύρω από το ηθικό σκέλος της συγκεκριμένης πράξης που ενήργησε η υποτιθέμενη Asbestos USA, κι όχι σχετικά με τη νομιμότητα αυτής. Προφανώς και πρόκειται για μία νόμιμη πράξη, ωστόσο, ο με το παρόν άρθρο προβληματισμός θέτει υπό συζήτηση την παραδοχή ότι το νόμιμο είναι και ηθικό, ειδικά αναφορικά με ζητήματα διεθνών εμπορικών συναλλαγών. Αν λοιπόν μια εταιρεία που εδρεύει σε μία ανεπτυγμένη χώρα, μεταξύ του να κλείσει λόγω του κόστους εφαρμογής των

3. Richard T. De George, Business Ethics, 4th ed. University of Kansas, 1993, p. 496.

4. European Commission, Asbestos, https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/SAMANCTA/EL/Safety/Asbestos_EL.htm (ημερομηνία πρόσβασης: 12.5.2025).

5. U.S. Environmental Protection Agency, Biden-Harris Administration Finalizes Ban on Ongoing Uses of Asbestos to Protect People from Cancer, <https://www.epa.gov/newsreleases/biden-harris-administration-finalizes-ban-ongoing-uses-asbestos-protect-people-cancer>, (ημερομηνία πρόσβασης: 15.5.2025).

6. Kathimerini, Η καναδική πόλη Αμιάντος αλλάζει επιτέλους όνομα, <https://www.kathimerini.gr/world/561123802/i-kanadiki-poli-amiantos-allazei-epitelous-onoma/>, (ημερομηνία πρόσβασης: 15.5.2025).

7. Deutsche Welle, Γιατί δεν απαγορεύεται διεθνώς ο αμιάντος, <https://www.dw.com/el/γιατί-δεν-απαγορεύεται-διεθνώς-ο-αμιάντος/a-15235361>, (ημερομηνία πρόσβασης: 12.5.2025).

προστατευτικών μέτρων που θεσπίστηκαν προς όφελος του προσωπικού της ή να μεταφέρει τις εγκαταστάσεις της σε μία αναπτυσσόμενη χώρα όπου δεν υφίσταται το εν λόγω πλαίσιο, διαλέξει το δεύτερο, τότε αυτή της η επιλογή είναι και ενδεικτική των πεποιθήσεων και πρακτικών της, οι οποίες δεν είναι άλλες από την πρόταξη του κέρδους σε βάρος της υγείας των εργαζομένων της. Το γεγονός ότι πρόκειται κατά την υπόθεση εργασίας μας για Μεξικανούς εργάτες που δεν προστατεύονται από τη νομοθεσία της χώρας τους και όχι Αμερικανούς, δεν αλλάζει το γεγονός ότι μια αμερικανικών συμφερόντων εταιρεία εκθέτει εν γνώση της τους εργαζομένους της στον κίνδυνο νόσησης από καρκίνο. Διότι το μόνο που δεν μπορεί να επικαλεστεί μια τέτοια εταιρεία περί των άνω, είναι η άγνοια του υφιστάμενου κινδύνου στον οποίο εκτίθεται το προσωπικό της. Οπότε, αυτό που συνάγεται εν προκειμένω είναι ότι μια επιχειρηματική απόφαση μπορεί εξωτερικά να είναι νόμιμη, εσωτερικά όμως ενδέχεται να είναι ανήθικη και άρα κοινωνικά επιλήψιμη. Αν βέβαια η αγορά στην οποία απευθύνεται ένα προϊόν λαμβάνει υπόψη της τυχόν κοινωνικά κριτήρια ή δείκτες, τότε είναι πολύ πιθανόν μια κοινωνικά επιλήψιμη επιχειρηματική συμπεριφορά να καταλήξει και οικονομικά ασύμφορη και κατ' επέκταση και νομικά απαράδεκτη με τον καιρό, αν το φαινόμενο γίνει μαζικότερο.

Δεν συμβαίνει όμως κάτι τέτοιο στην περίπτωση του αμιάντου, διότι τα κράτη-παραγωγοί φροντίζουν με ποικίλους τρόπους να ελέγχουν το αφήγημα περί των κινδύνων του και κυρίως να κρατούν ένα στρώμα του πληθυσμού τους όμηρο μιας τέτοιας εργασιακής επιλογής, μιας επιλογής δηλαδή από ανάγκη. Την ανάγκη της καθημερινής επιβίωσης, ήτοι την αποφυγή ενός θανάτου που μπορεί να έρθει πολύ νωρίτερα από τον καρκίνο. Το πόσο σημαντική λοιπόν είναι η αμερόληπτη και αντικειμενική ενημέρωση του κοινωνικού συνόλου επί εκάστου σημαίνοντος θέματος επιβεβαιώνεται για μία ακόμη φορά. Το ίδιο ισχύει και για το δικαίωμα στην αξιοπρεπή εργασία κάθε πολίτη σε κάθε χώρα. Και για να είναι αξιοπρεπής μια εργασία, πρέπει ο εργαζόμενος να γνωρίζει τους

κινδύνους στους οποίους πρόκειται να εκτεθεί, να συναινεί συνειδητά σε αυτή του την έκθεση και να φυσικά να αποζημιώνεται καταλλήλως. Παρά ταύτα, κι ενώ όλα τα ανωτέρω κρίνονται απαραίτητα, δεν κρίνονται τις περισσότερες φορές και αρκετά. Γιατί όταν κάποιος εργάζεται νυχθημερόν απλά και μόνο για να εξασφαλίσει το ημερήσιο φαγητό της οικογένειάς του, δεν έχει μακροπρόθεσμες ανησυχίες. Δεν τον απασχολεί αν σε 5 ή 10 χρόνια θα εμφανίσει καρκίνο από τις εργασιακές του επιλογές. Αυτό που τον ενδιαφέρει είναι να μη χάσει από αστία ή αρρώστια κάποιο από τα μικρά του παιδιά ή από συμμορίες ανηλίκων κάποιο από τα μεγάλα του, στις οποίες είναι πολύ πιθανό αυτό να εμπλακεί για να συνεισφέρει οικονομικά στην οικογένεια.

Σε συνέχεια των παραπάνω, προκύπτει αυτομάτως ένα ακόμα ερώτημα: Γιατί δεν θεσπίζει και το Μεξικό ένα παρόμοιο νομοθετικό πλαίσιο; Σ' ένα τέτοιο ενδεχόμενο, κινήσεις όπως αυτή που περιγράφηκε πάνω δεν θα ήταν οικονομικά ωφέλιμη, συνεπώς δεν θα αποτελούσε καν επιλογή για τέτοιου είδους εταιρείες. Όμως δεν είναι όλες οι χώρες ίδιες, ούτε ως προς τους διαθέσιμους πόρους, ούτε ως προς το τεχνολογικό υπόβαθρο, ούτε ως προς το πολιτικό σύστημα, αλλά ούτε και ως προς την κοινωνική δομή. Μπορεί μεν η ηθική να είναι οικουμενική -ειδικά αν πρόκειται για ζητήματα που αγγίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα-, ωστόσο οι συνθήκες διαφέρουν από χώρα σε χώρα, είτε αυτή αποκαλείται αναπτυσσόμενη, είτε αναπτυσσόμενη. Αυτή είναι η βάση πάνω στην οποία θεμελιώνεται η εκμετάλλευση της μίας χώρας από την άλλη. Το Μεξικό έχοντας εξαντλήσει τις περιορισμένες οικονομικές του δυνατότητες για την πλαισίωση της ασφάλειας των πολιτών του εν ώρα εργασίας, δεν μπορεί παρά να επιτρέπει τη λειτουργία επιχειρήσεων με τα ίδια εγχώρια αλλά διεθνώς λιγότερο ασφαλή κριτήρια, καθότι κάτι τέτοιο είναι και οικονομικά και κοινωνικά συμφέρον για την εν λόγω χώρα, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα. Από το να υπάρχουν άνεργοι και να ανθεί η εγκληματικότητα, είναι προτιμότερο να υπάρχουν εργαζόμενοι σε λειτουργούντα εργοστάσια αμιάντου. Αυτή είναι η λογική που ακολουθείται

από τις κυβερνήσεις των μη πλούσιων χωρών, η οποία δυστυχώς οφείλουμε να ομολογήσουμε ότι δεν είναι εντελώς αβάσιμη, δεδομένου ότι στόχος κάθε φορά είναι το εφικτό και όχι το ιδεατό. Τούτων λεχθέντων, δεν μπορούμε να κατηγορήσουμε μια οικονομικά αδύναμη χώρα για το γεγονός ότι δεν εναντιώνεται σθεναρά στις αμφίβολες επιχειρηματικές προτάσεις μιας οικονομικά ισχυρής, καθώς ως γνωστόν ενώπιον αδιεξόδου δεν υπάρχει καλή λύση, αλλά λιγότερο κακή. Δεν ισχύουν όμως τα ίδια αξιολογικά κριτήρια για μια οικονομικά ισχυρή χώρα. Σε τούτην την περίπτωση το μαχαίρι δεν βρίσκεται στο λαιμό παρά στο χέρι, και κάτι τέτοιο δεν μπορεί να γίνει ηθικά αποδεκτό, έστω κι αν έχει ήδη κανονικοποιηθεί σε διεθνές αλλά και εθνικό επίπεδο. Στις συνειδήσεις των σκεπτόμενων πολιτών την ευθύνη κατά τον γράφοντα φέρει πάντα το ισχυρό μέρος *ex officio*, καθώς το αδύναμο δεν έχει διαπραγματευτική ισχύ, συνεπώς ποιος θα μπορούσε να το κατηγορήσει για τη συγκριτική του αδυναμία;

Το ιδεατό ωστόσο σενάριο οφείλουμε να το παρουσιάσουμε και να το αναπτύξουμε για να γίνει το εφικτό καλύτερο από το τυχαίο. Αυτή είναι εξάλλου και η σημασία κάθε ουτοπίας του κόσμου των ιδεών, να κάνει δηλαδή την πραγματικότητα των υπολογισμών και των σκληρών αποφάσεων πιο ανθρώπινη απ' ό,τι θα ήταν διαφορετικά. Διότι έστω και λίγη ανθρωπινότητα⁸ παραπάνω κάνει πάντα τη διαφορά, προστατεύοντας κατά τι την ανθρώπινη ιστορία από τα κακώς καμωμένα. Ιδεατά λοιπόν, θα πρέπει να συναφθούν διεθνείς συμφωνίες ως προς τα ελάχιστα αποδεκτά επίπεδα προστασίας της φυσικής αλλά και ψυχικής υγείας των εργαζομένων σε κάθε είδους εργασία -χειρωνακτική και πνευματική-, οι οποίες να είναι δεσμευτικές για όλα τα συμβαλλόμενα κράτη, προβλέποντας κι ένα πλαίσιο ποινών για τα κράτη που θα αρνηθούν να προσχωρήσουν σε

αυτές (πχ. οικονομικές επιβαρύνσεις εργοδοτών μη συμβαλλόμενων κρατών για την πρόσληψη εργαζομένων συμβαλλόμενων κρατών προς όφελος των συμβαλλόμενων κρατών κ.α.) . Κατ' επέκταση, θα πρέπει να ιδρυθεί και μια ανεξάρτητη αρχή-παρατηρητήριο-διεθνής οργανισμός, ο οποίος θα αποτελείται κατά βάση από τους εκλεγμένους αντιπροσώπους των μεγαλύτερων εργατικών σωματείων και επιστημονικών συλλόγων κάθε χώρας, και θα ελέγχει την τήρηση των συμφωνιών αυτών, μεσολαβώντας για την εφαρμογή τους σε εθνικό επίπεδο, σε περίπτωση παραβίασης κάποιων εκ των όρων τους. Η συζήτηση περί επιχειρηματικής ηθικής είναι πάντα χρήσιμη και πρέπει να συνδέεται στενά με τη δημιουργία ή τον εμπλουτισμό ενός συμπαγούς νομικού πλαισίου, στο οποίο όλοι θα προστρέχουν στις δύσκολες στιγμές. Και τούτες οι στιγμές δεν είναι δυνατόν να παρατείνονται αορίστως, χωρίς κάποια λύση να είναι έστω αντικείμενο μιας υποτυπώδους επεξεργασίας. Πρέπει να παρθούν πρωτοβουλίες άμεσα. Διότι δεν μπορούν οι οικονομικά ισχυρές χώρες να επικαλούνται τις αρχές του δικαίου κατά το δοκούν, όπως για παράδειγμα κάνουν όταν επιβάλλουν τη «δημοκρατία» με τη βία σε τρίτες χώρες, απλά και μόνο για να επεκτείνουν την αγορά στην οποία ήδη κυριαρχούν. Η επίκληση στο δίκαιο πρέπει να γίνεται χωρίς αστερίσκους και φυσικά να είναι ουσιαστική, όχι προσχηματική.

Κλείνοντας, δέον είναι να παρατεθούν τα παρακάτω: η αρχή της κατηγορικής προσταγής του Καντ, επιβάλλει τον σεβασμό προς την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την αυτονομία των ανθρώπων. Οι άνθρωποι, κατά την άνω αρχή, αποτελούν καθαυτούς σκοπούς και όχι (αποκλειστικά) μέσα για την επίτευξη άλλων σκοπών. Ένα άλλο στοιχείο της εν λόγω αρχής είναι ότι κάθε σωστή απόφαση πρέπει να λαμβάνεται για τους σωστούς λόγους, διαφορετικά τίθεται εν αμφιβόλω η ορθότητά της. Αν

8. YouTube, Νίκος Ερηνάκης: Η έννοια της ανθρωπινότητας- Βίος και Πολιτεία #65, https://www.youtube.com/watch?v=J_dJegmkrXo, (ημερομηνία πρόσβασης: 16.5.2025).

για παράδειγμα μια επιχείρηση πάρει τη σωστή απόφαση, γιατί αυτό θα είναι συμφέρον για αυτήν, τότε η ειλικρίνειά της φθίνει, δεν πρόκειται για ηθική πράξη, παρά για φρόνιμη. Στον αντίποδα, η θεωρία του ωφελιμισμού αξιολογεί ηθικά μια πράξη μόνο σύμφωνα με τα αποτελέσματά της. Πολλές φορές όμως τα αποτελέσματα μιας πράξης δεν είναι προβλέψιμα, ούτε μπορεί να μετρηθεί εκ των προτέρων η παραγόμενη ωφέλεια για όλους τους ανθρώπους⁹. Στην πράξη, ο κόσμος των επιχειρήσεων τείνει να ακολουθεί τη θεωρία του ωφελιμισμού και το κράτος τη θεωρία της δεοντολογίας (με την προϋπόθεση ότι λειτουργεί ως κοινωνικό κράτος δικαίου και όχι ως κεκαλυμμένος ιδιωτικός φορέας). Συνήθως, οι επιχειρήσεις είναι αυτές που προχωρούν στην ανάλυση της ωφέλειας ενός έργου και το κράτος αυτό που θέτει το πλαίσιο προστασίας της περιοχής όπου το έργο αυτό θα λάβει χώρα (πχ. περιβαλλοντικές μελέτες) ή των ανθρώπων οι οποίοι θα συμμετέχουν στο εν λόγω έργο (εργασιακό πλαίσιο), άλλως των μόνιμων κατοίκων της οικείας περιοχής (εφαρμοστές οδηγίες). Εν προκειμένω, ζητούμενο είναι η σύμπλευση των ιδιωτικών και κρατικών φορέων, ήτοι ο συγκερασμός των δύο διαφορετικών προσεγγίσεων, όπως εκτέθηκαν ως άνω, με μοναδικό άξονα τη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλα τα επίπεδα και για όλους τους εμπλεκόμενους. Για να γίνει όμως αυτό πρέπει να επικρατήσει η κουλτούρα της συνεργασίας κι όχι του ανταγωνισμού και βεβαίως να διασφαλιστεί ότι το δίκαιο όπως υφίσταται ή αναδιαμορφώνεται δεν είναι δυνατόν να προκρίνει τον νόμο του ισχυρού. Εξάλλου γι' αυτό ακριβώς δημιουργήθηκε: για να μην αρκείται ο αδύναμος μόνο στις πέτρες και τις σφεντόνες, όπως ο Δαβίδ. Ασχέτως αν τελικά βγήκε νικητής στη μάχη του με τον Γολιάθ.

Βιβλιογραφία

Beauchamp, Tom L., and Norman E. Bowie, eds. *Ethical Theory and Business*. 4th ed. Prentice Hall, 1993.

De George, Richard T. *Business Ethics*. 4th ed. University of Kansas, 1993.

Deutsche Welle. "Γιατί δεν απαγορεύεται διεθνώς ο αμιάντος." Ημερομηνία πρόσβασης 12.5.2025. <https://www.dw.com/el/γιατί-δεν-απαγορεύεται-διεθνώς-ο-αμιάντος/a-15235361>.

European Commission. "Asbestos." Ημερομηνία πρόσβασης 12.5.2025. https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/SAMANCTA/EL/Safety/Asbestos_EL.htm.

Eurostat. "GDP per Capita, Consumption per Capita and Price Level Indices." Ημερομηνία πρόσβασης 11.5.2025. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=GDP_per_capita,_consumption_per_capita_and_price_level_indices.

Kathimerini. "Η καναδική πόλη Αμιάντος αλλάζει επιτέλους όνομα." Ημερομηνία πρόσβασης 15.5.2025. <https://www.kathimerini.gr/world/561123802/i-kanadiki-poli-amiantos-allazei-epiteloys-onoma/>.

Sauvy, Alfred. "Trois mondes, une planète." *L'observateur politique, économique et littéraire*, no. 18 (14 August 1952).

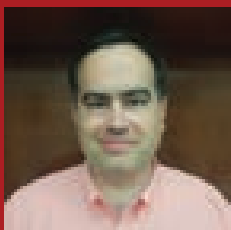
U.S. Environmental Protection Agency. "Biden-Harris Administration Finalizes Ban on Ongoing Uses of Asbestos to Protect People from Cancer." Ημερομηνία πρόσβασης 15.5.2025. <https://www.epa.gov/newsreleases/biden-harris-administration-finalizes-ban-ongoing-uses-asbestos-protect-people-cancer>.

YouTube. "Νίκος Ερηνάκης: Η έννοια της ανθρωπότητας- Βίος και Πολιτεία #65." Ημερομηνία πρόσβασης 16.5.2025. https://www.youtube.com/watch?v=J_dJegmkrXo.

9. Tom L. Beauchamp and Norman E. Bowie (eds), *Ethical Theory and Business* (4th edition, Prentice Hall 1993), pp. 26-29.

ΝΟΜΟΣ για το

Του **ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗ**
Δικηγόρου ΔΣΠ

Τον Οκτώβριο του 2025 η ελληνική Βουλή ψήφισε ένα νέο εργασιακό νόμο με τίτλο «Δίκαιη Εργασία για Όλους» (Ν. 5239/2025), ο οποίος φέρνει σημαντικές αλλαγές στο πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων, μεταξύ των οποίων και την δυνατότητα εργασίας έως 13 ώρες ημερησίως στον ίδιο εργοδότη.

-Τι προβλέπει η ρύθμιση για τις 13 ώρες

Μέχρι πρόσφατα, η δυνατότητα εργασίας μεγαλύτερης διάρκειας από το οκτάωρο για 13 ώρες ημερησίως υπήρχε μόνο όταν ο εργαζόμενος απασχολούνταν ταυτόχρονα σε δύο διαφορετικούς εργοδότες. Με τη νέα ρύθμιση, αυτή η επιλογή μπορεί πλέον να εφαρμοστεί και όταν ο εργαζόμενος εργάζεται για έναν εργοδότη με το εξής πλαίσιο:

Η απασχόληση από 8 σε 13 ώρες ημερησίως γίνεται με συμφωνία μεταξύ εργαζομένου και εργοδότη, ήτοι είναι προαιρετική. Η απασχόληση από την 8η έως την 9η ώρα θεωρείται υπερεργασία και αμείβεται με προσαύξηση 20% επί του καταβαλλομένου ωρομισθίου. Η απασχόληση από την 9η έως την 13η ώρα θεωρείται υπερωρία και αμείβεται με αποζημίωση +40% επί του καταβαλλομένου ωρομισθίου.

Πρέπει να τηρούνται οι κανόνες για διάλειμ-

13 ωρο

μα και ξεκούραση (π.χ. τουλάχιστον 11 ώρες συνεχούς ανάπαυσης πριν την επόμενη βάρδια του εργαζόμενου).

Το 13ωρο δεν επιτρέπεται να εφαρμοστεί καθημερινά καθ' όλη τη διάρκεια του έτους διότι ο εργαζόμενος μπορεί να εκτελέσει συνολικά έως 150 ώρες υπερωρίας ετησίως. Αυτό σημαίνει ότι αν κάποιος απασχολείται 13 ώρες σε μία ημέρα (1 ώρα υπερεργασία και 4 ώρες υπερωρία) οι 4 ώρες υπερωρίας θα αφαιρεθούν από το ετήσιο όριο των 150 ωρών.

Σε πρακτικούς όρους με το συγκεκριμένο μέτρο των 150 υπερωριών αυτό σημαίνει περίπου σε 37 ημέρες μέσα στο ίδιο έτος όπου μπορεί να πραγματοποιηθεί 13ωρη εργασία (37 ημέρες X 4 ώρες ίσον 148 ώρες), ήτοι κατά μέσο όρο τρεις (3) ημέρες περίπου ανά μήνα (3 ημέρες X 12 μήνες ίσον 36 ημέρες).

Η θέση της κυβέρνησης

Η κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η ρύθμιση έχει ως στόχο να αυξήσει την ευελιξία του εργατικού δυναμικού, να βοηθήσει επιχειρήσεις με εποχική δραστηριότητα ή υψηλή ζήτηση (π.χ. τουρισμός, εστίαση) και να δώσει δυνατότητα στους εργαζόμενους να κερδίζουν περισσότερα χρήματα χωρίς να χρειάζεται να έχουν δεύτερη εργασία. Οι υπο-

στηρικτές των αλλαγών λένε ότι αυτό θα συμβάλει στη σύγχρονη προσαρμογή του εργασιακού πλαισίου.

Αντιδράσεις και διαμαρτυρίες

Οι αντιδράσεις ήταν έντονες και ευρείες:

Μεγάλα συνδικάτα, όπως η ΓΣΕΕ, καταδίκασαν τη μεταρρύθμιση, χαρακτηρίζοντάς την ως επιστροφή σε «Μεσαίωνα» για τα εργασιακά δικαιώματα και κίνδυνο για την υγεία και την ποιότητα ζωής των εργαζομένων.

Πραγματοποιήθηκαν γενικές απεργίες και μαζικές κινητοποιήσεις σε όλη τη χώρα ενάντια στο εν λόγω νομοσχέδιο. Τα κόμματα της αντιπολίτευσης κατηγορήσαν την κυβέρνηση ότι απειλεί το 8ωρο και τα εργασιακά δικαιώματα.

-Τι ισχύει με τις ώρες και τα όρια συνολικά

Παρά την εισαγωγή της δυνατότητας 13ωρης εργάσιμης ημέρας το κανονικό 8ωρο δεν καταργείται – αποτελεί τη βάση της εβδομαδιαίας απασχόλησης.

Οι συνολικές ώρες εργασίας δεν μπορούν να υπερβούν τις 40 ώρες/εβδομάδα επί πενθημέρου

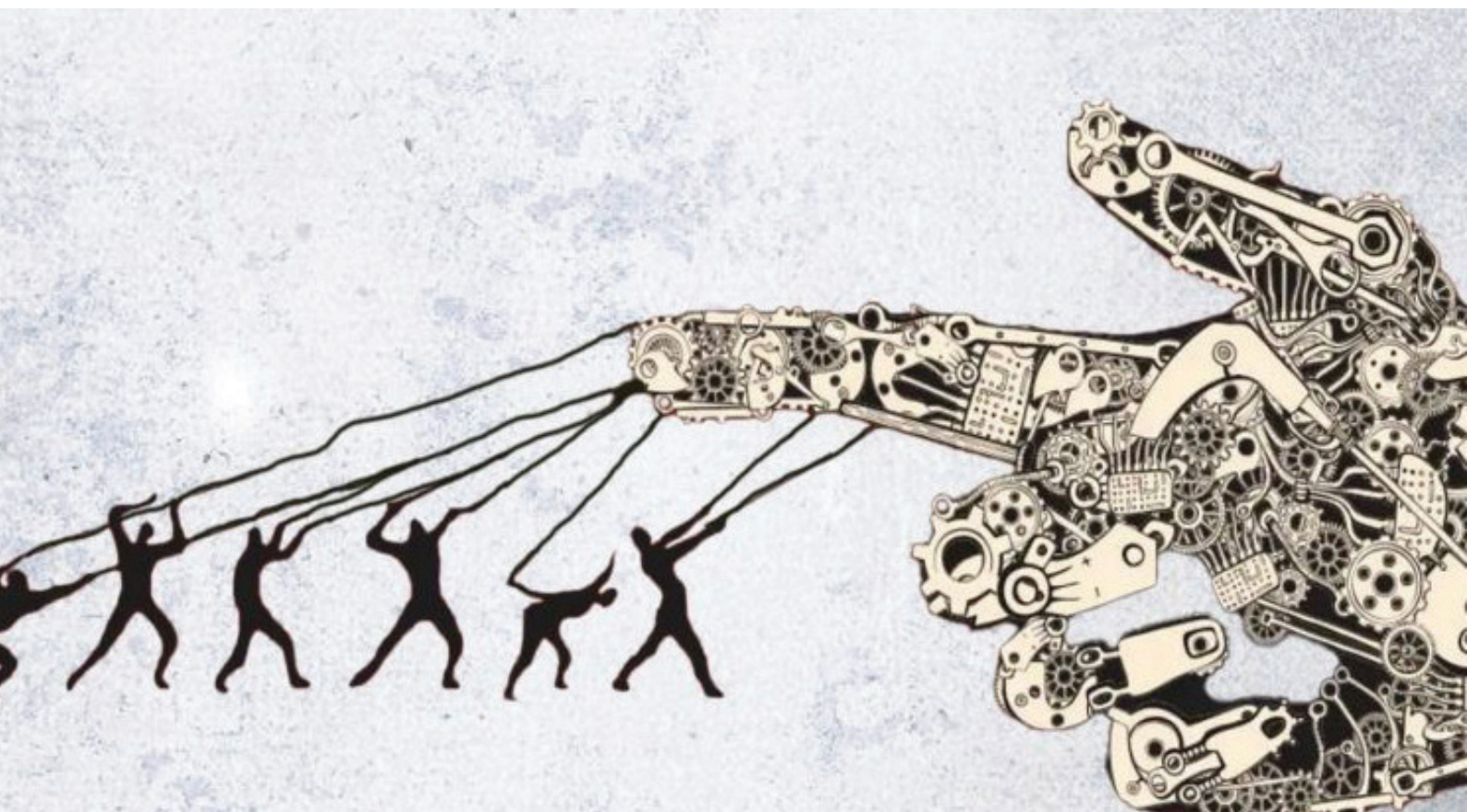
εργασίας και τις 48 ώρες/εβδομάδα επί εξαήμερου εργασίας. Υπάρχουν ανώτατα όρια υπερωριών και προστασία των εργαλείων καταγραφής ωρών (π.χ. ψηφιακή κάρτα εργασίας).

Κριτική και αμφισβήτηση

Οι επικριτές τονίζουν πως, ακόμα κι αν η επέκταση είναι τυπικά «προαιρετική», θα μπορούσε πρακτικά να οδηγήσει σε πίεση προς τους εργαζόμενους να δεχθούν περισσότερες ώρες, ιδίως σε ανταγωνιστικούς ή εποχικούς κλάδους. Επίσης υπάρχει διαμάχη για το αν διασφαλίζονται επαρκώς τα δικαιώματα των εργαζομένων που αρνούνται να δουλέψουν πέραν του 8ώρου.

Συμπέρασμα

Ο νέος εργασιακός νόμος του 2025 στην Ελλάδα φέρνει μια σημαντική αλλαγή, ήτοι τη δυνατότητα εργαζομένων να εργάζονται έως 13 ώρες την ημέρα για τον ίδιο εργοδότη, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και συμφωνίες, με αυξημένες αποδοχές για τις υπερωρίες. Η ρύθμιση έχει προκαλέσει έντονες αντιδράσεις και έχει ανοίξει ευρύ δημόσιο διάλογο για το μέλλον των εργασιακών σχέσεων στη χώρα.

Βράβευση Πολυχρόνη Τσιρίδη

επιμέλεια **ΜΑΡΙΝΑΣ ΑΛΕΙΦΕΡΟΠΟΥΛΟΥ**
Δικηγόρου ΔΣΠ

Στις 15.11.2025 πραγματοποιήθηκε στην Παλαιά Βουλή βράβευση του κ. Πολυχρόνη Τσιρίδη από το επιστημονικό σωματείο «οι Ποινικόλογιοι». Εξαιρετική η προσφώνηση/ομιλία του πρώην Προέδρου ΔΣΠ κ. Στυλιανού Μανουσάκη, η οποία παρατίθεται αυτούσια:

«Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Εκλεκτοί Προσκεκλημένοι,

Τιμάμε σήμερα έναν συνάδελφο που αποτελεί ακριβό στολίδι στον νομικό κόσμο της χώρας.

Τιμάμε τον Πολυχρόνη Τσιρίδη.

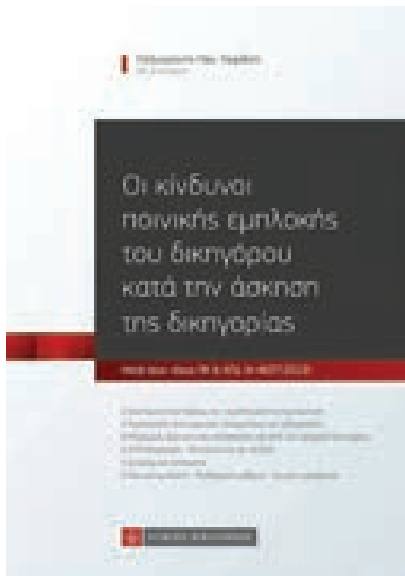
Ο Πολυχρόνης Τσιρίδης είναι Δικηγόρος Πειραιά από το 1976, Αριστούχος Διδάκτωρ του ποινικού δικαίου του Πανεπιστημίου Αθηνών και Επισκέπτης Καθηγητής στο Ευρ. Παν. Κύπρου.

Για την προσφορά του στη δικηγορία τιμήθηκε και από τον ΔΣΠ δύο φορές και από την Ολομέλεια των Προέδρων των Δ.Σ. Ελλάδος. Η συμβολή του στην εκπροσώπηση της Ολομέλειας, στις νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, στις συζητήσεις επί νομοθετικών πρωτοβουλιών, στην ακρόαση φορέων στη Βουλή υπήρξε καθοριστική. Όπου άλλου χρειάστηκε, όποτε και αν χρειάστηκε ο Πολυχρόνης Τσιρίδης ήταν πάντοτε παρών και υποστήριξε με ιδιαίτερη επιστημονική επάρκεια όλα τα θέματα που κλήθηκε να διαχειρισθεί.

Το συγγραφικό του έργο είναι αξιόλογο. Έχει συμμετάσχει σε πολλές νομοπαρασκευαστικές Επιτροπές Ποινικού Περιεχομένου. Έχει παρουσιάσει εισηγήσεις, διαλέξεις, ομιλίες στους περισσότερους Δικηγορικούς Συλλόγους της Χώρας μας, σε Πανεπιστήμια, σε Δικαστικές Ενώσεις και Επιστημονικά Σωματεία. Έχει συγγράψει πολλά συγγράμματα ποινικού περιεχομένου. Το τελευταίο σύγγραμμά του για την ποινική εμπλοκή του δικηγόρου κατά την άσκηση της δικηγορίας, αποτελεί σημαντική συμβολή στην ανάδειξη όλων των δυνητικών κινδύνων εμπλοκής του δικηγόρου κατά την άσκηση της δικηγορίας σε όλους τους τομείς της επαγγελματικής του δράσης και την αντιμετώπισή τους.

Το ποιος είναι ως Δικηγόρος ο Πολυχρόνης Τσιρίδης, δεν χρειάζεται να το τονίσω, απευθυνόμενος μάλιστα σε Συναδέλφους του Ποινικού Χώρου. Οι ομότεχνοί του τον θεωρούν έναν εκ των δημοφιλέστερων και πλέον αγαπητών Συναδέλφων της Χώρας γιατί συνδυάζει εντυπωσιακά και θαυμάσια τη θεωρία με την πράξη, έχοντας διανύσει μία σπάνια εξελικτική πορεία και επάξια κατάκτηση

την ομόφωνη αποδοχή και αναγνώριση. Και όλα αυτά τα πέτυχε συμπεριφερόμενος πάντοτε με απόλυτη σεμνότητα, με ταπεινότητα, με ήθος απaráμιλλο και ιδιαίτερη ευπρέπεια.

Αυτό όμως που οφείλω

να πω ως πρώην Πρόεδρος του Δ.Σ.Πειραιώς και μέλος του Προεδρείου της Ολομέλειας επί πολλά έτη είναι το ότι εκτός από Κορυφαίος Δικηγόρος πρώτης γραμμής επί δεκαετίες, το εντυπωσιακό και χαρακτηριστικό γνώρισμα του Πολυχρόνη Τσιρίδη είναι η καθολική και απόλυτη αναγνώριση του από τους πάντες, και τους Δικαστές, και τους Εισαγγελείς, και τους Δικηγόρους, και τους Καθηγητές, και έχει επάξια κατακτήσει τον απόλυτο σεβασμό και την απέραντη εκτίμηση όλων, αφού ουδέποτε διατυπώθηκε η οποιαδήποτε επιφύλαξη για το πρόσωπό του.

Η εντυπωσιακή και καθολική αυτή αποδοχή και αναγνώριση οφείλεται όχι μόνο στα όσα σημαντικά πέτυχε ως επιστήμονας αλλά εξίσου και στον εξαιρετικό του χαρακτήρα και στην ευγενική του προσωπικότητα. Ο Πολυχρόνης Τσιρίδης, ο αγαπημένος σε όλους μας Πόλυς, είναι ο ορισμός της σεμνότητας, του ήθους, της ευπρέπειας, της ευγένειας, της πραότητας, της δεοντολογίας και της επιστημοσύνης.

Γι' αυτό άλλωστε υποδείχθηκε από τον ΔΣΠ και το Εφετείο Πειραιώς ως ο καταλληλότερος Πρόεδρος των Πειθαρχικών Συμβουλίων των Δικηγόρων της Περιφέρειας του Εφετείου Πειραιά.

Άφησα για το τέλος το σημαντικότερο. Σε μία

εποχή που όλα αλλάζουν, ο συνάδελφος δικηγόρος Πολυχρόνης Τσιρίδης αποτελεί για τους νέους συναδέλφους μας φωτεινό παράδειγμα και είναι σημείο αναφοράς, αφού το όνομά του έχει καταστεί συνώνυμο του καλού δικηγόρου.

Εμείς που τον ξέρουμε και τον αγαπάμε υποκλινόμαστε στις σπάνιες αρετές του και καμαρώνουμε γιατί η ψυχή του παραμένει ευαίσθητη, σαν ψυχή καλοκάγαθου μικρού παιδιού. Γιατί δεν ξέχασε ποτέ την καταγωγή του και τους φίλους του στις λαϊκές γειτονιές του Πειραιά, όπου αντίκρουσε για πρώτη φορά το φως του ήλιου, έζησε τα παιδικά του χρόνια και ακόνισε τα όνειρά του, και γιατί δεν υπέκυψε στις προκλήσεις της αλλοτρίωσης που απειλεί όλους όσους δεν έχουν τα χαρίσματα του Πολυχρόνη.

Του εύχομαι από καρδιάς να έχει υγεία και δύναμη να ενισχύσει την προσφορά του και να συνεχίσει να αποτελεί ένα ζωντανό παράδειγμα για τις νέες γενιές των συναδέλφων που έρχονται και, έχοντας όνειρα και ιδανικά, επιζητούν μία αξιοπρεπή πορεία προς την αναγνώριση και την καταξίωση στον δύσκολο στίβο της δικηγορίας.

Αγαπημένε μου Πόλυ,

Σε ευχαριστούμε για όλα».

Θερμά συγχαρητήρια!

Αστεγία και σπίτι

του **ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Α. ΤΣΕΛΕΝΤΗ**
επ. Δικηγόρου Πειραιά

Όλοι γνωρίζουμε ότι η κατοικία σήμερα με την πλασματική υπεραξία που έχει διαμορφωθεί από πολλές αιτίες, έχει καταστεί είδος πολυτελείας για τον Έλληνα και την οικογένεια του. Είτε αναζητήσεις σπίτι για αγορά είτε να νοικιάσεις θα νοιώσεις την απόλυτη απογοήτευση. Η έλλειψη οποιασδήποτε προστασίας από το κράτος για την ελληνική οικογένεια στην παροχή κατοικίας έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία στέγασης μεγάλων κοινωνικών ομάδων με επακόλουθο την αποθάρρυνση δημιουργίας οικογένειας με ό,τι αυτό σημαίνει για την ύπαρξη μας ως χώρα.

Η κατάσταση αυτή με έκανε να συλλογισθώ τι σημαίνει κατοικία στην Ελλάδα. Η στέγαση στην μεγαλύτερη πλειονότητα σημαίνει κατοικία σε διαμέρισμα σε μια πολυώροφη πολυκατοικία από τις οποίες οι περισσότερες είναι πλέον των 30 ετών. Όλες οι πόλεις έχουν γεμίσει από πολυκατοικίες, μονότονες, χωρίς καμιά αρχιτεκτονική και αισθητική, ούτε ελεύθερο περιβάλλοντα χώρο στις οποίες στοιβάζονται χιλιάδες άνθρωποι και οικογένειες. Απλώς να σκεφτούμε μόνο τις μεγάλες πόλεις την Αθήνα, τον Πειραιά τη Θεσσαλονίκη, τη Πάτρα κ.α. Ο μισός και παραπάνω πληθυσμός της χώρας στεγάζεται σε διαμερίσματα. Το ερώτημα όμως είναι πόσο ανθρώπινη είναι η διαβίωση σε διαμέρισμα όσο μοντέρνο και εάν είναι αυτό. Το κάθε διαμέρισμα αποτελείται κατά βάση από δύο με τρία κύρια δωμάτια και εάν έχει μπαλκόνι στη πρόσοψη θεωρείται προνομιούχο από αυτά που βλέπουν μόνο στον ακάλυπτο. Η διαβίωση στο διαμέρισμα είναι ανάμεσα σε τοίχους με το βλέμμα να φτάνει μέχρι τα δύο μέτρα. Υπάρχουν διαμερίσματα που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες σε υπόγειο ή υμιυπόγειο όπου οι ένοικοι βλέπουν το πεζοδρόμιο και τα πόδια των περαστικών ή διαμερίσματα που δεν έχουν καθόλου μπαλκόνι. Σε τέτοιο χώρο καλούνται μάλιστα να μεγαλώνουν παιδιά βλέποντας μόνο τοίχους και όταν βγαίνουν στο μπαλκόνι, εάν υπάρχει, αντικρύζουν υπερυψωμένα κάγκελα και προσπαθούν με το κεφαλάκι τους ανάμεσα σ' αυτά, να δουν έξω. Σε κάθε όροφο υπάρχουν συνήθως δύο

ή τρία διαμερίσματα και στο μπαλκόνι υπάρχει διαχωριστικό για το κάθε διαμέρισμα. Η μόνη αισθητική που υπάρχει είναι κάποια φυτά σε γλάστρες στο μπαλκόνι. Κατά τα άλλα στο διαμέρισμα υπάρχουν όλες οι σύγχρονες ηλεκτρικές συσκευές και φυσικά μία με δύο τηλεοράσεις για την απαραίτητη «συντροφιά» και «ψυχαγωγία» της οικογένειας. Αυτή είναι πλέον η σύγχρονη κατοικία η οποία μάλιστα αποτελεί όνειρο για τον Έλληνα για να στεγασθεί αυτός και η οικογένεια του.

Σε αυτό το περιβάλλον κατοικίας όπου ζούμε το μισό εικοσιτετράωρο έχουμε την ψευδαίσθηση ότι αποτελεί το προσωπικό μας χώρο για ύπνο, ξεκούραση, εστίαση, διάβασμα, και αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου. Τίποτε όμως απ' όλα αυτά δεν παρέχει το διαμέρισμα - κατοικία. Πριν ανεγερθούν οι πολυκατοικίες υπήρχαν απλά μικρά σπιτάκια με δύο ή τρία δωμάτια, σχεδόν φτωχικά, με μόνο τα απαραίτητα έπιπλα και στα οποία στεγάζετο ολόκληρη οικογένεια. Το κάθε σπιτάκι όμως είχε αυλή και το μικρό του κήπο. Ο ήλιος έλουζε το σπίτι όλη την ημέρα και μπορούσες να απολαύσεις το σπιτάκι αυτό με τη παρέα σου, τους φίλους σου την οικογένεια σου. Είχα την τύχη να μεγαλώσω σε τέτοιο σπίτι στο Κορυδαλλό. Σήμερα τα τριάρια και τεσσάρια διαμερίσματα είναι γεμάτα με όλες τις σύγχρονες ηλεκτρικές συσκευές που κάνουν εύκολη τη ζωή μας, όμως περιφερόμαστε συνεχώς από δωμάτιο σε δωμάτιο και βλέπουμε μόνο τοίχους. Μοιάζουν σαν χαμηλοτάβανα κουτιά, βαμμένα με ωραία χρώματα για να ξεγελούν τα μάτια μας. Αυτό όμως δεν αποτελεί στέγη που προορίζεται για τον άνθρωπο. Στέγη δεν σημαίνει ένα χώρο μόνο για μπάνιο, φαγητό και ύπνο. Αυτό λέγεται απλά κατάλυμα. Στέγη σημαίνει να έχω το προσωπικό μου χώρο όπου αισθάνομαι όμορφα να αναπαυτώ, να αξιοποιήσω τον ελεύθερο χρόνο μου να ακούω τη μουσική μου ή να διαβάζω και πάνω απ' όλα να επιθυμώ να περνάω τον ελεύθερο χρόνο μου. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να διαβιώνει σε ένα χώρο 60 ή 80 τετραγωνικά ανάμεσα σε τοίχους χωρίς φυσικό φωτισμό και να αναζητά καθαρό αέρα σε κάποιο

στενό μπαλκόνι, εάν υπάρχει και αυτό. Για αυτό θέλουμε συνεχώς να βγαίνουμε έξω από το διαμέρισμα γιατί μάς πνίγει, αφού αισθανόμαστε εγκλωβισμένοι στους τέσσερις τοίχους. Όλοι ζήσαμε τη περιπέτεια του covid όπου υποχρεωθήκαμε σε εγκλεισμό με αποτέλεσμα να κλονισθεί σε μεγάλο ποσοστό η ψυχική μας κατάσταση και να μάς επισκεφθεί η μελαγχολία, ακόμα και η κατάθλιψη, αφού η παραμονή μας σε τέτοια κατοικία- διαμέρισμα για τόσους μήνες ήταν απάνθρωπη.

Στη κατάσταση αυτή είναι αξιοσημείωτη όμως η αρνητική ατομική και κοινωνική μας συμπεριφορά η οποία δυστυχώς επιτείνει το πρόβλημα της στέγασης, όταν έχουμε την εμπορική εκμετάλλευση του διαμερίσματος ως κατοικία και ιδίως για ενοικίαση. Ο ιδιοκτήτης που ζητά για γκαρσονιέρα 30 τ.μ. ενοίκιο 500-600 ευρώ δεν είναι άμοιρος ευθύνης. Στη καλύτερη περίπτωση κερδοσκοπεί και εκμεταλλεύεται προκλητικά με την ιδιοκτησία του σε βάρος του συνανθρώπου του που αναζητά στέγαση. Το φαινόμενο αυτό της εκμετάλλευσης αποτυπώνεται χαρακτηριστικά στη περίπτωση που οι γονείς αναζητούν δύο δωμάτια για τη στέγαση του παιδιού τους που «ατύχησε» να εισαχθεί σε κάποια Πανεπιστημιακή σχολή σε πόλη μακράν της οικογενειακής στέγης και όταν μετά από μεγάλη αναζήτηση και παρακάλια βρουν κάποια γκαρσονιέρα, τη χρυσοπληρώνουν. Η περίφημη αρχή της προσφοράς και ζήτησης είναι το εύκολο άλλοθι για το υπερβολικό ενοίκιο. Ο ιδιοκτήτης γνωρίζει ότι δεν αξίζει να ζητά για τη γκαρσονιέρα των 30 τ.μ. ενοίκιο 500-600 ευρώ, πλην όμως αφού υπάρχει ζήτηση, το απαιτεί εκμεταλλευόμενος την εποχή.

Συνήθως μάλιστα έχει έτοιμη και κάποια δικαιολογία που θα επικαλεστεί στο υποψήφιο μισθωτή. Η πιο γνωστή επωδός είναι «υπάρχει κοντά το μετρό» ή είναι κοντά «στο κέντρο της πόλης», σαν να θεωρεί ότι το διαμέρισμά του είναι πλησίον πάρκου ή κοντά σε δάσος. Το εάν το διαμέρισμα έχει μόνο παράθυρο ή υποψία μπαλκονιού και μάλιστα στον ακάλυπτο είναι άνευ σημασίας! Είναι λυπηρό ότι αυτή η ατομική και κοινωνική συμπεριφορά δεν στιγματίζεται ως εκμεταλλευτική, αφού επικρατεί η λεγόμενη «νομιμότητα» στο καθορισμό του τιμήματος ή του ενοικίου.

Ζούμε στις τσιμεντουπόλεις σε πολυκατοικίες και διαμερίσματα χωρίς να υπάρχει κοινότητα ανθρώπων αφού όλοι είναι ξένοι μεταξύ τους. Η συγκατοίκηση αυτή σε διαμερίσματα μιας πολυκατοικίας δημιουργεί προστριβές και έριδες μεταξύ των ενοίκων. Σε ένα τέτοιο «φυσικό» περιβάλλον στέγασης μεγαλώνουν πλέον οι οικογένειες καταβάλλοντας υπέρογκο ενοίκιο ακόμη και στις λαϊκές συνοικίες, όπως για παράδειγμα οι συνοικίες του Πειραιά (Νίκαια, Κερατσίνι, Πέραμα, Κορυδαλλός κ.α).

Η εκμετάλλευση αυτή, της πλασματικής υπεραξίας ενός διαμερίσματος -κατοικία, σε συνδυασμό με το ύψος του μισθού που υπάρχει στην αγορά εργασίας, οδηγεί σε απόγνωση τον άνθρωπο που αναγκάζεται να στεγάζεται σε τέτοιο διαμέρισμα το οποίο χρησιμοποιεί τελικά μόνο ως κατάλυμα. Οι συνθήκες αυτές χωρίς υπερβολή αποτελούν μια μορφή αστεγίας και βέβαια εύκολα μπορεί να βρεθεί κάποιος και στη πραγματική αστεγία!

Κορυδαλλός 1960

Βενεζουέλα, Μαδούρο και διεθνές δίκαιο. Όταν η ισχύς υπερισχύει των κανόνων

Η σύλληψη ή εξαναγκαστική μεταφορά του προέδρου της Βενεζουέλας, Νικολάς Μαδούρο, από τις ΗΠΑ, αποτελεί γεγονός στρατηγικής σημασίας.

Όχι τόσο για τη Βενεζουέλα, όσο για το διεθνές σύστημα ασφάλειας και τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται (ή παρακάμπτεται) το διεθνές δίκαιο.

Διότι αν ένας εν ενεργεία αρχηγός κράτους μπορεί να συλληφθεί μονομερώς από ξένη δύναμη, χωρίς απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, τότε μιλάμε για ποιοτική μεταβολή των κανόνων εμπλοκής στη διεθνή πολιτική.

Το διεθνές δίκαιο είναι σαφές: εν ενεργεία αρχηγοί κρατών απολαμβάνουν πλήρη προσωπική ασυλία. Η αρχή αυτή δεν είναι τυπική λεπτομέρεια, αλλά θεμέλιο της διεθνούς σταθερότητας. Χωρίς αυτήν, κάθε σύγκρουση θα μπορούσε να εξελιχθεί σε κυνήγι ηγετών.

Μοναδικές εξαιρέσεις:

1. ρητή εξουσιοδότηση του Συμβουλίου Ασφαλείας (Κεφ. VII), ή
2. παράδοση από το ίδιο το κράτος στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο.

Ούτε το ICC διαθέτει εκτελεστική ισχύ, ούτε τα εντάλματά του νομιμοποιούν στρατιωτικές επιχειρήσεις σύλληψης. Το διεθνές ποινικό δίκαιο δεν είναι άδεια εισβολής.

Εάν λοιπόν όντως υπήρξε στρατιωτική επιχείρηση σύλληψης αρχηγού κράτους χωρίς διεθνή νομιμοποίηση, τότε δεν μιλάμε για «εφαρμογή δικαίου», αλλά για στρατηγική επιβολή ισχύος.

Για τα επιτελεία και τους στρατιωτικούς αναλυτές, το κρίσιμο ερώτημα δεν είναι η προσωπικότη-

του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**
Δρα Παντείου Πανεπιστημίου,
Δικηγόρου Πειραιά

τα του Μαδούρο, αλλά το precedent.

Αν γίνει αποδεκτό ότι, μεγάλες δυνάμεις μπορούν να συλλαμβάνουν ηγέτες «εχθρικών» κρατών, τότε, κάθε σύγκρουση αποκτά χαρακτήρα decapitation strategy, η αποτροπή αποδυναμώνεται, και η αστάθεια γενικεύεται.

Δεν είναι τυχαίο ότι τέτοιες πρακτικές δεν εφαρμόζονται σε πυρηνικές δυνάμεις, σε χώρες με σοβαρή στρατιωτική ισχύ, σε κράτη με ισχυρές συμμαχίες.

Το διεθνές δίκαιο, στην πράξη, σταματά εκεί που αρχίζει το κόστος.

Η «αλά καρτ» εφαρμογή των κανόνων και η διεθνής εμπειρία των τελευταίων δεκαετιών το αποδεικνύει.

Ουκρανία: απόλυτη επίκληση της εδαφικής ακεραιότητας

Ιράκ 2003: εισβολή χωρίς ΟΗΕ, χωρίς συνέπειες
Κόσοβο: παράκαμψη ΟΗΕ στο όνομα της «ανθρωπιστικής επέμβασης»

Γάζα και Υεμένη: επιλεκτική ευαισθησία στην αναλογικότητα

ICC: διώξεις κυρίως σε αδύναμα κράτη

Το αποτέλεσμα είναι ένα διεθνές σύστημα όπου οι κανόνες δεν καταργούνται, αλλά αναστέλλονται επιλεκτικά.

Ο Θουκυδίδης περιέγραψε με ακρίβεια αυτό που σήμερα ονομάζουμε realpolitik:

«ο ισχυρός πράττει ό,τι του επιτρέπει η δύναμή του και ο αδύναμος υποχωρεί».

Η φράση αυτή δεν είναι ηθική τοποθέτηση, αλλά στρατηγική διαπίστωση. Το διεθνές δίκαιο λειτουργεί όσο συμπίπτει με τα συμφέροντα των ισχυρών. Όταν παύει να τα εξυπηρετεί, παρακάμπτεται.

Η υπόθεση της Βενεζουέλας επιβεβαιώνει ότι επιστρέφουμε σ' έναν κόσμο ισχύος και όχι κανόνων, όπου η νομιμοποίηση έπεται της πράξης και όχι το αντίστροφο.

Τι σημαίνει αυτό για μικρά και μεσαία κράτη ;

Για χώρες όπως η Ελλάδα, το μήνυμα είναι σαφές και ανησυχητικό.

Το διεθνές δίκαιο είναι απαραίτητο, αλλά δεν είναι από μόνο του επαρκές.

Η ασφάλεια δεν διασφαλίζεται μόνο με νομικά επιχειρήματα, αλλά με αποτρεπτική ισχύ, συμμαχίες, και στρατηγική σοβαρότητα.

Όταν οι κανόνες εφαρμόζονται «κατά περίπτωση», τότε η ισχύς επιστρέφει στο κέντρο της διεθνούς πολιτικής.

Συμπερασματικά, η υπόθεση Μαδούρο δεν αφορά τη Βενεζουέλα. Αφορά το αν ο κόσμος κινείται προς ένα σύστημα κανόνων, ή ένα σύστημα όπου οι κανόνες ερμηνεύονται από τους ισχυρούς.

Αν το διεθνές δίκαιο γίνει απλώς εργαλείο αφή-

γησης, τότε η στρατηγική πραγματικότητα θα θυμίζει όλο και περισσότερο τον Θουκυδίδη, χωρίς προσχήματα και χωρίς αυταπάτες.

Πειραιτέρω και αναφορικά με την ποινική δικονομία και δίκαιο των ΗΠΑ, λεκτέα τα εξής:

Η αμερικανική πολιτική κατά των ναρκωτικών ενσαρκώνει όσο λίγες σύγχρονες πρακτικές το θουκυδίδειο αξίωμα της ισχύος.

Υπό τον μανδύα της καταπολέμησης του διεθνούς εγκλήματος, οι ΗΠΑ έχουν μετατρέψει το εσωτερικό τους ποινικό δίκαιο σε εργαλείο εξωτερικής πολιτικής.

Η υπόθεση του Προέδρου της Βενεζουέλας Νικολάς Μαδούρο, δεν αφορά μόνο ναρκωτικά. Αφορά τα όρια της κρατικής κυριαρχίας και τη σχέση δικαίου και ισχύος.

Οι ΗΠΑ θεμελιώνουν την εξωεδαφική ποινική τους δικαιοδοσία στη θεωρία των objective territorial effects εφόσον μια πράξη στο εξωτερικό προορίζεται να έχει αποτελέσματα στο αμερικανικό έδαφος, οι αμερικανικές αρχές θεωρούν ότι έχουν δικαιοδοσία.

Στις υποθέσεις ναρκωτικών, το κριτήριο αυτό εφαρμόζεται με εξαιρετική ευρύτητα.

Δεν απαιτείται φυσική παρουσία στις ΗΠΑ,

άφιξη φορτίου, συγκεκριμένος υλικός σύνδεσμος.

Αρκεί η πιθανολόγηση πρόθεσης. Το νομοθετικό πλαίσιο (21 U.S.C., MDLEA, RICO) έχει ερμηνευθεί από τα ομοσπονδιακά δικαστήρια ως συμβατό με το διεθνές δίκαιο, όταν διακυβεύονται «ζωτικά εθνικά συμφέροντα».

Η μετάβαση από τη δίωξη βαρόνων ναρκωτικών στη δίωξη αρχηγών κρατών έχει ιστορικά προηγούμενα, βλ.

Νόριεγκα με σύλληψη και δίκη στις ΗΠΑ – πρότυπο ποινικοποίησης κράτους.

Πινোসέτ: κάμψη της αρχής της ασυλίας μέσω καθολικής δικαιοδοσίας.

Μιλόσεβιτς: διεθνής ποινική διαδικασία με σαφή πολιτικό αποτύπωμα.

Σαντάμ Χουσεϊν: δίκη μετά από στρατιωτική ήττα.

Μπιν Λάντεν ως τρομοκράτης σε ξένο έδαφος που έβλαψε τις ΗΠΑ

Η υπόθεση Μαδούρο συνδυάζει όλα τα παραπάνω, με κρίσιμη διαφορά ότι εδώ το ναρκωδίκαιο λειτουργεί ως ο πιο ευέλικτος μηχανισμός ποινικοποίησης.

Οι κατηγορίες των ΗΠΑ δεν περιορίζονται σε ατομική ευθύνη.

Αφορούν κρατική συνέργεια, συμμετοχή στο λεγόμενο Cartel de los Soles, χρήση ναρκωτικών ως μέσου πολιτικής και γεωπολιτικής πίεσης.

Πρόκειται ουσιαστικά για ποινικοποίηση καθεστώτος, όχι απλώς προσώπου.

Το εθιμικό διεθνές δίκαιο αναγνωρίζει πλήρη προσωπική ασυλία σε εν ενεργεία αρχηγούς κρατών. Οι ΗΠΑ παρακάμπτουν την αρχή αυτή αρνούμενες την αναγνώριση της κυβέρνησης Μαδούρο.

Έτσι, η αναγνώριση κυβέρνησης μετατρέπεται σε προϋπόθεση ποινικής προστασίας, γεγονός που διαβρώνει τον πυρήνα της διεθνούς έννομης τάξης.

Εφόσον ο Μαδούρο οδηγείται σε αμερικανικό δικαστήριο, η πιθανότητα καταδίκης του θα ήταν υψηλή έως βεβαία. Οι ενστάσεις διεθνούς δικαίου συνήθως απορρίπτονται ως πολιτικά ζητήματα που δεν αφορούν τη ποινική δίκη.

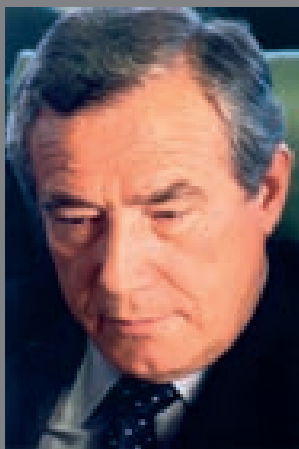
Πολιτικά, η δίκη θα λειτουργήσει ως οριστική διεθνής απονομιμοποίηση του καθεστώτος.

Διεθνοδικαιϊκά θα ενισχύσει την τάση υποκατάστασης του διεθνούς δικαίου από εθνικά ποινικά συστήματα υπερδυνάμεων.

Τέλος, η υπόθεση Μαδούρο δείχνει ότι στον σύγχρονο κόσμο το ποινικό δίκαιο δεν είναι πάντα ουδέτερο. Συχνά λειτουργεί ως προέκταση ισχύος.

Όπως στον Θουκυδίδη, έτσι και σήμερα, ο ισχυρός ορίζει το πλαίσιο.

Μόνο που πλέον το κάνει με κατηγορητήρια και δικαστικές αίθουσες.

Του Δημήτρη
Πιστικού

Η ηθική στάση του Μακρυγιάννη

■ ΣΤΙΞΕΙΣ

Όταν μιλώ για «ηθική στάση» έχω υπόψη μου πέρα από την επιστήμη που μελετά τους κανόνες τής συμπεριφοράς των ανθρώπων στην κοινωνική τους συμβίωση, την ηθικότητα, χρηστότητα και τιμιότητα του ανθρώπου, όπως τις αντιλαμβάνεται η λαϊκή συνείδηση και η γενική παραδοχή. Επομένως δεν έχω πρόθεση (ούτε τη γνώση) να παραπέμψω σε καμιά δογματική διδασκαλία για το καλό και το κακό. Στέκομαι επίσης μακριά από κάθε ηθικοκρατία και ηθικολογία, όροι που θα προκαλούσαν αμηχανία στον τίμιο αγωνιστή τής επανάστασης Ιωάννη Μακρυγιάννη. Εκείνο που ενδιαφέρει τη σκέψη μου είναι πρωτίστως να ανιχνεύσω και να αναδείξω την ψυχική δύναμη που κινούσε τον στρατηγό στη ζωή και στη δράση του στη δημόσια σφαίρα. Δηλαδή στο ομηρικό δήμιον.

Είναι πολλές οι στιγμές, που ο Μακρυγιάννης εκδηλώνει τις ηθικές του απόψεις και τις ευαισθησίες του με τον απλό και ουσιώδη του λόγο. Αυτό τον λόγο που έκανε τον Σεφέρη να γράψει ότι «ο Μακρυγιάννης είναι από τις πιο μορφωμένες ψυχές τού νέου Ελληνισμού...αν η λέξη μόρφωση σημαίνει πνευματική μορφή» (Ένας Έλληνας, ο Μακρυγιάννης, Δοκιμές, τόμ. Α', σελ.238). Κι αλλού: «Στον τόπο μας, όπου είμαστε τόσο σκληρά κάποτε αυτοδίδακτοι, ο Μακρυγιάννης στάθηκε ο πιο ταπεινός αλλά και ο πιο σταθερός διδάσκαλός μου» (σελ. 229-230). Τι μεγαλύτερη καταξίωση για τον αγράμματο στρατηγό από μια φυσιογνωμία όπως ο εγγράμματος και λόγιος Σεφέρης, που πέρασε θριαμβευτικά τα ελληνικά σύνορα και στεφανώθηκε με το ύψιστο λογοτεχνικό βραβείο, το νόμπελ λογοτεχνίας; Ο ίδιος γράφει με θαυμασμό «Δεκαπέντε χρυσοποίκιλτες ακαδημίες δεν αξίζουν την κουβέντα αυτού του ανθρώπου» (σελ.240-241).

Συνιστώ στους αναγνώστες μου να διαβάσουν ξανά τα «Απομνημονεύματα» του Μακρυγιάννη και να εμβαθύνουν στο λόγο του, σήμερα που «ο δυτικός άνθρωπος, είναι σε αποδρομή όπως και ο αξιακός του κώδικας» όπως γράφει στο σπουδαίο βιβλίο του («Συμβολές στην Οντολογική Κοινωνιο-

λογική Σκέψη», εκδόσεις «24 Γράμματα», σελ. 262) ο ξεχωριστός φίλος Δημήτρης Σταθακόπουλος, ένας συνεπής και άοκνος Έλληνας στοχαστής και λόγιος όχι από τους συνήθεις.

Η σταθερή και συνεπής πορεία τού Μακρυγιάννη είναι μια πορεία εθνικών απελευθερωτικών, πολιτικών και κοινωνικών αγώνων που την χαρακτηρίζει μια στάση ιδιαίτερα ηθική, όπως προσπάθησα παραπάνω να προσδιορίσω. Όταν τονίζεις τα λάθη και τις παρεκτροπές («κουσουρία» όπως τα ονομάζει) προσώπων που γνώρισες, αισθάνεται την ανάγκη να ζητήσει «να ειπούνε κι αυτείνου τα δικά μου, ό,τι έκαμα. Κι όταν λέγονται τα λάθη μας, τότε κάνουν λιγότερα οι μεταγενέστεροι και γινόμαστε κι εμείς έθνος» («Απομνημονεύματα Μακρυγιάννη», εκδόσεις «Ιστορική έρευνα», σελ. 346).

Ωστόσο, δεν πρέπει κανείς να παρασύρεται από την επιφάνεια και να θεωρήσει, στενόμυαλα, τον Μακρυγιάννη «ηθικολόγο» για να μικρύνει το ηθικό του ανάστημα. Η στάση τού Μακρυγιάννη ήταν φυσική, αυθόρμητη και ειλικρινής συνάδοντας με όλη την προσωπικότητά του. Δήλωνε (και ήταν ουσιαστικά) χριστιανός ορθόδοξος. Ωστόσο, δε χάριζε κάστανα σε κανένα. Στηλίτευε την υποκρισία και ξεσκέπαζε τους δήθεν χριστιανούς. Για τον Θανάση Βάγια έμπιστο άνθρωπο του Αλή Πασά των Ιωαννίνων γράφει «οπούτρωγε τους ανθρώπους καλύτερα από ψωμί... Αυτός ο καλός άνθρωπος λάδι την Τετράδη και Παρασκευή δεν έτρωγε, τους ανθρώπους τους ροκάναγε» («Απομνημονεύματα», σελ. 269). Για τον ιστοριογράφο τού Κολοκοτρώνη «άγιο πρωτοσύγκελλο ονομαζόμενο Φραντζή», [πρόκειται για τον καλόγηρο και αργότερα πρωτοσύγκελλο και αγωνιστή Αμβρόσιο Φραντζή (1771-1851), ο οποίος εξέδωσε και μια αξιόλογη τετράτομη ιστορία για την ελληνική επανάσταση με τίτλο «Επιτομή τής Ιστορίας τής αναγεννηθείσης Ελλάδος»)] που του 'κανε τον φίλο, γράφει, ότι του συνέστησε να γράφει και τα καλά και τα κακά, σύσταση η οποία, ως φαίνεται δεν του άρεσε. «Από τότε ούτε του ματάκρινα δι' αυτό και δια ένα φέρσιμον οπού έκαμεν σε αυτείνη την ηλικία μιας φτωχής και οι

πράξεις του κατάντησαν και είναι εις τον Δεσπότη τής Αττικής». Και συνεχίζει απευθυνόμενος στον Φραντζή: «Ότι εσείς οι ψωριασμένοι εγίνετε κόντηδες, κ' εκείνοι οπόχυσαν το αίμα τους ούτε ένα σίδερον σταυρόν δεν έχουν. Αναίρεσέ μου ένα από αυτά, κύριε Φραντζή. Τι πλούτη είχε η φατρία σου πρώτα όλος ο κόσμος την ξέρουν' και τι έχουν τώρα φαίνεται... και οι φίλοι τής φατρίας σας και των αλλουμένων, ψεύτων συνταματικών, πιάσαν όλες τις θέσες και μεράζουν ψέματα εις τους ξένους κ' εγκώμια με τις φημερίδες τους στους τοκογλύφτες, τους νομικούς σας, τους αβοκάτους σας. Όλοι μία μασιά, ποια φατρία Κυβερνητική και ποια Ψευτοσυνταματική. Το έθνος αφανίστη όλως διόλου και η θρησκεία – Εκκλησία εις την πρωτεύουσα δεν είναι και μας γελάνε όλος ο κόσμος» (σελ. 343). Εννοεί τον περίφημο ναό τού Σωτήρος που με βάση το διάταγμα του 1838 (Εφημ. Κυβερν. Τόμ. του 1838, σελ. 54) θα έπρεπε να εγερθεί. Πρόκειται για μια θλιβερή κι αργότερα σκοτεινή υπόθεση που εκμεταλλεύτηκε και η δικτατορία τής 21ης Απριλίου 1967, των Συνταγματαρχών με το περίφημο «Τάμα».

Ο Μακρυγιάννης είναι διαχρονικός. Αυτός ο ασπούδαχτος στρατηγός, διδάσκει χωρίς δασκαλιστικό ύφος, στηλιτεύοντας ανηθικότητες και παραλυσίες. Η στάση του, ιδιωτική και δημόσια, είναι πάντοτε ηθική, υποταγμένη σ' έναν πανάρχαιο κώδικα που κράτησε η αδούλωτη ορεινή Ρούμελη. Αυτή η στάση τον οδηγεί (όταν χρειάζεται ή αναγκάζεται) να σημειώσει ηθικές παρεκτροπές γνωστών προσώπων, πολιτικών, στρατιωτικών και απλών πολιτών. Γνωστή είναι η αποστροφή του προς τα νέα ήθη, ξένα προς την αντίληψη ενός γνήσιου και ορεσίβιου παλληκαριού, τα θέατρα κ.λπ καθώς και προς τους ξεμωραμένους γέρους όπως ο Λόντος. «Και τα παιδιά οπού τα στέλνουν να φωτιστούν γράμματα κι αρετή, από μέσα το κράτος κ' απόξω, φωτίζονται την τραγουδική και ηθική τού θεάτρου και πουλούνε τα βιβλία τους οι μαθηταί να πάνε να ακούσουν την Ρίττα Βάσσω την τραγουδίστρια του θεάτρου' ότι παλαβώσανε οι γέροντες, όχι τα παιδάκια να μην πουλήσουνε τα

βιβλία τους. Τον γέρο Λόντο, οπού δεν έχει ούτε ένα δόντι, τον παλάβωσε η Ρίτα Μπάσσω τού θεάτρου και τον αφάνισε τόσα τάλαρα δίνοντας κι άλλα πεσκέσια. Δεν ρωτήσαμεν την Ευρώπη όταν ήταν σ' την δική μας κατάσταση ήθελε να φκειάσει θέατρα, ή τήραγε τις άλλες της ανάγκες κι έφκειανε τους ναούς της, να δοξάζει τον Θεόν να τους φωτίζει εις το καλό, και σκολειά να γιομίζει ο μαθητής προκοπή και αρετή, να γένει άξιος της κοινωνίας – και όχι άξιος της απιστίας και παραλυσίας, να πουλεί δι' αυτά τα βιβλία του;

Δι' αυτείνη την προκοπή σου στέλνει κάθε γονέος το παιδί του εις την πρωτεύουσα; Αυτά τα φώτα να γυμναστεί;» (σελ.343-344). Εδώ ο Μακρυγιάννης θέτει προτεραιότητες και πάνω απ' όλα τις ανάγκες τής κοινωνίας, όπως τις εξηγεί με τον τρόπο του. Οι ακρότητες που σήμερα μάς ξενίζουν, στα «Οράματα και θάματα» (το δεύτερο και όχι τόσο γνωστό έργο του) οφείλονται στην λιτότητα του βίου του, στην πνευματική του κάμψη και την σωματική του κάκωση. Όσο για τα όποια προεπαναστατικά του λάθη, (εάν και εφόσον δεχθούμε ότι έγιναν) εξαλείφτηκαν με τη μετέπειτα διαγωγή του, την καλόπιστη, ανιδι-

οτελή και ανεπίληπτη, η οποία αναγνωριζόταν γενικά από τους πολίτες, τους δημοσιογράφους και τους διανοούμενους της εποχής αλλά και από ποιητές και ειδικότερα από τον Αλέξανδρο Σούτσο ο οποίος, ως γνωστόν, δεν χαριζόταν σε κανέναν. Η επιχειρηματική δραστηριότητα και ο δανεισμός δεν απαγορεύονταν από τον νόμο. Ο ίδιος ο Μακρυγιάννης δανείζονταν και ο ίδιος ζώντας στην Άρτα, προτού εκραγεί η ελληνική επανάσταση κατά τού τουρκικού ζυγού. Αγόραζε επίσης σοδειές προκαταβολικά που τελικά τού απέφερε κέρδος αποδεχόμενος και τον κίνδυνο που έχουν αυτού του είδους οι συναλλαγές. Αυτά συνέβαιναν την περίοδο 1814 και μέχρι την επανάσταση. Νομίζω ότι οι αιτιάσεις περί τοκογλυφίας τού Μακρυγιάννη είναι προσχηματικές επί το πλείστον αλλά και αβάσιμες, διότι τοκογλυφία σημαίνει δανεισμό με υψηλό τόκο και πέραν τού νομίμου ορίου. Γνωρίζουν οι επικριτές του ποιος ήταν ο νόμιμος και επιτρεπόμενος τόκος την εποχή αυτή;

Η μεγαλύτερη όμως καταξίωση του Μακρυγιάννη, γίνεται στη συλλογική μας συνείδηση, που δεν είναι κούφια κουβέντα, αλλά ζωντανή αίσθηση η οποία διαποτίζει, από πολλές δεκαετίες, τη νεοελληνική σκέψη. Ο Άγγελος Σικελιανός, στο ποίημά του με τίτλο «Μακρυγιάννης» βαθιά επηρεασμένος από το ήθος τού λόγου του, γράφει: «Τι πια δεν είμαστε στο 'εγώ', ως Εσύ μάς το 'πες / μα σήμερα είμαστε στο 'εμείς', κι ας μαζωχτούμε / σ' έναν σκοπό, αν θέλουμε να φτιάσουμε χωριό και κόσμο».

Οι αρνητές τού Μακρυγιάννη, είναι πολύ μικροί για να μετρήσουν το μπόι του με αυτοσχέδιες μεζούρες και επιχειρηματολογώντας με σοφιστείες, κρίνοντας με όρους τού σήμερα και με τις όποιο σκοπού αβάσιμες, θολές και κάποτε ύποπτες αντιρρητικές τους.

Τελειώνω με τα λόγια τού Σεφέρη «Το περιεχόμενο της γραφής τού Μακρυγιάννη είναι ο ατέλειωτος και ο τραγικός αγώνας ενός ανθρώπου, που με όλα τα ένστικτα της φυλής του ριζωμένα βαθιά μέσα στα σπλάχνα του, αναζητά την ελευθερία, το δίκιο, την ανθρωπιά» (ό.π. σελ. 255).

ΜΑΤΑΡΟΑ: 80 χρόνια από τον απόπλου του ιστορικού πλοίου

της ΚΙΚΗΣ ΤΣΑΓΚΑΡΑΚΗ
Νομικού

Ματαρόα: Το πλοίο που μετέφερε ιδέες -Ενα ιστορικό ταξίδι γνώσης και ελπίδας- «Το καράβι δεν ήταν μεγάλο. Δεν είχε φτερά. Δεν πετούσε. Κι όμως, απογειώθηκε. Μετέφερε όχι απλώς κορμιά, αλλά σκέψεις. Όχι απλώς ανθρώπους, αλλά μέλλον.» (Ανώνυμος επιβάτης του Mataroa, 1945)

Η αναχώρηση, Δεκέμβριος 1945: Ο πόλεμος είχε τελειώσει, αλλά η ειρήνη δεν είχε φτάσει ακόμη στην Ελλάδα. Η χώρα αιμορραγεί, διχασμένη, ταλαιπωρημένη, πεινασμένη. Η νεολαία της, κουρασμένη αλλά ανήσυχη, στρέφει το βλέμμα αλλού, όχι από φυγομαχία, αλλά από δίψα. Το νεοζηλανδικό σπλιταγωγό Ματαρόα, με όνομα πολυνησιακό που σημαίνει «γυναίκα με τα μεγάλα μάτια», αναχωρεί από το λιμάνι του Πειραιά για το Παρίσι μέσω Ιταλίας. Στο κατάστρωμά του, περίπου 124 νέοι και νέες. Όχι τουρίστες, ούτε και πρόσφυγες με την τυπική έννοια. Αλλά πνευματικοί πρόσφυγες. Φοιτητές, ζωγράφοι, αρχιτέκτονες, φιλόσοφοι, συνθέτες. Άλλοι με υποτροφία, άλλοι με δανεικά, όλοι με πίστη. Ο Κορνήλιος Καστοριάδης, ο Κώστας Αξελός, ο Γιάννης Ξενάκης, η Ελένη Βακαλό, η Νελλυ Ανδρικοπούλου, ο Ανδρέας Εμπειρικός, ο Μέμος Μακρής, ο Γιώργος Κανδύλης, ο Κώστας Ανδρέου, ο Νίκος Σβορώνος, ο Κώστας Κουλεντιανός, η Ελένη Σταθοπούλου, ο Σταμάτης Καρατζάς, ο Ντίκος Βυζάντιος, η Μιμικά Κρανάκη, ο Βιργίλιος Σολομονίδης και τόσοι άλλοι Έλληνες διανοητές και καλλιτέχνες. Πίσω τους, μια χώρα που βυθίζεται στο εμφύλιο χάος. Μπροστά τους, το Παρίσι της ελπίδας και του πνεύματος. Το ταξίδι ως μετάβαση. Το Ματαρόα δεν ήταν απλώς ένα πλοίο. Ήταν μια κιβωτός πολιτισμού.

Ένα πλοίο γέφυρα. Μια μεταφορά, κυριολεκτικά και μεταφορικά, από τον σκοτεινό ρεαλισμό ενός εμφυλίου, στη δυνατότητα ενός νοητού μέλλοντος πνευματικής αναγέννησης. Το ταξίδι κράτησε μέρες, αλλά το αποτύπωμά του διαρκεί δεκαετίες. Η ιστορικός Servanne Jollivet, στο βιβλίο της *Mataroa 1945. Du mythe à l'histoire*, εξηγεί πως το γεγονός αυτό αποτέλεσε ένα «σημείο καμπής» για την ελληνική διάνοηση του 20ού αιώνα· μια πράξη που έσπασε τα εθνικά όρια και ένωσε το ελληνικό πνεύμα με το ευρωπαϊκό. Το ταξίδι αυτό δεν έγινε μόνο από ανάγκη. Ήταν μια συνειδητή

απόφαση να σωθεί ο νους. Να διατηρηθεί η δυνατότητα σκέψης, ανάλυσης, δημιουργίας, όταν όλα γύρω κατέρρεαν. Η σιωπή της πατρίδας Το ελληνικό κράτος δεν χαιρέτησε ποτέ το Ματαρόα. Ούτε στη σιωπηλή αναχώρηση ούτε στην αθόρυβη επιστροφή πολλών εκ των επιβατών, χρόνια αργότερα. Ήταν μια φυγή χωρίς επίσημο αποχαιρετισμό. Μια απόδραση υπό την ανοχή και όχι την επιδοκιμασία. Κι όμως, από αυτήν τη φυγή γεννήθηκε ένα παράλληλο ελληνικό σύμπαν, το οποίο έμελλε να επηρεάσει τις παγκόσμιες εξελίξεις στην τέχνη, την ψυχανάλυση, τη μουσική, τη φιλοσοφία. Όχι επειδή η Ελλάδα το σχεδίασε, αλλά επειδή κάποιιο πίστεψαν σε κάτι μεγαλύτερο από αυτήν. Η επιστροφή του μύθου. Το Ματαρόα δεν ήταν ένα ακόμη πλοίο. Ήταν ένας κινητός ναός της σκέψης.

Οι επιβάτες του, παρ' όλο που διέφεραν ιδεολογικά, κοινωνικά, προσωπικά, μοιράζονταν την ίδια εσωτερική ανάγκη: να σκεφτούν χωρίς φόβο, να δημιουργήσουν χωρίς περιορισμούς, να υπάρξουν χωρίς συμβιβασμούς.

Ο Οκτάβιος Μερλιέ, διευθυντής του Γαλλικού Ινστιτούτου στην Αθήνα, ο άνθρωπος πίσω από την πρωτοβουλία αυτή, καθώς και ο φιλέλληνας Γενικός γραμματέας του Γαλλικού Ινστιτούτου Ροζέ Μιλλιέξ, ήταν παντρεμένοι και οι δύο με Ελληνίδες (τη Μέλπω Λογοθέτη-Μερλιέ και την Τατιάνα Γκρίτση-Μιλλιέξ αντίστοιχα) δεν υπήρξαν σωτήρες, αλλά μεσολαβητές πολιτισμού. Χωρίς αυτούς, το Ματαρόα ίσως να μην είχε συμβεί ποτέ. «Κατάφεραν να βγάλουν τους υπότροφους από μια εξαιρετικά δεινή θέση. Βλέποντας τον κίνδυνο που κρεμόταν πάνω από το κεφάλι μιας ολόκληρης γενιάς επιστημόνων και καλλιτεχνών, έσπευσαν να φυγαδεύσουν όσους μπόρεσαν στο εξωτερικό για σπουδές», λέει χρόνια αργότερα ο ιστορικός Νίκος Σβορώνος. Σύμφωνα με τον Διευθυντή του Ινστιτούτου, ο συνολικός αριθμός των αιτούμενων υποτροφιών ανήλθε στους 800, ενώ αλλού γίνε-

ται λόγος ακόμα και για 1000 ενδιαφερόμενους (σύμφωνα με τα διπλωματικά αρχεία της Νάντης - ΔΑΝ). Από τα στοιχεία αυτά και συγκριτικά με τις υποψηφιότητες που δηλώθηκαν για βρετανικές υποτροφίες το 1945 (οι οποίες δεν ξεπέρασαν τις 150) συνάγεται το συμπέρασμα πως η αυξημένη ζήτηση για πανεπιστημιακές σπουδές στα ανώτατα γαλλικά εκπαιδευτικά ιδρύματα μετά το τέλος του πολέμου οφειλόταν στη συγκυρία που ευνοούσε τη Γαλλία ως φοιτητικό προορισμό και προορισμό υποτρόφων.

Η Γερμανία με την κατεστραμμένη φήμη μετά τον πόλεμο, με εξαφανισμένες υποδομές και κυρίως με την απαξίωση και επισκίαση της πνευματικής, ιστορικής της διαδρομής, λόγω της σκληρότητας που επέδειξαν κατά τον πόλεμο δεν αποτελούσε δημοφιλή πνευματικό προορισμό για τους μελλοντικούς καλλιτέχνες και επιστήμονες. Οι ίδιοι περίπου λόγοι ίσχυσαν και για την Ιταλία, αλλά και η Μ. Βρετανία, μετά την ωμή επέμβαση και εμπλοκή της στα εσωτερικά πολιτικά ζητήματα της Ελλάδας την έκαναν λιγότερο δημοφιλή για τους Έλληνες διανοητές. Ήδη ένα κύμα γαλλοφιλίας σάρωνε στην Ελλάδα από τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια - αναφέρει ο Ν. Μανιτάκης στην εισαγωγή του στο βιβλίο του ΜΑΤΑΡΟΑ, 1945 - εκδ. Ασίνη- το οποίο είχε πρωτοεμφανιστεί στα χρόνια της δικτατορίας του Μεταξά, όταν ένα τμήμα της σπουδάζουσας νεολαίας ταυτίστηκε με τη δημοκρατική Γαλλία του Λαϊκού Μετώπου και την αντίσταση αργότερα ενάντια στον κοινό εχθρό. Όλα αυτά έδωσαν το πλεονέκτημα στη Γαλλία ως χώρας επιλογής από την ακμάζουσα φοιτητική νεολαία για να υποδεχτεί τις πνευματικές της αναζητήσεις.

Το Ματαρόα δεν κουβάλησε

απλώς επιβάτες. Κουβάλησε ερωτήματα:

Μπορεί η γνώση να επιβιώσει σε εποχές σκοταδισμού; Μπορεί η διανόηση να δραπετεύσει χωρίς να προδώσει; Μπορεί μια χώρα να χάνει ανθρώπους, αλλά να κερδίζει παγκόσμιο κύρος μέσω αυτών;

Ερωτήματα που προκύπτουν και στη σημερινή πραγματικότητα με ένα λαμπρό κομάτι νέων επιστημόνων να ανοίγει τα πανιά του για άλλες χώρες. Κι αν κάθε πλοίο είναι σύμβολο, τότε το Ματαρόα είναι το πλοίο που απέδειξε πως οι ιδέες ταξιδεύουν πιο μακριά από τους ανθρώπους που τις φέρουν.

Βιβλιογραφία & Πηγές

- Ν. Μανιτάκης ΜΑΤΑΡΟΑ , εκδ. Ασίνη
- Jollivet, S. (2020). Mataroa 1945. Du mythe à l'histoire. HAL Archives <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-03089321>
- Πρεσβεία της Γαλλίας στην Ελλάδα (2020). «Expédition de Mataroa» <https://gr.ambafrance.org/Expedition-de-Mataroa>
- Wikipedia: "Mataroa" (FR) <https://fr.wikipedia.org/wiki/Mataroa>
- Καφταντζής, Ν. (2015). Το πλοίο Ματαρόα και η εξαγωγή της ελληνικής διανόησης. Αθήνα: Εστία.
- Μαρτυρίες επιβατών και συνεντεύξεις από το αρχείο του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών.

Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Καστελλορίζου Beyond Borders

Η Δ.Ε. φιλοξενεί στις σελίδες της το άρθρο της Ειρήνης Σαρίογλου σε μια κρίσιμη στιγμή για την επιβίωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Καστελλορίζου

της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΣΑΡΙΟΓΛΟΥ**

Ιστορικού, Προέδρου

του Διεθνούς Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ

Καστελλορίζου Beyond Borders

Γενικής Γραμματέως Ελληνικού Ιδρύματος

Ιστορικών Μελετών

Το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Καστελλορίζου Beyond Borders αποτελεί εδώ και μία δεκαετία έναν από τους πλέον ουσιαστικούς και διεθνώς αναγνωρισμένους πολιτιστικούς θεσμούς της χώρας. Πραγματοποιείται στο ακριτικό Καστελλόριζο, κάθε χρόνο τελευταία εβδομάδα του Αυγούστου, τελεί υπό την αιγίδα του ΥΠΕΞ, και περιοδεύει όλο τον χρόνο με τις βραβευμένες ταινίες του στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το φεστιβάλ συνδυάζει τον πολιτισμό με τη δημόσια διπλωματία, αναδεικνύοντας τη σύγχρονη Ελλάδα ως χώρα ιστορικής μνήμης, πολιτιστικής δημιουργίας και ενεργού παρουσίας στην Ανατολική Μεσόγειο. Με τη συμμετοχή διακεκριμένων δημιουργών, ακαδημαϊκών, δημοσιογράφων και φορέων από όλο τον κόσμο, το Beyond Borders έχει καταφέρει να καταστήσει το Καστελλόριζο διεθνές σημείο αναφοράς για το ιστορικό και πολιτικό ντοκιμαντέρ, ενισχύοντας ταυτόχρονα την τοπική κοινωνία και προβάλλοντας διεθνώς την ελληνική ταυτότητα και ιστορία.

Η επιλογή των ταινιών βασίζεται όχι μόνο στην καλλιτεχνική αρτιότητα, αλλά και στη δύναμη της μαρτυρίας και της ιστορικής αφήγησης. Πολλές από τις ταινίες που έχουν παρουσιαστεί στο Καστελλόριζο έχουν προηγουμένως διακριθεί σε κορυφαία διεθνή φεστιβάλ (Κάννες, Βερολίνο, Βενετία, IDFA), γεγονός που καταδεικνύει το κύρος και την αξιοπιστία του θεσμού.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει:

- Κυρίως Διαγωνιστικό Τμήμα ντοκιμαντέρ μεγάλου και μεσαίου μήκους
- Διαγωνιστικό Τμήμα μικρού μήκους (micro)

- Θεματικά αφιερώματα και πανόραμα
- Masterclasses και εργαστήρια από διεθνώς αναγνωρισμένους δημιουργούς
- Pitching Lab και δράσεις επαγγελματικής δικτύωσης, δίνοντας χώρο σε νέες φωνές και νέους δημιουργούς

Ωστόσο, ενόψει της προετοιμασίας της 11ης διοργάνωσης, το φεστιβάλ βρίσκεται αντιμέτωπο με μια σοβαρή απειλή για τη συνέχισή του. Η πρόσφατη και απρόσμενη αποχώρηση της ΔΕΗ από τον ρόλο του στρατηγικού εταίρου —μετά από πέντε χρόνια ουσιαστικής και καθοριστικής στήριξης— δημιουργεί ένα κρίσιμο χρηματοδοτικό κενό, το οποίο θέτει σε άμεσο κίνδυνο τη βιωσιμότητα του θεσμού και καθιστά επιτακτική την ανάγκη άμεσης εξεύρεσης χρηματοδότησης.

Το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Καστελλορίζου Beyond Borders είναι ένας ζωντανός θεσμός μνήμης, διαλόγου και εθνικής παρουσίας. Και ως τέτοιος, δεν μπορεί να αφεθεί να σιωπήσει.

εις μνήμην

ΚΙΜΩΝΑΣ ΓΚΙΟΥΛΙΣΤΑΝΗΣ

Η είδηση του πρόωρου και ξαφνικού θανάτου του Κίμωνα Γκιουλιστάνη, συναδέλφου και συμβούλου ΔΣΠ μας συγκλόνισε.

Ο Κίμωνας γεννήθηκε το 1970 στον Πειραιά από μια εξαιρετική οικογένεια Νικαιωτών με προσφυγικές ρίζες που διατηρούσαν μέχρι πρόσφατα το πρώτο φαρμακείο που ιδρύθηκε στην προσφυγική Κοκκινιά. Ο Κίμωνας συνέδεσε τη ζωή του με τον Πειραιά.

Ολοκλήρωσε τη Νομική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, ασκήθηκε δίπλα στον Πειραιώτη δικηγόρο Βασίλη Σπηλιόπουλο και εισήλθε στη δικηγορία το 1997.

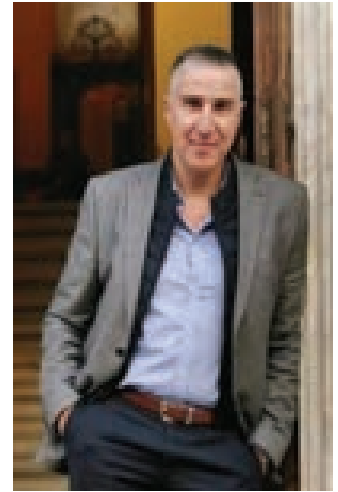
Ήταν ιδιαίτερα αγαπητός και για τη δράση και την προσφορά του στα κοινά του Δικηγορικού συλλόγου τιμήθηκε επανειλημμένα με την εμπιστοσύνη των συναδέλφων μας και εκλέχτηκε 3 φορές μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, ενώ ήταν εν ενεργεία μέλος του Συμβουλίου και από 2022 μέχρι σήμερα.

Άσκησε μάχιμη δικηγορία, ήταν εν ενεργεία νομικός σύμβουλος του ΟΛΠ και χαρακτήριζε η

συναδελφικότητα, η ευγένεια και ο δυναμισμός και η μαχητικότητα μέσα και έξω από τις δικαστικές αίθουσες. Ήταν άνθρωπος που ήξερε να φροντίζει την οικογένειά του, να τιμά και να αγαπά τους φίλους και τους συναδέλφους του.

Παθιασμένος με τον αθλητισμό, υπήρξε αθλητής μπάσκετ σε πολλές ομάδες του ΕΣΚΑΝΑ, μέλος μέχρι το τέλος και της ομάδας μπάσκετ του συλλόγου μας και με διοικητική παρουσία στα αθλητικά δρώμενα, έχοντας, μεταξύ άλλων, διατελέσει Πρόεδρος ΕΣΚΑΝΑ επί τριετία.

Εκφράζουμε τα ειλικρινή συλλυπητήρια στην αγαπημένη του σύζυγο Ροδούλα, στην κόρη του Ήβη, για την οποία ήταν πάντοτε και με το δίκιο του περήφανος και σε όλη του την οικογένεια.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΔΣΠ για τον εκλιπόντα ΚΙΜΩΝΑ ΓΚΙΟΥΛΙΣΤΑΝΗ

Ο Πρόεδρος και το Διοικητικό Συμβούλιο του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, μετά τη θλιβερή είδηση του αιφνίδιου και αδόκητου θανάτου του ΚΙΜΩΝΑ ΓΚΙΟΥΛΙΣΤΑΝΗ, εν ενεργεία Συμβούλου του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, εκφράζει τη βαθιά οδύνη για τον εκλιπόντα συνάδελφό μας που διακρίθηκε για το ήθος, τη νομική κατάρτιση, την αθλητική και κοινωνική του δράση και προσφορά και τον οποίο οι Δικηγόροι Πειραιά τίμησαν επανειλημμένα με την εμπιστοσύνη τους.

Κατά το έκτακτο Συμβούλιο της 10/12/2025, αποφάσισε ομόφωνα, σε ένδειξη σεβασμού προς

τον εκλιπόντα, μέλος του Συμβουλίου, να αναλάβει τα έξοδα κηδείας του και, σε κάθε περίπτωση, το αντίστοιχο ποσό να το διαθέσει για σκοπό που θα αποφασίσει η οικογένειά του και να τιμήσει τη μνήμη του με ενός λεπτού σιγή σε κάθε εκδήλωση του Συλλόγου μέχρι το τέλος τρέχοντος Δεκεμβρίου.

Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκφράζουν τα ειλικρινή συλλυπητήριά τους στα μέλη της οικογένειάς του και τους οικείους του.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Υπεύθυνος: Διονύσιος Πλέσσας

Συντονιστής για ψηφιακή υπογραφή: Χρήστος Π.Λ. Ηλιάδης

Συντονιστής για ψηφιακή Δικαιοσύνη: Δημήτριος Μαρίδης

Συντονιστής για ψηφιακά Μέσα: Διονύσιος Βραχάτης

Συντονιστής Τμήματος υποστήριξης συναδέλφων σε θέματα τεχνολογίας(HelpDesk): Σωκρ. Βασιλειάδης

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Υπεύθυνος: Κυριάκος Καρυδάς - **Αναπληρωτής:** Ιωάννη Ζώρζου, Ηλίας Τζιτζικάνης

Συντονιστής: Αντώνης Κασσιμάτης

Μέλη: Ανδρέας Αβδούλης, Μαρία Κουμουνοπούλου, Ιωάννης Μέξης, Ζήσης Ράπτης

Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού «ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ»

Υπεύθυνος: Ηλίας Τζιτζικάνης - **Αναπληρωτής:** Γιάννης Βούτας, Κυριάκος Καρυδάς

Επιμελητές ύλης: Λίλη Αποστολίδου, Πέτρος Λακούτσας

Μέλη: Ιωάννης Αβραμίδης, Μαρίνα Αλεξοπούλου, Μιχαήλ Βλάχος, Γρηγόρης Γαϊτανάρος, Ιωάννα Γεωργιάδου, Ιωάννα Θεοδωράτου, Μιχάλης Ιωαννίδης, Ιωάννης Λυκούρης, Θεόδωρος Μιχαηλάκης, Διονυσία Παναγιωτακοπούλου, Δημήτριος Πιστικός, Γεώργιος Σαμουηλζάκης, Αριάννα Στυλιανού, Θεόδωρος Σαρής, Κυριακή Τσαγκάρη, Διονύσιος Τσελέντης, Ευάγγελος Τσουρούλης, Μαρία Φλωροπούλου-Μακρή

Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού «ΠΕΙΡΑΪΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ»

Υπεύθυνος: Παύλος Περριβαλάρης - **Αναπληρωτής:** Χρήστος Π.Λ. Ηλιάδης

Επιμελητές ύλης: Στέφανος Φακός, Στυλιανή Τσάκωνα

Μέλη: Μαρίνα Αλεξοπούλου, Χρήστος Γεωργακόπουλος, Ιωάννης Γιαννελάκης, Ήρα Γκαβέρα, Ελένη Δαμαλίδου, Μιχάλης Διαθεσόπουλος, Ιωάννης Δόμβρος, Φίλιππος Καρπούρης, Ιωάννης Καρδαράς, Αγγελική Κισουδιά, Νικόλαος Κωνσταντινίδης, Κων/νος Λαμπράκης, Κων/νος Λύρη, Νικόλαος Μαθιόπουλος, Ιωάννης Μέξης, Θεμιστοκλής Μερώνης, Ειρήνη Μουηδάκου, Αριστοτέλης Μπαλάσκας, Κων/νος Πανάπουλος, Παναγιώτης Πετρόπουλος, Ιωάννης Πισαίρας, Γεώργιος Σίμος, Γεώργιος Σκορίνης, Ιωάννης Τιμαγένης, Χρήστος Τιμαγένης, Μαρία Φλωροπούλου-Μακρή, Γεώργιος Χλωρός

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΟΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ

Υπεύθυνος: Ευάγγελος Αναγνώστου - **Αναπληρωτής:** Στυλιανός Φαζάκης

Μέλη: Γεώργιος Μιχαηλίδης, Θεόδωρος Πέππας

Συντονιστής για ομαδική ασφάλιση δικηγόρων: Αντώνης Κασσιμάτης

Συντονιστής για ημερησίως ΔΣΠ: Δρακούλης Δρακουλόγκωνας

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Υπεύθυνη: Παναγιώτα Μπουρτζίδου - **Αναπληρωτές:** Αθηνά Σταματάκη, Ηλίας Τζιτζικάνης

Συντονιστής Θεατρικής ομάδας: Δημήτρης Παπακυριάκης

Συντονιστής Χορωδίας: Γεώργιος Αθανασόπουλος

Μέλη: Παναγιώτα Τσουνάκα, Ελένη Πατρικοπούλου, Ελένη Μπαγιονέτα, Κέλλι Σταματογιάννη, Σταμάτης Σουρμελής, Νικόλαος Χαραλαμπίδης, Φωτεινή Χαλκιά, Γρηγόρης Γαϊτανάρος.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΤΕΥΚΤΗΡΙΟΥ

Υπεύθυνος: Ιωάννης Βούτας - **Αναπληρωτής:** Κίμων Γκουλιτσάνης

Υποεπιτροπή αθλητικών ομάδων

Ομάδα ποδοσφαίρου: Παναγιώτης Σιβίλιος, Ζήσης Ράπτης

Ομάδα μπάσκετ: Θύμιος Σκορίμπος, Σταύρος Κατσούλης

Ομάδα ποδοσφαίρου βετεράνων: Δήμος Κοντοδήμος, Μιχάλης Ιωαννίδης

Υποεπιτροπή εντευκτηρίου: Σωτήρης Μπούρος, Θωμάς Σταμάτουλος, Δρακούλης Δρακουλόγκωνας

